

***LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
MIASTA I GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ
NA LATA 2016 – 2023***

Spis treści

WSTĘP	4
1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	8
1.1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	9
1.2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi.....	11
2. Uproszczona diagnoza Gminy Nakło nad Notecią.....	14
3. Obszar zdegradowany Miasta i Gminy Nakło nad Not.	19
3.1. Obszar zdegradowany - Miasto.....	19
3.1.1. Analiza wskaźników w jednostce Czerwonej – sfera społeczna	20
3.1.2. Analiza wskaźników w jednostce Czarnej – sfera społeczna.....	22
3.1.3. Analiza wskaźników jednostki Niebieskiej –sfera społeczna.....	25
3.1.4. Analiza wskaźników w jednostce Żółtej – sfera społeczna	27
3.1.5. Analiza wskaźnikowa w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	29
3.2. Obszar zdegradowany – obszar wiejski	33
3.2.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na północ od miasta Nakło nad Notecią	35
3.2.2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na południe od Miasta Nakło nad Notecią	37
3.2.3. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na zachód od Miasta Nakło nad Notecią.	39
3.2.4. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na południowy - zachód od Miasta Nakło nad Notecią	41
3.2.5. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na wschód od Miasta Nakło nad Notecią	44
3.3. Analiza sołectw, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych.....	48
3.4. Analiza sołectw, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania wskaźnika autorskiego ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej	52
3.5. Obszar zdegradowany -podsumowanie analizy.....	54
4. Obszar rewitalizacji gminy	56
4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji	56
4.1.1. Obszar wiejski.....	56
4.1.2. Obszar rewitalizacji – miasto	59
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	60
5.1. Kazin.....	60
5.2. Wieszki	63
5.3. Rozwarzyn.....	65
5.4. Paterek.....	68

5.5. Nakło nad Notecią	71
6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	77
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań	81
8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	83
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	105
9.1. Formuła projektów zintegrowanych.....	105
9.2. Komplementarność przestrzenna i problemowa	109
9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	110
9.4. Komplementarność źródeł finansowania	110
9.5. Komplementarność międzyokresowa	110
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	111
10.1. Interesariusze rewitalizacji.....	111
10.2. Formy partycypacji społecznej	111
10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	112
10.4. Konsultacje społeczne projektu lokalnego programu rewitalizacji.....	112
10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania.....	112
11. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	112
11.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania	112
11.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji.	113
11.3. System informacji i promocji	113
11.4. Ramowy harmonogram realizacji programu	114
12. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu	115
12.1 . System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	115

WSTĘP

Władze Gminy Nakło nad Notecią dostrzegając problem degradacji niektórych obszarów gminy w połączeniu z występującymi niepokojącymi i negatywnymi zjawiskami o charakterze społeczno-gospodarczym podjęły decyzję o przystąpieniu do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Nakło Nad Notecią na lata 2016-2023 (zwanego dalej: Programem lub w skrócie LPR).

Lokalny Program Rewitalizacji jest jednym z dokumentów, wymaganych w przypadku ubiegania się o środki strukturalne Unii Europejskiej. Jest to też jedno z narzędzi realizujących strategię rozwoju gminy. Dokument ten ma charakter strategiczny, a jego celem jest diagnoza zagadnień społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i infrastrukturalnych wraz ze wskazaniem obszarów kryzysowych w gminie.

Proces wypracowania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie nazywany jest **rewitalizacją** i prowadzony jest przez interesariuszy na podstawie programu rewitalizacji. Poprzez **interesariuszy** rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego. Zatem jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej w zdegradowanych obszarach zarówno miejskich jak i wiejskich, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu przestrzennego oraz do ożywienia gospodarczego i odbudowy więzi społecznych przy aktywnym udziale społeczności lokalnej.

Zatem zapisy ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Tak widziany harmonijny i trwały rozwój obszarów gminy stanowi klucz do osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej.

W perspektywie finansowej 2014-2020 w gminach miejsko-wiejskich przyjmuje się zasadę prowadzenia rewitalizacji **zarówno w mieście jak i na obszarach wiejskich**. W obecnym okresie programowania rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza w tym zakresie Krajowa Polityka Miejska 2023. Rewitalizacja powinna **łączyć działania w sposób kompleksowy** tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Niezwykle istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”.

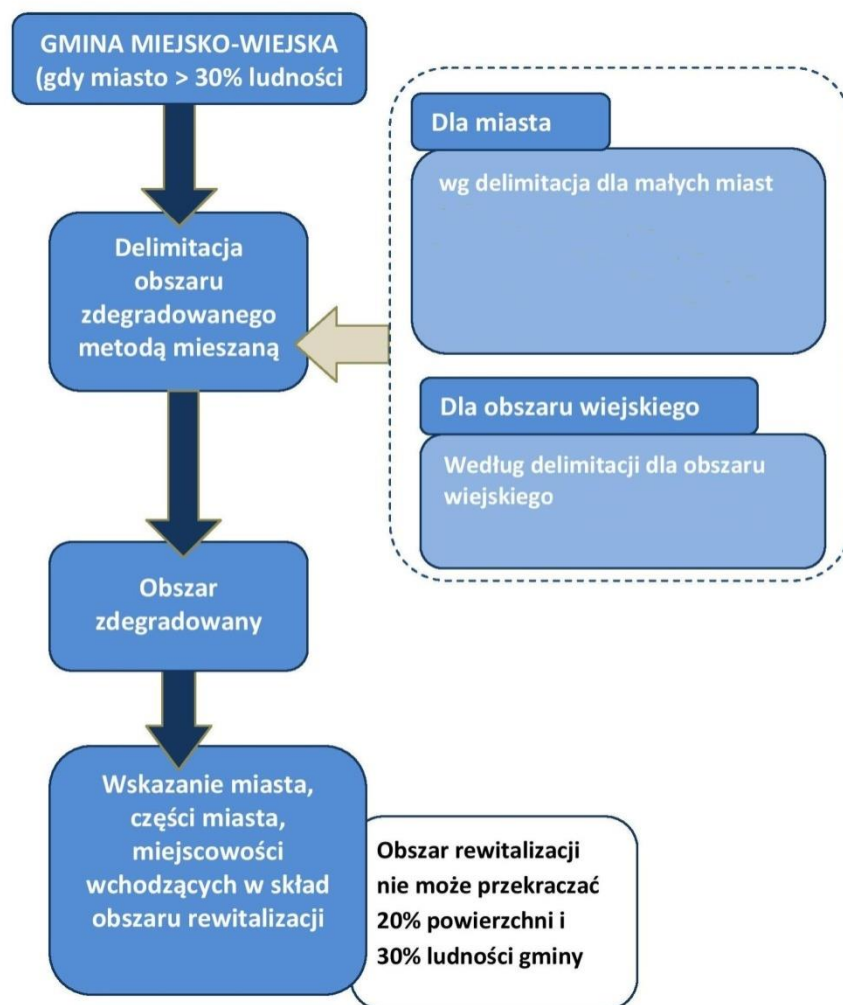
Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. **Obszarem zdegradowanym** jest obszar gminy na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina Nakło nad Notecią planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym będzie konieczne opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji, kierunki działań, które będą służyły eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowy koszt finansowy programu rewitalizacji.

Z uwagi na specyfikę miast i obszarów wiejskich oraz dostępność danych zróżnicowano sposób prowadzenia rewitalizacji wg typów jednostek osadniczych (wyróżniono 3 poziomy interwencji: największe miasta, małe miasta w tym gminy miejsko – wiejskie, obszary wiejskie). Niektóre zjawiska, które uważane są za istotne w rozwoju miasta, mogą w ogóle nie występować lub występować w znacznie mniejszym natężeniu na obszarach wiejskich, gdzie nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji. Ze względu na tak dużą odmienność i specyfikę poszczególnych terenów, delimitacji dokonano odrębnie dla części miejskiej gminy i miejscowości wiejskich. Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w gminie Nakło nad Notecią przedstawia poniższy schemat nr 1.

Schemat nr 1 Sposób wyznaczania obszarów zdegradowanych

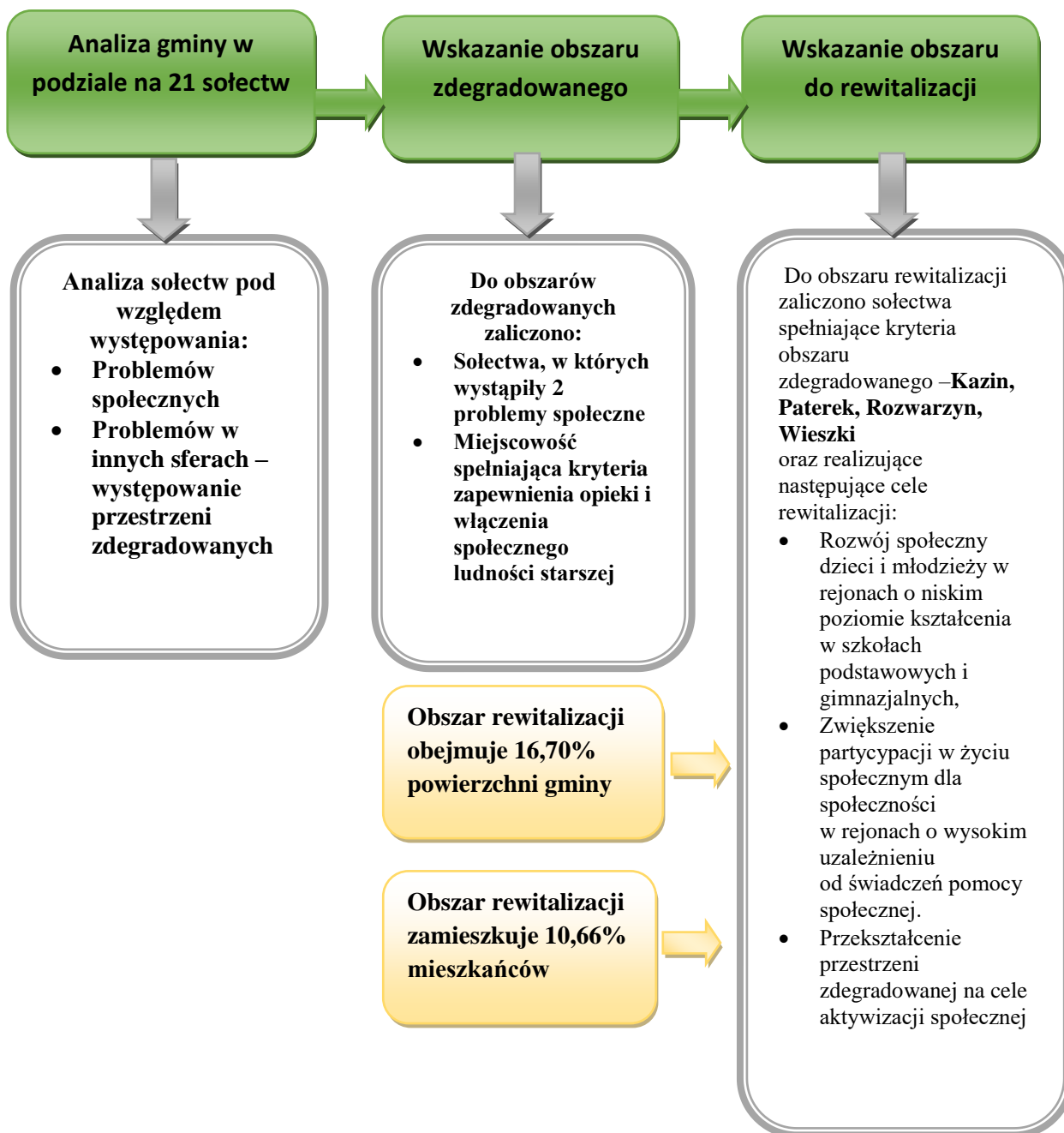

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do średniej dla gminy. Za obszar zdegradowany uznane zostaje sołectwo, w którym zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Schemat Nr 2

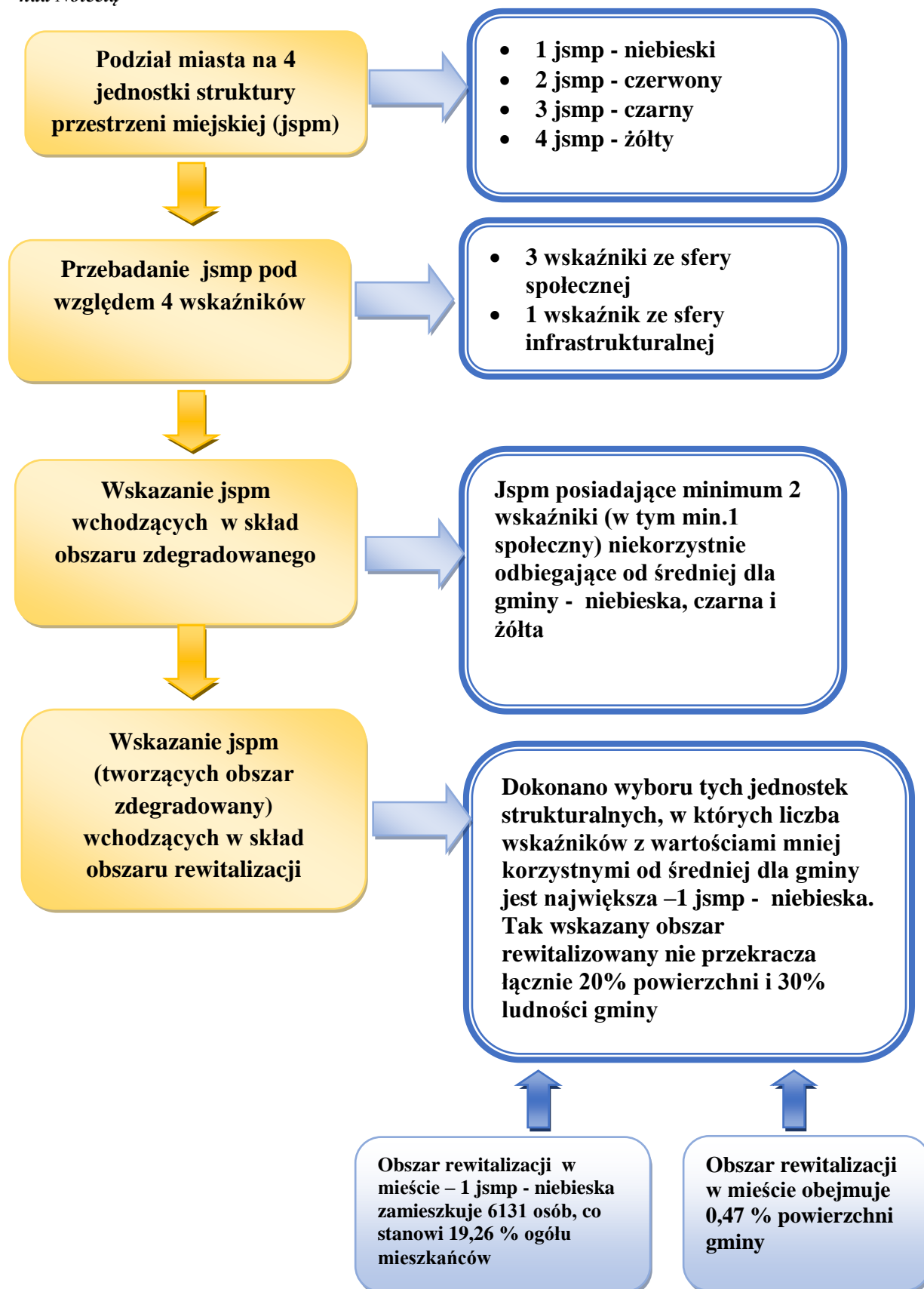
Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze wiejskim Gminy Nakło nad Notecią

Schemat Nr 3

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze miejskim Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2016-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

Kompleksowością – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.

Koncentracją – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na obszarach wiejskich i miejskich gminy Nakło nad Notecią, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, Ogranicza się do zaledwie 17,11% jej powierzchni.

Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych - pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:

- Przestrzennym,
- Problemowym,
- Proceduralno-instytucjonalnym,
- Źródeł finansowania.

Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią na lata 2016-2023 został opracowany zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane w poniższej tabeli.

Tabela nr 1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 Plan modernizacji 2020+	Strategia rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią 2009 – 2020
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nakło nad Notecią.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko- Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2017 – 2026
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nakielskiego na lata 2015 - 2020.
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016 – 2023. Aktywna i przedsiębiorcza Dolina Noteci.
Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	Program Wspierania Rodziny w Gminie Nakło nad Notecią na lata 2017-2020
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko Pomorskiego	
Strategia Rozwoju Powiatu Nakielskiego na lata 2014 – 2020+	

Źródło: opracowanie własne

1.1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

NAZWA DOKUMENTU	OPIS POWIĄZAŃ
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 Plan modernizacji 2020+	Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego - priorytetem „Modernizacja przestrzeni miast i wsi” Gmina Nakło została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej - obszar funkcjonalny ośrodków powiatowych dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwie wiąże się z prawidłową realizacją zadań powiatowych - mających podstawowe znaczenie dla jakości życia mieszkańców w kontekście specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz wykształcenia istotnego dla powodzenia na rynkach pracy. Cel strategiczny „Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi” - zakłada następujące kategorie interwencji: wysoki poziom kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, wsparcie rodzin, sieć lokalnych placówek rozwoju społecznego, dostosowanie bazy usług publicznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Kierunki działań, które wpisują się w Program Rewitalizacyjny to - Wzmocnianie relacji i więzi społecznych, Tworzenie warunków rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i niesamodzielnych, Rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym, Rozwój form opieki dla realizacji potrzeb starzejącego się społeczeństwa i ludności niesamodzielnej, Budowa systemu wspierania rodziny społecznych
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020	Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Gminny Program Rewitalizacji w części dotyczącej obszarów wiejskich jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno- gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uśpienych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych. Ponadto niniejszy Program jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9vi „Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność”, którego celem jest wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. Program jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich”, którego realizacja ma przyczynić się do wzrostu ożywienia społecznego i gospodarczego na obszarach miejskich i obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie. Program jest również spójny z Priorytetem Inwestycyjnym 9i „Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie” oraz 9iv „Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym”. Celem tych priorytetów jest aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych (np. środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny).
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko- Pomorskiego na lata 2014-2020	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich będą wspierane przede wszystkim w ramach: <ul style="list-style-type: none"> • Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (działania infrastrukturalne), • Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych Lokalną Strategią Rozwoju (działania społeczne). Z kolei projekty realizowane na terenie miasta uzyskują pomoc głównie w ramach:

	<ul style="list-style-type: none"> • Działania 9.2 Włączenie społeczne (działania społeczne), • Działania 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych (działania społeczne), • Działania 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych (działania infrastrukturalne). <p>W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.</p>
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, • Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, • Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	<p>BTOF tworzy 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń. Nadrzędnym celem Strategii jest: Konsolidacja potencjału partnerów ZIT na rzecz rozwoju nowoczesnych funkcji metropolitalnych BTOF. Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z celem strategicznym 3 Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla BTOF: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i wsparcie procesów inkluzji w BTOF. Strategia ZIT dla BTOF nie określa wskaźników monitorowania Strategii w odniesieniu do osi priorytetowych 7 i 11, w ramach których będą realizowane projekty rewitalizacyjne Gminy Nakło nad Notecią.</p>
Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	<p>Studium jest dokumentem eksperckim i diagnostycznym, obejmującym obszar 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń, mającym na celu przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznanie struktury przestrzennej BTOF poprzez opisanie zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i rolnictwie, zjawisk demograficznych i społecznych, • Przedstawienie problemów, z którymi boryka się region, • Określenie potencjałów gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych oraz – najważniejszych – drzemających w zasobach ludzkich regionu, • Analizę polityk przestrzennych poszczególnych gmin tworzących BTOF, • Wspomaganie BTOF w opracowaniu wspólnej polityki zrównoważonego rozwoju. <p>Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w powyższe cele.</p>
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy PR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>
Strategia Rozwoju Powiatu Nakielskiego na lata 2014 – 2020+	<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 3.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców - Kierunek działania zakłada zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez uczestnictwo w imprezach organizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice, poprzez zachęcanie do udziału w różnego rodzaju kursach, jak również poprzez angażowanie ich w zajęcia organizowane na terenie powiatu. • Cel operacyjny 3.2. Promocja dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie

	rozwoju instytucji kultury - Kierunek działania zakłada renowację i modernizację infrastruktury oraz wypracowanie wspólnego planu wsparcia finansowego instytucji kultury, a także wsparcie dziedzictwa kulturowego regionu.
--	--

1.2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

NAZWA DOKUMENTU	OPIS POWIĄZAŃ
Strategia rozwoju Miasta i Gminy Nakło nad Notecią 2009 – 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Priorytet tworzenie miejsc pracy - Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu przez miasto i gminę (samorząd miejsko-gminny i jego instytucje) poprzez stwarzanie zachęt inwestycyjnych oraz zachęt do tworzenia miejsc pracy, wspieranie lokalnego rynku pracy, zamówień i robót publicznych, stymulowanie przedsiębiorczości i samodzielności, kreowanie nowych usług i potrzeb, pomoc organizacyjna, przekwalifikowanie, gwarancje, rozbudzenie, uczenie i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców, szczególnie młodych, zdobywanie nowych umiejętności. • Priorytet rozwój kultury - Upowszechnianie uczestnictwa w kulturze, w tym własnej lokalnej, rozwój instytucji i organizacji kulturalnych, odbudowanie bądź ożywienie kultury i tradycji miejscowych, tożsamości kulturowej społeczeństwa. • Priorytet edukacja wszystkich - Wszechstronny, nowoczesny i nakierowany na wszystkie grupy mieszkańców program podnoszenia, jakości poziomu oświaty, uwzględniający z jednej strony tempo zmian cywilizacyjnych, kulturowych, a z drugiej przeciwstawiający się negatywnym tendencjom i skutkom tych zmian. • Priorytet integracja społeczna - Odbudowanie tradycji i tożsamości społecznej poprzez cele integrujące mieszkańców: ochrona środowiska, bezpieczeństwo, ład i estetyka otoczenia, budowa wspólnej infrastruktury komunalnej, wybory samorządowe, pomoc sąsiedzka, działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, tworzenie lokalnych organizacji pozarządowych, uspołecznienie procesów decyzyjnych, uaktywnienie jednostek pomocniczych (sołectw, obwodów miejskich), promocja i budowa pozytywnego wizerunku.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nakło nad Notecią.	<p>Cel podstawowy w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nakło nad Notecią” formułowany jest, jako „wielofunkcyjny, zrównoważony rozwój gospodarczy gminy gwarantujący wysoką, jakość życia jej mieszkańcom”.</p> <p>Cel ten ma być realizowany poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sferze społecznej, • sferze gospodarczej, • sferze ekologicznej, • sferze przestrzennej. <p>Dla zrealizowania celu podstawowego wyznaczone zostały cele strategiczne. Ich wdrażanie ma w konsekwencji doprowadzić do podniesienia potencjału gospodarczego, społecznego i przestrzennego gminy.</p>
Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu nakielskiego na lata 2015 - 2020.	<p>Cel strategiczny nr I Wzrost aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Powiatu Nakielskiego, prowadzący do ograniczenia zjawiska bezrobocia i jego negatywnych skutków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cel operacyjny nr I.1. Upowszechnianie wiedzy na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz form wsparcia adresowanych do osób bezrobotnych. 2. Cel operacyjny nr I.2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy w uzyskaniu zatrudnienia i samo zatrudnienia 3. Cel operacyjny nr II.1. Budowanie modelu współpracy z instytucjami działającymi na lokalnym rynku pracy Powiatu Nakielskiego, na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej.

<p>Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego Przez Społeczność dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016 – 2023. Aktywna i przedsiębiorcza Dolina Noteci.</p>	<p>GPR jest powiązany z następującymi celami i przedsięwzięciami LSR: Cel szczegółowy 1.2. „Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023” odnosi się do problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • związanych z niską aktywnością mieszkańców - w szczególności ludzi młodych, którzy nie mają zbyt wielu możliwości i propozycji angażowania się w jakiegokolwiek działania poza domem i szkołą, dodatkowo problemów związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego seniorów, którzy stanowią stosunkowo wysoki odsetek populacji mieszkańców obszaru LSR, a także słabym wykorzystaniem lokalnego potencjału (Krajna, Pałuki, Dolina Noteci). Pobudzaniu tej aktywności służyć będzie Przedsięwzięcie II LSR Aktywni dla siebie i regionu, w ramach którego realizowane będą niewielkie inicjatywy, które na bazie lokalnych zasobów mobilizować będą mieszkańców do wspólnych działań w różnych sferach życia społecznego, w szczególności zaś dzieci, młodzież i osoby starsze, • ubóstwa, bezrobocia, niskiego statusu materialnego wielu rodzin (masowo korzystających z pomocy społecznej), które często prowadzi do tzw. wykluczenia. W ramach przedsięwzięcia III Aktywna Integracja w Dolinie Noteci nastąpi wsparcie dla osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem poprzez niewielkie projekty aktywizujące zarówno społecznie jak i zawodowo - projekty dające umiejętności niezbędne na rynku pracy, czy z zakresu animacji kształtujące i rozwijające umiejętności osobiste i społeczne osób, które mają trudności w pełnej integracji z otoczeniem (podniesienie poziomu wiedzy, świadomości, umiejętności, kompetencji społecznych oraz motywacji do zmian). <p>Cel szczegółowy 1.3. „Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno – gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023 ” odnosi się do problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • degradacji wielu obszarów (zwłaszcza obszarów wiejskich), która wynika zarówno z zaniechania bieżących remontów i odnowy infrastruktury, jak i braku dostosowania struktur przestrzennych oraz ich funkcji do nowych zmieniających się w czasie potrzeb. Dodatkowo obszary zdegradowane zamieszkują często grupy społeczności lokalnej ekonomicznie słabe, co obciąża je trudną problematyką społeczną (bezrobocie, ubóstwo, problemy wychowawcze, itp.) i prowadzi do zjawiska wykluczenia. W ramach Przedsięwzięcia IV Infrastruktura dla włączenia społecznego zaplanowano zatem realizację inwestycji z zakresu rewitalizacji (remonty i modernizacja obiektów, oraz ich adaptacja na cele społeczne, itp.).
<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2017 – 2026</p>	<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania kierowane są głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji. Cel ten będzie realizowany przez następujące działania</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie rodziny w środowisku oraz pomoc rodzinom w przewycięzeniu trudności opiekuńczo – wychowawczych. 2. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin. <p>Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia. Cel ten będzie realizowany przez następujące działanie - Wspieranie i rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.</p>

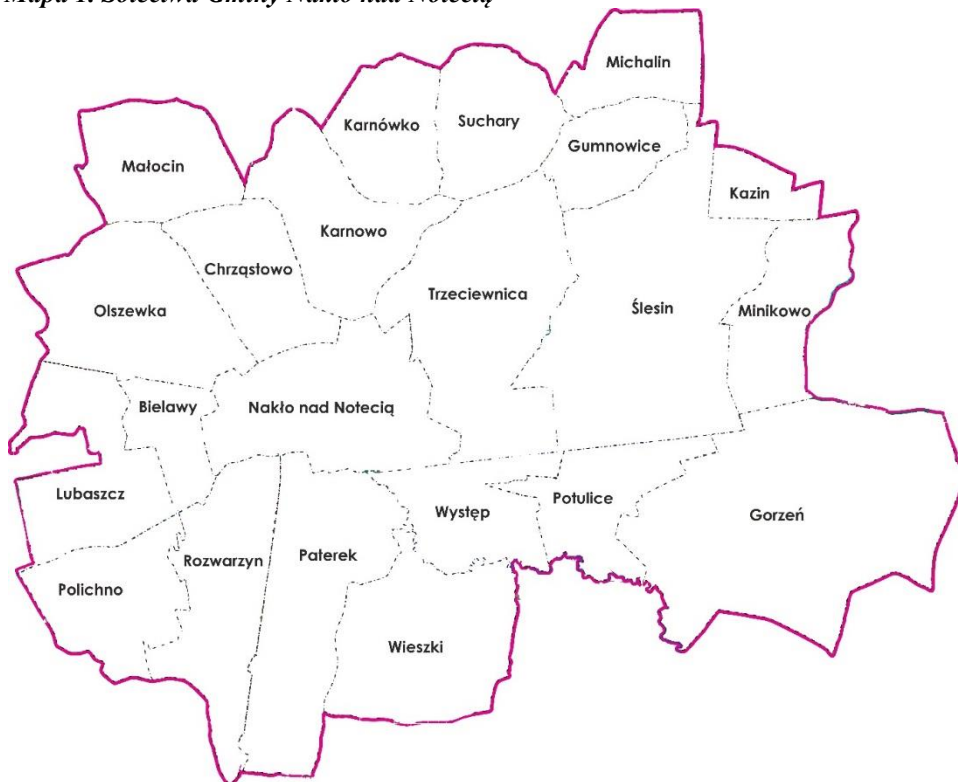
	<p>Cel strategiczny 8. Wspieranie osób niepełnosprawnych w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym. Cel ten będzie realizowany przez następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. 2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych. <p>Cel strategiczny 9. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej. Cel ten będzie realizowany przez następujące działanie - Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.</p> <p>Realizacja Strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki monitoringu, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. w obszarze ludności:<ul style="list-style-type: none"> • przyrost naturalny; • saldo migracji; 2. w obszarze pomocy społecznej:<ul style="list-style-type: none"> • liczba beneficjentów pomocy społecznej; • powody korzystania z pomocy; • formy udzielanej pomocy; 3. w obszarze rynku pracy:<ul style="list-style-type: none"> • liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.
<p>Program Wspierania Rodziny w Gminie Nakło nad Notecią na lata 2017-2020</p>	<p>Celem głównym programu jest- wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a zwłaszcza funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci oraz młodzieży. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez działania ukierunkowane na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie w opiece i wychowaniu rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych poprzez kształtowanie umiejętności wychowawczych 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży poprzez wspieranie form organizacji wolnego czasu rodzin i ich dzieci 3. Profilaktyka rodziny w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym <p>Wskaźniki będą systematycznie mierzone do corocznego sprawozdania składanego każdego roku do końca czerwca za rok poprzedni.</p>

2. Uproszczona diagnoza Gminy Nakło nad Notecią

Gmina Nakło nad Notecią położona jest w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie nakielskim i jest jedną z 5 gmin powiatu. Gmina Nakło nad Notecią graniczy z 6 jednostkami samorządowymi tj. gminami: Mrocza, Kcynia, Szubin, Sadki, Sicienko i Białe Błota. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 18 690 ha (w tym 1 055 ha zajmuje obszar miasta Nakło nad Notecią)- zgodnie z danymi UMiG Nakło nad Notecią. W skład gminy wchodzi miasto Nakło nad Notecią oraz 21 sołectw, z których największymi pod względem liczby ludności są: Paterek, Występ, Potulice i Ślesin. Szczegółowe dane w tym zakresie obrazuje mapa 1 oraz tabela nr 2.

Mapa 1. Sołectwa Gminy Nakło nad Notecią

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Tabela nr 2. Sołectwa i miejscowości wiejskie w gminie Nakło nad Notecią z liczbą ludności

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	Liczba ludności sołectwa
1.	Bielawy	Bielawy	172
2.	Chrząstowo	Chrząstowo	457
3.	Gorzeń	Gorzeń, Niedola, Piętacz, Urszulin, Kaźmierowo	394
4.	Gumnowice	Gumnowice	80
5.	Karnowo	Karnowo, Nowakówko	473
6.	Karnówko	Karnówko	257
7.	Kazin	Kazin	220
8.	Małocin	Małocin	229
9.	Lubaszcz	Lubaszcz	340
10.	Michalin	Michalin, Bogacin	117
11.	Minikowo	Minikowo	426
12.	Olszewka	Olszewka	601
13.	Polichno	Polichno	374
14.	Potulice	Potulice, Elźbiecin	1393
15.	Paterek	Paterek	2649
16.	Rozwarzyn	Rozwarzyn	246
17.	Suchary	Suchary	333
18.	Ślesin	Ślesin, Gabrielin	1538
19.	Trzeciewnica	Trzeciewnica	827
20.	Wieszki	Wieszki, Janowo, Gostusza	280
21.	Występ	Występ	1746

Źródło – Dane UMiG Nakło nad Notecią – dane na dzień 31.12.2015r.

Teren gminy rozdzielony jest rzeką Noteć i Kanałem Bydgoskim na dwie części: północną obejmującą sołectwa z dobrze rozwiniętym rolnictwem i teren miasta oraz południową, gdzie zlokalizowane są zwarte kompleksy leśne obejmujące sołectwa Gorzeń, Potulice oraz Paterek, Wieszki. Na terenie gminy znajdują się rezerwy przyrody: Łąki Ślesińskie, Skarpy Ślesińskie, Las Minikowski, Rezerwat Hedera. Między nimi znajduje się obszar wody stojącej "Staw Kardynalski". Cechą szczególną Nakła jest pełnienie roli węzła w sieci dróg wodnych związanej ze szlakami Noteci Kanału Bydgoskiego. Ponadto przez miasto przebiega MDW – 70. Cała gmina pozbawiona jest w zasadzie naturalnych stałych zbiorników wodnych. Wzdłuż Noteci wyznaczony jest obszar "Natura 2000". Podstawową formą użytkowania terenu Gminy Nakło nad Notecią jest użytkowanie rolnicze. Użytki rolne zajmują tutaj prawie 70 % powierzchni jednostki. Użytki leśne, grunty zabudowane i zurbanizowane oraz grunty pod wodami zajmują kolejno 19,9 %, 6,6 % i 0,8 % ogólnej powierzchni Gminy.

Sfera społeczna

Liczba ludności w analizowanych latach 2013-2015 na terenie Gminy Nakło nad Notecią ulegała zmianom. Pod koniec 2015 roku gminę zamieszkiwało 31830 mieszkańców - w stosunku do roku 2013 ich liczba spadła o 607 osób. W całym okresie liczba kobiet (zameldowanych na pobyt stały) przeważała nad liczbą mężczyzn, w 2015 stanowiły one 51,73% ogółu ludności Gminy zameldowanych na pobyt stały. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

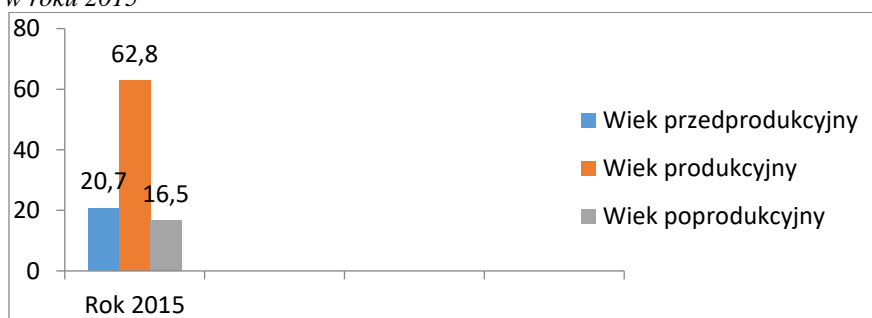
Tabela nr 3. Liczebność Gminy Nakło nad Notecią z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	jedm. miary	2013			2014			2015		
		Pobyt stały	Pobyt czasowy	Razem	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Razem	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Razem
Ogółem	osoba	31352	1085	32437	31157	1030	32187	30920	910	31830
Kobiety	osoba	16230	x	x	16138	x	x	15995	x	x
	%	51,77	x	x	51,80	x	x	51,73	x	x
Mężczyźni	osoba	15122	x	x	15019	x	x	14925	x	x
	%	48,23	x	x	48,20	x	x	48,27	x	x

Źródło: Dane z UMiG

Dane UMiG wskazują, że najliczniejszą grupę w 2015r. stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – około 62,8% populacji Gminy. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła natomiast około 20,7%, a wieku poprodukcyjnym 16,5%.

Wykres nr 1. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Nakło nad Not. w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Nakle nad Not.

Zgodnie z danymi GUS, w latach 2010-2015 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się. W 2010 roku zarejestrowanych było 2390 bezrobotnych, w 2015 – 1688 osób pozostawało bez pracy. (spadek o 29,37% w odniesieniu do 2010r.). Porównując stopę bezrobocia w Polsce, w województwie kujawsko-pomorskim oraz w powiecie nakielskim, sytuacja powiatu nakielskiego przedstawia się niekorzystnie. Stopa bezrobocia w powiecie nakielskim w 2015 roku była wyższa niż w województwie i kraju. To właśnie bezrobocie, a co za tym idzie – ubóstwo, są głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej. Osoby bezrobotne bardzo często nie podejmują zatrudnienia przez 1 rok i dłużej (15,49% wszystkich bezrobotnych). Takie osoby są oddalone od rynku pracy, najczęściej samodzielnie nie poszukują pracy, brak im kwalifikacji i chęci do działania.

Na terenie gminy Nakło nad Notecią funkcjonuje Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, realizujący

zadania z zakresu pomocy społecznej świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o zatrudnieniu socjalnym. W 2015 r. **środowiskową pomocą społeczną** objętych było 1138 rodzin (w tym 2893 osób w tych rodzinach). Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem wyniósł 9,09%. Dane MGOPS w Nakle nad Not. za 2015 r. wskazują, że istotnymi problemami zagrażającymi rodzinie są: ubóstwo (66,4%), bezrobocie (67,5%), bezradność opiekuńczo- wychowawcza (33,9%), niepełnosprawność (33,2%). To zarazem główne powody ubiegania się rodzin o pomoc, prowadzące do wykluczenia społecznego. **Bezrobocie jest często wynikiem niskiej aktywności społecznej lub brakiem zaradności.** Skutki bezrobocia: dezaktualizacja zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych, spadek poczucia własnej wartości, pogorszenie standardu życia, obniżenia samooceny. Skutkami bezrobocia (zwłaszcza długotrwałego) dla większości bezrobotnych są również: zaburzenie pełnienia szeregu ważnych społecznie ról, problemy z zagospodarowaniem czasu wolnego, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym. W latach 2014-2015 nastąpił wzrost liczby rodzin z problemami opiekuńczo wych. w stosunku do osób korzystających ogółem i wyniósł odpowiednio- 32,5%/33,5%/ (dane własne raport SI Pomost). Na terenie gminy Nakło nad Not. w w/w czasie odbyło się sporo interwencji- odebrano 37 dzieci spod opieki rodziców (zagrożone życie i zdrowie dziecka). Implikuje to potrzebę szerokiego wspierania rodzin. Każdy problem wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. W 2015 roku 1678 rodzin pobierało świadczenia rodzinne, 271 rodzin - świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ponadto pracą asystenta rodziny w 2015 roku było objętych 34 rodziny, z tego 10 na mocy postanowienia sądu. MGOPS prowadzi Ognisko Wychowawcze, do którego uczęszczało w 2015r. średnio 20 -24 dzieci dziennie, a przez cały rok z tej formy pomocy skorzystało 43 dzieci. W strukturach Ośrodka funkcjonuje Klub Integracji Społecznej, do którego uczęszczało w 2015r. 153 osoby (finansowany pobyt ze środków UE)

SFERA GOSPODARCZA

W Gminie Nakło nad Notecią w 2015 roku funkcjonowało 2 602 podmiotów gospodarczych, z czego aż 95% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów działających na obszarze Gminy w latach 2010-2015 ulegała wahaniom. Ich ogólna liczba od 2010 do 2015 r. spadła o 1,33%. Najwięcej podmiotów funkcjonujących w sektorze prywatnym stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich liczba spadła w analizowanym okresie o 102 podmioty, tj. 5,14%.

W listopadzie 2015 r. na obszarze gminy Nakło nad Notecią oddano do użytkowania teren inwestycyjny pod nazwą „Nadnotecki Park Przemysłowy w Paterku”, który zlokalizowany jest w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie nakielskim, w gminie Nakło nad Notecią, w odległości około 3 km od Nakła nad Notecią, przy drodze wojewódzkiej nr 241 (Rogoźno – Tuchola). Właścicielem gruntów, na którym powstał park przemysłowy jest Gmina Nakło nad Notecią. Obszar parku objęty jest w całości Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, zgodnie z którym na tym terenie można zlokalizować obiekty produkcyjne, składowe i magazynowe. Park przemysłowy położony jest w naturalnej dzielnicy przemysłowej gminy Nakło nad Notecią, w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się jedna z największych firm w regionie – Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Paterek” Spółka Akcyjna. Tutaj znajduje się także kilkanaście podmiotów gospodarczych o różnym kierunku prowadzonej działalności, które w sposób naturalny tworzą dzielnicę przemysłową. Teren uzbrojony w parku przemysłowym w Paterku to obszar o powierzchni ok. 25 ha z bezpośrednim dojazdem do drogi wojewódzkiej nr 241, Na uzbrojenie składa się sieć dróg i chodników, sieć teletechniczna, sieć wodno-kanalizacyjna oraz oświetlenie.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Stan środowiska naturalnego w mieście i obszarach wiejskich gminy jest typowy dla gmin tej wielkości. Miasto jest zagrożone zanieczyszczeniami pochodzącymi z niskiej emisji – w zdecydowanej większości źródłem ciepła budynków na terenie miasta są kotły centralnego ogrzewania. Ponadto duże natężenie ruchu pojazdów wpływa na zwiększony zakres zanieczyszczeń w mieście, natężenie hałasu oraz bezpieczeństwo. Obszary wiejskie charakteryzują się typowymi zanieczyszczeniami powstałymi w wyniku prowadzenia działalności rolniczej. Dodatkowym źródłem zanieczyszczeń jest także niska emisja związana z dużą koncentracją zabudowy jednorodzinnej i piecy centralnego ogrzewania jako dominującego źródła ogrzewania.

Podsumowując stan środowiska na terenie gminy Nakło nad Notecią na podstawie przeprowadzonych analiz i danych WIOŚ nie jest problemem na tyle istotnym, że wymaga pilnych działań naprawczych

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA

Na terenie Gminy Nakło nad Notecią **funkcjonują placówki oświatowe**, gdzie prowadzone są zajęcia edukacyjne w ramach edukacji formalnej – szkolnej. Punkty te mają na celu upowszechnianie wykształcenia ogólnego i zawodowego oraz zapewnienie mieszkańcom wszechstronnego rozwoju. Na terenie gminy znajdują się 3 przedszkola publiczne, 4 niepubliczne i jedno Centrum Rozwoju Dziecka, prywatny żłobek oraz szkoły:

- Zespół Szkół im. Kapitana Wiktora Rossy w Ślesinie, ul. Dworcowa 9, 89-121 Ślesin,
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Paterku, ul. Kcyńska 6a, 89-100 Nakło nad Notecią
- Zespół Szkół im. Dzieci Potulic w Potulicach, ul. Szkolna 4, 89-100 Potulice,
- Zespół Szkół im. Przyjaciół Przyrody w Występie, ul. Wiejska 1, 89-100 Nakło nad Notecią,

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia w Nakle nad Notecią, ul. Bydgoska 24, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Nakle nad Notecią, ul. Mrotecka 1a, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Armii Krajowej, Os. Władysława Łokietka 15, 89-100 Nakło nad Notecią
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Trzeciewnicy, ul. Powstańców Wielkopolskich 25, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Blechacza w Olszewce, ul. Olszewska 22, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Gimnazjum nr 4 w Nakle nad Notecią, Osiedle Władysława Łokietka 15, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Gimnazjum nr 3 w Nakle nad Notecią, ul. Mrotecka 1a, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Niepubliczne Szkoła Muzyczna I stopnia w Nakle nad Notecią, Os. Władysława Łokietka 15, 89-100 Nakło nad Notecią,
- I Liceum Ogólnokształcące w Nakle nad Notecią im. Bolesława Krzywoustego w Nakle nad Notecią, ul. Gimnazjalna 3, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Komandora Bolesława Romanowskiego w Nakle nad Notecią, ul. Dąbrowskiego 4, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nakle nad Notecią ul. Staszica 18, 89-100 Nakło nad Notecią,
- Zespół Szkół Specjalnych w Karnowie, Karnowo 56, 89-100 Nakło nad Notecią.
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Łokietka, Lubaszcz 11a, 89-100 Nakło nad Notecią.

Ocena jakości kształcenia została oparta na podstawie wyników sprawdzianu szóstoklasisty w 2015 roku. Wynik średni dla gminy był porównywalny z wynikiem dla powiatu, ale niższy od wyników województwa i kraju. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego dla gminy był w 2015 roku wyższy niż wynik dla powiatu i województwa, ale niższy niż kraju.

Koordinacją życia kulturalnego na terenie miasta i gminy zajmuje się Nakielski Ośrodek Kultury w Nakle nad Notecią, Wiejskie Domy Kultury w Paterku, Potulicach i Ślesinie oraz Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią. W gminie działa 11 świetlic wiejskich. Część z nich została odnowiona, wiele wymaga jeszcze modernizacji i doposażenia. W następujących sołectwach nie ma świetlic wiejskich: Bielawy, Kazin, Lubaszcz, Minikowo, Olszewka, Potulice, Paterek, Ślesin, Wieszki, Występ mimo ewidentnego zapotrzebowania na ich powstanie. Gmina Nakło nad Notecią posiada infrastrukturę świetlic wiejskich w różnych sołectwach gminy. Pełnią one ważną funkcję dla społeczności lokalnej. Są to miejsca, w którym są organizowane spotkania, szkolenia, uroczystości. Można powiedzieć, że wokół świetlic toczy się życie społeczności lokalnej. Nie wszystkie sołectwa posiadają zasób w postaci świetlicy wiejskiej, przez co ich aktywność jest mniejsza. Możliwość rozwiązywania różnych problemów społecznych na terenie tych sołectw jest trudniejsza.

Sieć drogową na terenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią tworzą ogólnodostępne drogi publiczne: droga krajowa, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz gminne. Przez analizowaną jednostkę przebiega droga krajowa nr 10, odcinek Lubaszcz – Minikowo, o długość 16,440 km. Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy wynosi 17,6 km, w tym droga nr 241 Tuchola - Sępólno Krajeńskie - Więcbork- Nakło nad Notecią - Wągrowiec – Rogoźno (13,0 km) oraz droga nr 246 Paterek -Samokłęski Małe - Szubin - Łabiszyn - Złotniki Kujawskie - Gniewkowo - Dąbrowa Biskupia (4,6 km). Łączna długość odcinków dróg powiatowych wynosi 61,7 km natomiast dróg gminnych 120,3 km. Stan techniczny dróg gminnych przedstawia się następująco: bardzo dobry – 32 %, dobry – 28 %, ostrzegawczy – 25 %, zły – 14 % oraz bardzo zły – 1 %. Według danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego na terenie Gminy Nakło nad Notecią zarejestrowanych jest 19 447 pojazdów mechanicznych. Zdecydowanie najwięcej jest samochodów osobowych – 15 605 szt.

Przez obszar gminy przebiegają następujące linie kolejowe:

- między regionalną linią kolejową nr 18 - łącząca stację Kutno ze stacją Piła Główna. Linia normalnotorowa, pasażersko-towarowa, zelektryfikowana.
- regionalna linia kolejowa nr 281 – łącząca Chojnice z Oleśnicą. Jest to linia normalnotorowa, pasażersko-towarowa, drugorzędna. Linia jest częściowo zelektryfikowana. Obecnie (od 23.06.2000r.) na odcinku z Gniezna do Chojnic ruch pasażerski został wstrzymany, jednak w ostatnim czasie rozważane jest wznowienie ruchu pociągów na odcinku Gniezno - Nakło jako jeden z wariantów połączenia kolejowego z Bydgoszczy do Kcyni;

Ponadto bardzo istotnym elementem sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest rzeka Noteć wraz z Kanałem Bydgoskim (wybudowany w latach 1772-1775). Stanowią one element drogi wodnej Warta – Odra. Kanał Bydgoski sklasyfikowany jest w II klasie żegludowej natomiast odcinek Noteci Dolnej zaliczony jest do klasy Ib. Noteć wraz z Kanałem Bydgoskim stanowią fragmentem międzynarodowej drogi wodnej E-70 (Antwerpia – Kłajpeda). Obecnie Noteć wraz z Kanałem Bydgoskim to droga wodna o znaczeniu krajowym z możliwością pełnienia po przebudowie, obsługi transportowej w ruchu międzynarodowym.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. Drogi gminne wymagają jednak modernizacji i poprawy jakości nawierzchni. W ostatnich latach na terenie gminy w bardzo dużym stopniu uległ poprawie dostęp do sieci szerokopasmowego Internetu, co wpłynęło na poprawę jakości życia mieszkańców, szczególnie obszarów wiejskich gminy.

Stopień zwodociągowania w gminie jest bardzo wysoki, natomiast stopień skanalizowania jest średni. Obecnie są prowadzone inwestycje polegające na rozbudowie sieci kanalizacyjnej.

Struktura wiekowa budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie gminy wykazuje, iż największy udział posiadają budynki najstarsze wybudowane przed 1966 r. – 52,0 %, natomiast najmniejszy budynki powstałe w latach 1993 - 1997 – 2,8 %. Stan techniczny tych budynków jest różny. Według danych uzyskanych z inwentaryzacji (88% nieruchomości mieszkalnych)ⁱ (w budynkach znajdujących się na terenie Gminy Nakło nad Notecią jako źródło ciepła zdecydowanie najczęściej wykorzystywany jest kocioł centralnego ogrzewania (75,4 %). Następnie w 16,9 % przypadków jako źródło ciepła wykorzystywane są piece kaflowe. Na terenie analizowanej jednostki odnotowano również następujące źródła ciepła, jednak ich udział jest już znacznie niższy: grzejniki elektryczne – 2,5 %, kominki – 1,9 %, kuchnia grzewcza – 1,3 %, piecyk gazowy – 1,0 %, pompa ciepła – 0,6 %, klimatyzator – 0,2 % oraz piecyk typu „koza” – 0,2 %. Struktura wiekowa kotłów centralnego ogrzewania stosowanych na terenie gminy jest korzystna, ponieważ największy udział posiadają najmłodsze kotły, które mają mniej niż 5 lat (42,5 %) oraz kotły w wieku 5-10 lat (31,8 %).

Na obszarze gminy Nakło nad Notecią zgazyfikowane są miejscowości Nakło, Paterek, Potulice, Występ oraz w małym stopniu Chrzastowo.

W kilku sołectwach występuje zdegradowana infrastruktura w postaci pustostanów, które pełniły wcześniej np. funkcje handlowe, edukacyjne. Istnieje możliwość dostosowania ich do pełnienia funkcji centrum aktywności wsi. Zdegradowana infrastruktura występuje w następujących sołectwach: Paterek, Wieszki, Kazin. Z kolei w Rozwarzynie występuje budynek wymagający modernizacji i przystosowania na potrzeby świetlicy. Na terenie miasta istnieją również budynki/przestrzenie zniszczone, opuszczone, zaniedbane, które można by zagospodarować na cele społeczne

Przestrzeń zdegradowana to miejsca w mieście, w których nagromadziły się negatywne zjawiska takie jak występowanie substancji w budynkach i obszarach nie zagospodarowanych. Tereny te nie tylko są nie zagospodarowane ale wykazują także potrzebę rekultywacji i rehabilitacji. Najczęściej dotyczy to terenów po zakładach produkcyjnych i usługowych, które dzisiaj już nie funkcjonują, a ich budynki, zabudowania i budowle służące kiedyś do prowadzenia działalności niszczone, są dewastowane i bardzo często stanowią zagrożenie. Estetyka tych miejsc również nie należy do najładniejszych. Dodatkowo, szczególnie na terenie miasta, są to miejsca, w których często odbywają się spotkania osób z problemami i zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu np. na różnego rodzaju uzależnienia.

WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY

Sfera społeczna. Sytuacja demograficzna Gminy nie jest korzystna, a tendencje świadczą o negatywnym zjawisku, jakim jest starzenie się społeczeństwa lokalnego. Corocznie zwiększa się liczba i udział osób starszych. W kolejnych latach ten trend się utrzyma a natężenie procesu – wzrośnie. Starzejące się społeczeństwo to malejące przyrosty zasobów oraz konieczność realizacji szeregu zadań własnych dedykowanych dla tej grupy. Gmina zmaga się z problemem bezrobocia – mimo, że jego poziom stale maleje, to właśnie brak pracy, a co za tym idzie ubóstwo mieszkańców, jest najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej. W wielu sołectwach brakuje świetlic wiejskich, w których możliwe jest prowadzenie zajęć z zakresu szeroko rozumianego rozwoju społecznego, w tym włączenia społecznego osób starszych i grup wykluczonych. Na podstawie wyników sprawdzianu szóstoklasisty i egzaminów gimnazjalnych stwierdzić należy, że Gmina powinna zadbać o wyższą jakość kształcenia w poszczególnych szkołach.

Sfera środowiskowa. Stan powietrza na terenie Gminy jest niekorzystny. Wpływ ma na to przede wszystkim ruch samochodowy, wysoki udział węgla kamiennego w finalnym zużyciu energii, niewielka liczba instalacji OZE funkcjonujących na terenie gminy, niski stopień termomodernizacji budynków oraz piece kaflowe jako drugie najpopularniejsze urządzenie grzewcze w obiektach mieszkalnych. By zmienić ten stan rzeczy gmina bierze udział w programie Kawka

Sfera gospodarcza. Na terenie gminy poza kilkoma większymi zakładami (m.in. ZNTTK Paterek) dominują mikroprzedsiębiorcy. Głównym problemem jest spadek przedsiębiorczości wśród mieszkańców i niewielka liczba przedsiębiorców wśród osób młodych (do 30 r.ż.), rozwija się Nadnotecki Park przemysłowy w Paterku, gdzie lokują się kolejni przedsiębiorcy.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna. Sieć dróg przebiegająca przez gminę Nakło nad Notecią jest zadowalająca, chociaż jakość dróg wymaga interwencji. W gminie jest wielu użytkowników samochodów osobowych, co przekłada się bezpośrednio na zły stan środowiska naturalnego. Istnieje zdegradowana infrastruktura - pustostany, które mogą być przystosowane do pełnienia funkcji społecznych oraz wysoki udział przestrzeni zdegradowanej. Istnienie przestrzeni zdegradowanej na terenie miast i gminy znacząco wpływa na pogłębienie negatywnych procesów społecznych. Szczególnie jest to widoczne na terenie miasta, gdzie

występują tereny po zakładach produkcyjnych i usługowych. Są to miejsca, na które należy zwracać szczególną uwagę, bo tam w naturalny sposób występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych.

3. Obszar zdegradowany Miasta i Gminy Nakło nad Not.

Obszarem zdegradowanym w gminie jest obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar zdegradowany w Gminie Nakło został wyznaczony zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”.

Delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o wskaźniki określone na liście wskaźników stanu kryzysowego, przy czym inne zastosowano do obszaru miejskiego a inne do obszaru wiejskiego. Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie była analiza występowania problemów społecznych. **Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne (wartości na dzień 31.12.2015r.), zebrane w poniższych tabelach.**

3.1. Obszar zdegradowany - Miasto

Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego w części miejskiej gminy Nakło nad Notecią miasto zostało podzielone na 4 jednostki struktury przestrzeni miejskiej (zwane dalej jednostkami):

- **jspm - niebieska**
- **jspm - czerwona**
- **jspm – czarna**
- **jspm - żółta**

Tabela nr 4. Zestawienie obszarów zdegradowanych

Jednostka	Powierzchnia	Udział %	Ludność	Udział %
Niebieska	94	0,47	6131	19,26
Czerwona	400	2,02	5458	17,15
Czarna	357	1,80	3932	12,35
Żółta	219	1,11	3157	9,92
Razem miasto	1070	5,40	18678	58,68
Gmina	19800	x	31830	x

Źródło – opracowanie własne

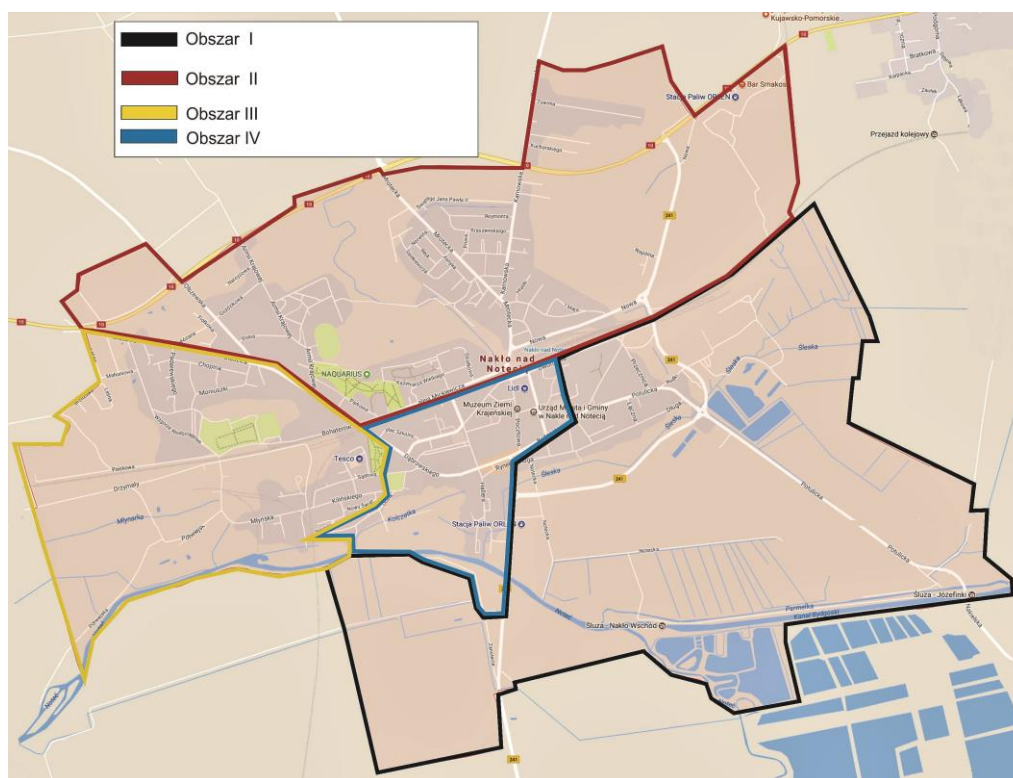
Z powyższej tabeli wynika, że żadna z tak wyznaczonych jednostek nie zajmuje więcej niż 20% powierzchni gminy Nakło nad Notecią i nie koncentruje więcej niż 30% jej mieszkańców. Jedyne całe obszar miejski przekracza wskaźnik ludnościowy. Ponadto dokonany podział umożliwia pozyskanie wiarygodnych danych, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu wdrażania programu rewitalizacji. Suma powierzchni wydzielonych jednostek jest równa powierzchni części miejskiej gminy Nakło nad Notecią, w związku z czym analizie zostało poddane całe miasto.

Biorąc pod uwagę wnioski z uproszczonej diagnozy gminy oraz możliwości pozyskania wiarygodnych i porównywalnych danych, do analizy jednostek strukturalnych w mieście wybrano 3 wskaźniki społeczne z listy wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast zaprezentowanych w dokumencie Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych i 1 wskaźnik ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej z ww. listy.

1. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
3. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.
4. Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Mapa 2. Mapa jednostek struktury przestrzeni miejskiej Miasta

3.1.1. Analiza wskaźników w jednostce Czerwonej – sfera społeczna

Ulice znajdujące się w mieście Nakło nad Notecią wchodzące w skład jednostki Czerwonej: Nałkowskiej, Broniewskiego, Działkowa, Lelewela, Reymonta, Słowackiego, Wspólna, Widokowa, Hłaski, Dożynkowa, Kołtątaja, Nowa, 1 maja, Asnyka, Kochanowskiego, Wisławy Szymborskiej, Baczyńskiego, Mrotecka, Nadskakuły, Orzeszkowej, Narcyzowa, Reja, Sienkiewicza, Tuwima, Wichrowe Wzgórze, Os. Władysława Łokietka, Karnowska, Mariana Kucharskiego, Armii Krajowej, Kraszewskiego, Czesława Miłosza, Kazimierza Wielkiego, Norwida, Bratkowa, Prusa, Wańkowicza, Fiołkowa, Stokrotkowa, Goździkowa, Olszewska, Polna Mickiewicza, Różana, Lema, Jana Pawła II.

Jednostka Czerwona Miasta Nakło nad Notecią została zbadana pod kątem występowania problemów społecznych trzema wskaźnikami:

1. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
3. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: PROBLEMY RYNKU PRACY

Wskaźnik nr 1- Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących na obszarze jednostki Czerwonej w mieście Nakło nad Notecią oraz ogólną liczbę ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Tabela nr 5. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Obszar	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej	Liczba ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Jednostka Czerwona	68	3 525	1,93%
Gmina	583	19989	2,92%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Z analizy wynika, że stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących w jednostce Czerwonej w mieście Nakło nad Notecią względem ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze jest niższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

**CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ:
SAMODZIELNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW**

Wskaźnik nr 2- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych, zamieszkujących w jednostce Czerwonej w mieście Nakło nad Notecią, które korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej względem ogólnej liczby ludności danego obszaru.

Tabela nr 6. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Obszar	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Jednostka Czerwona	210	5458	3,85%
Gmina	2 893	31 830	9,09%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz raportu z SI POMOST z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z analizy wynika, że na obszarze jednostki Czerwonej w mieście Nakło nad Notecią, udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze jest niższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

**CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ:
NIEZALEŻNOŚĆ, SAMODZIELNOŚĆ RODZIN W ZAKRESIE OPIEKI NAD DZIEĆMI**

Wskaźnik nr 3 - Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę rodzin, które formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Czerwonej w mieście Nakło nad Notecią względem ogólnej liczby rodzin na danym obszarze.

Tabela nr 7. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze

Obszar	Liczba rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi na danym obszarze	Liczba rodzin ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Czerwona	21	1 615	1,30%
Gmina	246	9 177	2,68 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Czerwonej w mieście Nakło nad Notecią względem ogółu rodzin na danym obszarze jest niższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że **na obszarze jednostki Czerwonej nie występują negatywne zjawiska społeczne.**

Tabela nr 8. Zestawienie wskaźników występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze jednostki Czerwonej

Obszar	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Czerwona	1,93%	3,85%	1,30%
Gmina	2,92%	9,09 %	2,68 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

3.1.2. Analiza wskaźników w jednostce Czarnej – sfera społeczna

Ulice znajdujące się w mieście Nakła nad Notecią wchodzące w skład jednostki Czarnej: Łączna, Rudki, Bartkowskiego, Notecka, Potulicka, Przecznicza, Wąska, Księdza Gepperta, Osiedle Bolesława Chrobrego, Balcerzaka, Dworcowa, Długa.

Obszar jednostki Czarnej został zbadany pod kątem występowania problemów społecznych trzema wskaźnikami:

1. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
3. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: PROBLEMY RYNKU PRACY

Wskaźnik nr 1- Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących na obszarze jednostki Czarnej oraz ogólną liczbę ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Tabela nr 9. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Obszar	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej	Liczba ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Jednostka Czarna	67	2215	3,02%
Gmina	583	19989	2,92%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących na obszarze jednostki Czarnej względem ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią

**CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ:
SAMODZIELNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW**

Wskaźnik nr 2- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych, zamieszkujących na obszarze jednostki Czarnej, które korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej względem ogólnej liczby ludności danego obszaru.

Tabela nr 10. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Obszar	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Jednostka Czarna	405	3932	10,30%
Gmina	2 893	31 830	9,09%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz raportu z SI POMOST z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z analizy wynika, że na obszarze jednostki Czarnej udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

**CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ:
NIEZALEŻNOŚĆ, SAMODZIELNOŚĆ RODZIN W ZAKRESIE OPIEKI NAD DZIEĆMI**

Wskaźnik nr 3 - Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę rodzin, które formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Czarnej względem ogólnej liczby rodzin na danym obszarze.

Tabela nr 11. *Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze*

Obszar	Liczba rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi na danym obszarze	Liczba rodzin ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Czarna	40	1358	2,95%
Gmina	246	9 177	2,68%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Czarnej względem ogółu rodzin na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że **na obszarze jednostki Czarnej występują dwa problemy społeczne.**

Tabela nr 12 *Zestawienie wskaźników występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze czarnym w Mieście Nakło nad Notecią*

Obszar	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Czarna	3,02%	10,30%	2,95%
Gmina	2,92%	9,09%	2,68%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z powyższego zestawienia wynika, że na obszarze jednostki Czarnej w mieście Nakło nad Notecią występują trzy negatywne zjawiska społeczne:

- wyższy niż w gminie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- wyższy udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
- wyższy niż przeciętny w Gminie stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

3.1.3. Analiza wskaźników jednostki Niebieskiej –sfera społeczna

Ulice położone znajdujące się w mieście Nakła nad Notecią wchodzące w skład obszaru jednostki niebieskiej – **Ks. P. Skargi, Gimnazjalna, Jackowskiego, Strażacka, B. Krzywoustego, Zanotecie, Gen. Dąbrowskiego, Plac Szkolny, Pocztowa, Powstańców Wielkopolskich, Gen. Hallera, Plac Konopnickiej, Dolna, Poznańska, Rynek, Kościelna, Św. Wawrzyńca, Wodna, Plac Zamkowy, Podgórna, Bydgoska** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
3. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne (wartości na dzień 31.12.2015r.), zebrane w poniższych tabelach.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: PROBLEMY RYNKU PRACY

Wskaźnik nr 1 - Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących na obszarze jednostki Niebieskiej oraz ogólna liczbę ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Tabela nr 13. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Obszar	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej	Liczba ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Jednostka Niebieska	207	3631	5,70 %
Gmina	583	19989	2,92 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących na obszarze jednostki Niebieskiej względem ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SAMODZIELNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Wskaźnik nr 2 - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych, zamieszkujących na obszarze jednostki Niebieskiej, które korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej względem ogólnej liczby ludności danego obszaru.

Tabela nr 14. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Ulice wchodzące w skład jednostki niebieskiej	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Jednostka Niebieska	878	6131	14,32 %
Gmina	2 893	31830	9,09 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że na obszarze jednostki niebieskiej udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

**CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ:
NIEZALEŻNOŚĆ, SAMODZIELNOŚĆ RODZIN W ZAKRESIE OPIEKI NAD DZIEĆMI**

Wskaźnik nr 3 – Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę rodzin, które formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Niebieskiej względem ogólnej liczby rodzin na danym obszarze.

Tabela nr 15. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze

Ulice wchodzące w skład jednostki niebieskiej	Liczba rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi na danym obszarze	Liczba rodzin ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Niebieska	57	2082	2,74 %
Gmina	246	9177	2,68 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Niebieskiej względem ogółu rodzin na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w obszarze Niebieskim miasta Nakło nad Notecią występują trzy negatywne zjawiska społeczne.

Tabela nr 16. Zestawienie wskaźników występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze jednostki Niebieskiej miasta Nakło nad Notecią

Obszar	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Niebieska	5,70 %	14,32 %	2,74 %
Gmina	2,92 %	9,08 %	2,68 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z powyższego zestawienia wynika, że na obszarze jednostki Niebieskiej występują trzy negatywne zjawiska społeczne:

- wyższy niż w Gminie odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- wyższy niż w Gminie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
- wyższy niż w Gminie udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.

3.1.4. Analiza wskaźników w jednostce Żółtej – sfera społeczna

Ulice położone znajdujące się w mieście Nakła nad Notecią wchodzące w skład obszaru jednostki Żółtej: Kilińskiego Brzozowa, Młyńska, Niecała, Półwiejska, Sądowa, Drzymały Nowy Świat, Parkowa, Cedrowa, Modrzewiowa, Bohaterów, Staszica, Wzgórze Wodociągowe, Piaskowa, Szymanowskiego, Chopina, Karłowicza, Mahoniowa, Moniuszki, Paderewskiego, Leśna, Zielone Wzgórze zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
3. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: PROBLEMY RYNKU PRACY

Wskaźnik nr 1 - Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących na obszarze jednostki Niebieskiej oraz ogólna liczbę ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Tabela nr 17. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Obszar	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej	Liczba ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Jednostka Żółta	52	1989	2,61 %
Gmina	583	19989	2,92 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej, zamieszkujących na obszarze jednostki Żółtej względem ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze jest niższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SAMODZIELNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Wskaźnik nr 2 - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych, zamieszkujących na obszarze jednostki Żółtej, które korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej względem ogólnej liczby ludności danego obszaru.

Tabela nr 18. *Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze*

Obszar	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Jednostka Żółta	297	3157	9,41 %
Gmina	2 893	31830	9,09 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że na obszarze jednostki żółtej udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

**CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ:
NIEZALEŻNOŚĆ, SAMODZIELNOŚĆ RODZIN W ZAKRESIE OPIEKI NAD DZIEĆMI**

Wskaźnik nr 3 – Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę rodzin, które formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Żółtej względem ogólnej liczby rodzin na danym obszarze.

Tabela nr 19. *Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze*

Obszar	Liczba rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi na danym obszarze	Liczba rodzin ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Żółta	25	828	3,02 %
Gmina	246	9177	2,68 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi, które zamieszkują na obszarze jednostki Żółtej względem ogółu rodzin na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że na obszarze jednostki Żółtej występują dwa negatywne zjawiska społeczne.

Tabela nr 20. Zestawienie wskaźników występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej na obszarze jednostki Żółtej

Obszar	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Żółta	2,61 %	9,41 %	3,02%
Gmina	2,92 %	9,08 %	2,68 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z powyższego zestawienia wynika, że na obszarze jednostki Żółtej występują dwa negatywne zjawiska społeczne:

- wyższy niż w Gminie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
- wyższy niż w Gminie udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.

Podsumowanie

Na terenie jednostki Niebieskiej oraz Czarnej stwierdzono, że trzy badane wskaźniki ze sfery społecznej przyjęły wartości mniej korzystne od średniej dla Gminy, co wskazuje na występowanie następujących problemów:

- Bezrobocie,
- Niesamodzielność ekonomiczna, uzależnienie od systemu pomocy społecznej
- Niesamodzielność w zakresie opieki nad dziećmi.

Natomiast na obszarze jednostki Żółtej niekorzystne wartości zostały wykazane w odniesieniu do 2 wskaźników, w odniesieniu do jednostki Czerwonej nie wykazano żadnego negatywnego wskaźnika.

Tabela Nr 21 Zestawienie wskaźników sfery społecznej dla miasta Nakło nad Notecią

Obszar	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze
Jednostka Żółta	2,42 %	9,41 %	3,02%
Jednostka Czarna	2,92%	10,30%	2,95%
Jednostka Czerwona	1,92%	3,85%	1,30%
Jednostka Niebieska	5,31 %	14,32 %	2,74%
Gmina	2,92 %	9,08 %	2,68 %

Źródło: opracowanie własne

3.1.5. Analiza wskaźnikowa w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

O wyborze jednostki do objęcia rewitalizacją zadecyduje fakt występowania problemów ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej, które istotnie wpływają na jakość życia mieszkających na danym obszarze osób.

Występowanie przestrzeni zdegradowanej w mieście Nakło nad Notecią zostało określone jako udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru. Wykaz miejscowości w gminie, na terenie których występuje przestrzeń zdegradowana w rozumieniu definicji przedstawionej w „Zasadach...”

- Kazin (powierzchnia obiektu wraz z przyległym terenem 0,071 ha)
- Wieszki (powierzchnia obiektu wraz z przyległym terenem 0,25ha)
- Paterek (powierzchnia obiektu wraz z przyległym terenem 0,26 ha)
- Nakło nad Notecią (powierzchnia działki, na której jest budynek przy ul. Gimnazjalnej wraz z terenem przyległym oraz powierzchnia działki na której jest budynek przy ul. Wodnej 0,53ha)

Wskaźnik nr 4 – udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Po dokonaniu stosownych obliczeń wskaźnik nr 4 - udział przestrzeni zdegradowanej dla całej gminy wynosi 0,006%, natomiast udział przestrzeni zdegradowanej dla jednostki niebieskiej wynosi 0,564%.

Tabela nr 22 Udział przestrzeni zdegradowanej w Nakle nad Notecią

Obszar	Przeźrenie zdegradowana	Powierzchnia ogółem	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogółem
Jednostka Żółta	0	219	0%
Jednostka Czarna	0	400	0%
Jednostka Czerwona	0	357	0%
Jednostka Niebieska	0,53	94	0,564 %
Gmina	1,111	19800	0,006 %

Źródło : Dane UMIG

Zatem obszarem zdegradowanym dla obszaru miejskiego jest jednostka niebieska. W Nakle nad Not. na obszarze jednostki niebieskiej, na którym zostały zdiagnozowane problemy społeczne, występuje przestrzeń zdegradowana. Są to miejsca, które charakteryzują się szczególnie trudnymi warunkami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Budynki, które spełniają kryteria przestrzeni zdegradowanej mieszczą się przy ul. Wodnej i Gimnazjalnej.

Na ul. Wodnej jest budynek wolnostojący (Fot.1-4). Obecnie pełni on funkcję mieszkalną, jednak do końca roku lokatorzy opuszczą ten obiekt i będzie możliwość dostosowania go do pełnienia funkcji społecznych. W tym celu musi nastąpić zmiana sposobu użytkowania całego budynku i dostosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Teren przyległy do budynku wymaga także interwencji: nieutwardzony teren wokół budynku, brak ogrodzenia, nieutwardzona droga dojazdowa, brak wydzielonej części parkingowej. W takim obiekcie brak możliwości prowadzenia jakichkolwiek działań na rzecz społeczności lokalnej, w tym np. zajęć dla dzieci i ich rodzin, u których zostały zdiagnozowane problemy. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się Plac Zamkowy, który nie spełnia definicji przestrzeni zdegradowanej, ale znajduje się na obszarze zdegradowanym. Jest to teren otwarty, który może być wykorzystany jako miejsce do spędzania czasu wspólnie z rodzinami. Obecnie jest to teren z funkcją handlową w godzinach przedpołudniowych, a po południach jest to miejsce zapomniane, gdzie zbiera się miejscowy „element” i urząda różne ekscesy.

Na tym obszarze występuje dodatkowo jeszcze jeden obiekt, spełniający kryteria przestrzeni zdegradowanej - tj. budynek na ul. Gimnazjalnej 10. Jest to obecnie pustostan będący własnością Gminy Nakło nad Notecią (Fot.5-6). Budynek ten wymaga modernizacji, polegającej m. in. na przebudowie całego układu funkcjonalnego budynku, wymianie instalacji elektrycznej, dostosowaniu do wymagań sanitariatów i przebudowie sieci wod-kan., termomodernizacji.

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych za obszar zdegradowany mogą być uznane te jednostki strukturalne, w których co najmniej 2 z 4 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik społeczny i przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik spoza tej sfery.

Jednostką strukturalną miasta Nakło nad Notecią, która spełnia powyższe kryteria jest jednostka Niebieska.

Fot.1. Budynek, ul. Wodna

7

Fot.2. Budynek, ul. Wodna 7

Fot.3. Budynek, ul. Wodna 7

Fot.4. Budynek, ul. Wodna 7

Fot. 5. Budynek, ul. Gimnazjalna 10

Fot. 6. Budynek, ul. Gimnazjalna 10

3.2. Obszar zdegradowany – obszar wiejski

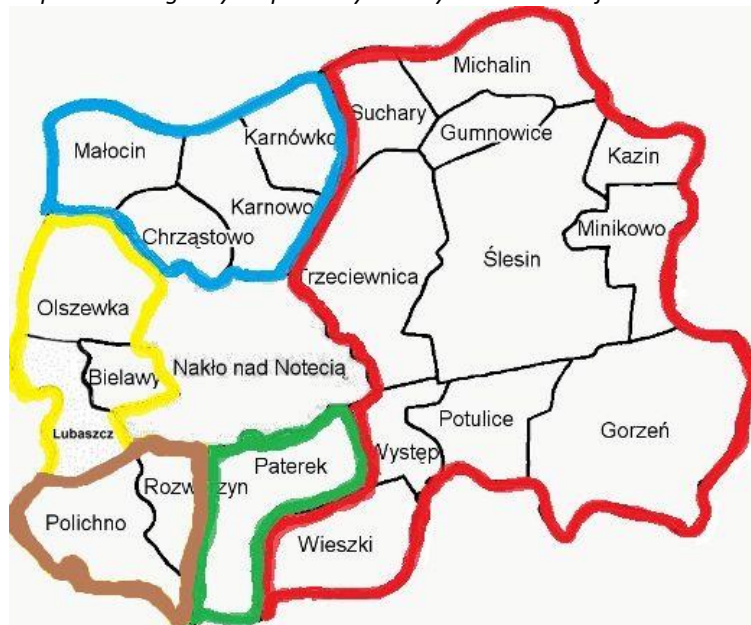
Diagnozę przeprowadzono także dla 21 sołectw znajdujących się na terenie gminy.

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze gminy Nakło nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania stanu kryzysowego. Obszar wiejski gminy podzielono na kilka grup:

- Sołectwa położone **na wschód** od Miasta – Michalin, Suchary, Kazin, Gumnowice, Minikowo, Ślesin, Trzeciewnica, Gorzeń, Potulice, Występ, Wieszki.
- Sołectwa położone **na południe** od Miasta – Paterek
- Sołectwo położone **na południowy - zachód** od Miasta – **Rozwarzyn, Polichno**
- Sołectwa położone **na zachód** od Miasta – Olszewka, Bielawy, Lubaszcz,
- Sołectwa położone **na północ** od Miasta – Karnówko, Karnowo, Chrzęstowo, Małocin

Mapa. Podział gminy na potrzeby analizy wskaźnikowej

Mapa 2. Podział obszaru wiejskiego

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich została przeprowadzona poprzez wskazanie miejscowości wykazujących stan kryzysowy, a wskazanie obszaru rewitalizacji było zależne od wybranego celu rewitalizacji.

Obszar zdegradowany wyznaczono dwoma metodami. Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych na obszarze wiejskim w gminie – położonych na północ, zachód, południowy – zachód oraz na wschód od miasta - była analiza **występowania problemów społecznych** na obszarze wszystkich miejscowości gminy. W tym celu przeanalizowano następujące wskaźniki społeczne z listy wskaźników stanu kryzysowego:

- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Dalszym krokiem w delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji jest przeprowadzenie analizy dodatkowych negatywnych zjawisk na obszarach kryzysowych. Zjawiska tego typu mogą występować m.in. w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Zatem dokonano analizy pod kątem występowania następujących wskaźników ze sfery funkcjonalno-przestrzennej:

- **Wskaźnik z listy wskaźników – „Udział przestrzeni zdegradowanej w przestrzeni ogółem**, przy czym przestrzeń zdegradowana rozumiana jest zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”. Do kategorii przestrzeni zdegradowanych możliwe jest więc zaliczenie terenów i obiektów, które pierwotnie pełniły innego rodzaju funkcje (np. usługowe, handlowe, mieszkaniowe, magazynowo-składowe) i nie są obecnie wykorzystywane w tym celu, jeśli możliwa jest ich adaptacja na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, nawet jeśli nie dojdzie do zmiany funkcji pierwotnej. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, do kategorii „przestrzeni zdegradowanej” możliwe jest zaliczenie terenów lub obiektów, które nie są wyłączone z dotychczasowego użytkowania (są to obiekty i tereny na których aktualnie prowadzi się działalność mieszczącą się w kategoriach użytkowania określonych powyżej) jeśli istnieje możliwość i jest społecznie lub ekonomicznie uzasadnione podjęcie działań na rzecz ich adaptacji do celów rozwoju społecznego lub gospodarczego realizujących idee i spełniających kryteria uznania za działania rewitalizacyjne. Wskaźnikiem tym badano wszystkie sołectwa z wyj. Rozwarzyna i Polichna.
- **Wskaźnik autorski – „Miejscowość (sołectwo) wykazuje utrudniony dostęp do infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu”** (ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej) zastosowany w odniesieniu do sołectw położonych na południowy - zachód od miasta Nakło nad Not. (Rozwarzyn, Polichno). Wskaźnik autorski

został zaakceptowany przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego w dniu 05.06.2018 r.

Analizie poddano poziom dostępu mieszkańców do infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu, rozumianej jako podstawa przekazu usług socjalnych i kulturalnych. Infrastrukturą tą mogą być obiekty kulturalne. Na potrzeby diagnozy przestrzenno-funkcjonalnej, w odniesieniu do infrastruktury społecznej, przyjęto wskaźnik dostępności obiektów kulturalnych na danym obszarze. Wyboru tego dokonano z uwagi na istotne znaczenie dostępu do tego rodzaju infrastruktury, służącej rozwojowi społecznemu mieszkańców, poszerzaniu wiedzy oraz podnoszeniu poziomu edukacji i będącej istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój gospodarki. Z drugiej strony wiejskie obiekty kulturalne są istotne ze względu na wpływ infrastruktury kulturalnej na atrakcyjność osiedleńczą i lokalizacyjną tego obszaru.

W dalszym etapie wyznaczono obszar rewitalizacji w zależności od zamierzonego celu rewitalizacji. Gmina spośród przedstawionych zestawów kryteriów przyjęła do realizacji określone kryteria i tym samym zdecydowała się na określone kierunków działań rewitalizacyjnych:

- przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej
- rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych
- zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Dla obszarów wiejskich położonych na południe od miasta Nakło nad Notecią zastosowano dodatkowy sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Mając na względzie zachodzące zmiany demograficzne, szczególną rolę przypisano działaniom, których celem jest doprowadzenie do zapewnienia opieki i włączenia społecznej ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat. Dlatego za obszar zdegradowany uznano miejscowość, która spełnia jednocześnie następujące kryteria:

- a) liczba ludności w wieku 60 i więcej lat w co najmniej jednej z miejscowości zaliczonej do obszaru rewitalizacji lokuje tę miejscowość wśród 3 o największej liczbie ludności w tej grupie na terenie gminy,
- b) na danym obszarze jest obiekty, wykazujące techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą,
- c) w przypadku rozwoju działań opiekuńczych, zaadoptowany na ten cel obiekt powinien zapewnić opiekę dla co najmniej 10 osób,
- d) w przypadku zamiaru rozwoju działań z zakresu integracji i aktywności kulturalnej, wymagane jest by obszar rewitalizacji był zamieszkiwany przez co najmniej 100 osób w wieku 60 i więcej lat,
- e) kryterium gminy, reprezentujące sferę przestrzenno-funkcjonalną (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego.

3.2.1.

3.2.2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na północ od miasta Nakło nad Notecią

Sołectwa położone na północ od Nakła nad Notecią – Małocin, Chrząstowo, Karnowo, Karnówko zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
3. Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne (wartości na dzień 31.12.2015r.), zebrane w poniższych tabelach.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Wskaźnik nr 1- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę dzieci do 17 roku życia otrzymującą zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na tym obszarze.

Tabela nr 23. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze w sołectwach położonych na północ od miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na danym obszarze	Liczba dzieci do lat 17 na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
Małocin	23	54	40,59 %
Chrzastowo	39	96	40,63 %
Karnowo	37	120	30,83 %
Karnówko	13	56	23,21 %
Gmina	1835	6125	29,96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że w trzech sołectwach znajdujących się na północ od miasta Nakło nad Notecią (tj. Małocin, Chrzastowo, Karnowo) odsetek dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Wskaźnik nr 2 - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę dzieci, które na danym obszarze korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej względem ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa.

Tabela nr 24. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Małocin	23	229	10,04%
Chrzastowo	45	457	9,85 %
Karnowo	43	471	9,13 %
Karnówko	24	257	9,34 %
Gmina	2893	31830	9,09 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że we wszystkich sołectwach znajdujących się na północ od miasta Nakło nad Notecią tj. **Małocin, Chrzastowo, Karnowo, Karnówko**, udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SKUTECZNOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI NA POZIOMIE PODSTAWOWYM

Wskaźnik nr 3 - Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Na badanym obszarze działa jedna placówka kształcenia podstawowego - Szkoła Podstawowa nr 3 w Nakle nad Notecią

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 w Szkole Podstawowej nr 3 w Nakle n. Not. , do której rejonu obsługi należą poszczególne sołectwa , względem przeciętnego wyniku w skali województwa.

Tabela nr 25. Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata w szkole do której rejonu obsługi należą sołectwa położone na północ od miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Szkoła obsługująca rejon	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Małocin	Szkoła Podstawowa nr 3 w Nakle n. Not.	56,58 %	57,65 %	60,67 %	58,3 %
Chrzastowo					
Karnowo					
Karnówko					
Województwo	x	57,65 %	62,55 %	67,25 %	62,48 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że wszystkie sołectwa leżące na północ od miasta Nakło nad Notecią tj. **Małocin, Chrzastowo, Karnowo i Karnówko** należą do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że we wszystkich sołectwach tj. Małocin, Chrzastowo, Karnowo i Karnówko występują 2 problemy społeczne tj. niesamodzielność ekonomiczna mieszkańców oraz niska skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym.

Tabela nr 26. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach położonych na północ od Nakła nad Notecią

Sołectwo	Wskaźnik nr 1 Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Wskaźnik nr 2 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik nr 3 Czy obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego)
Małocin	40,59 %	10,04%	TAK
Chrzastowo	40,63 %	9,85 %	TAK
Karnowo	30,83 %	9,13 %	TAK
Karnówko	23,21 %	9,34 %	TAK
Gmina	29,96%	9,09 %	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z powyższego zestawienia wynika, że we wszystkich sołectwach położonych na północ od Miasta Nakło nad Notecią tj. Małocin, Chrzastowo, Karnowo i Karnówko występują dwa negatywne zjawiska społeczne:

- wyższy niż w Gminie odsetek osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- niska skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na co wskazuje fakt, iż przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015 w Szkole Podstawowej Nr 3 do której uczęszczają dzieci z Małocina, Chrzastowa, Karnowa i Karnówka jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie.

3.2.2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na południe od Miasta Nakło nad Notecią

Dla sołectwa położonego na południe od Miasta Nakło nad Notecią – Paterka - zastosowano drugą metodę wyznaczenia obszar zdegradowanego – w celu wyznaczenia miejscowości spełniających kryteria zapewnienia opieki i włączenia społecznego.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne (wartości na dzień 31.12.2015r.).

W celu wyznaczenia miejscowości spełniającej kryteria zapewnienia opieki i włączenia społecznego ludności starszej obszar ten zbadano pod kątem występowania następujących kryteriów:

a) liczba ludności w wieku 60 i więcej lat

Tabela Nr 27. Zestawienie liczby osób w wieku 60 lat i więcej na terenie gminy Nakło nad Notecią

Miejscowość	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym
Bielawy	25
Chrzastowo	80
Elżbiecin	0
Gabrielin	11
Gorzeń	34
Gostusza	0
Gunnowice	13
Janowo	7
Karnowo	62
Karnówko	39
Kazin	27
Kazmierowo	9
Lubaszcz	42
Małocin	22
Michalin	10
Minikowo	74

Miejscowość	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym
Niedola	2
Nowakówko	0
Olszówka	116
Paterek	271
Piętacz	0
Polichno	51
Potulice	270
Rozwarzyn	34
Suchary	47
Ślesin	235
Trzeciewnica	124
Wieszki	28
Występ	146
Nakło	3906
Gmina	5685

Liczba ludności w wieku 60 i więcej lat w co najmniej jednej z miejscowości zaliczonej do obszaru rewitalizacji lokuje tę miejscowość – Paterek - wśród 3 miejscowości o największej liczbie ludności w tej grupie na terenie gminy.

b) zestawienie kryteriów określających obszar zdegradowany

Tabela Nr 28. Zestawienie kryteriów w zakresie określenia miejscowości

Sołectwo	Występowanie obiektu, wykazującego techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą,	w przypadku rozwoju działań opiekuńczych, zaadoptowany na ten cel obiekt powinien zapewnić opiekę dla co najmniej 10 osób	Liczba osób w wieku 60 lat i więcej	Największa liczba ludności w wieku 60 lat i więcej
Paterek	TAK	NIE DOTYCZY	271	TAK

c) kryterium gminy, reprezentujące negatywne zjawiska o których mowa przy definicji stanu kryzysowego w sferze przestrzenno – funkcjonalnej

- obecności przestrzeni zdegradowanej - w centralnej części miejscowości znajduje się budynek, który od kilku lat stoi jako pustostan. Obiekt służył wcześniej jako budynek użyteczności publicznej z przeznaczeniem na cele edukacyjne, powstał prawdopodobnie w 20-leciu międzywojennym. Obecnie wymaga on gruntownej modernizacji, dostosowania do obowiązujących przepisów jak również zmiany sposobu użytkowania.
- miejscowość wykazuje ograniczony dostęp do infrastruktury umożliwiającej włączenie społeczne ludności starszej -gmina Nakło nad Notecią oraz powiat nakielski na swoim obszarze nie mają żadnej placówki wspierającej osoby starsze w ich środowisku naturalnym. W Nakle nad Not. budowany jest obecnie Dom Dziennego Pobytu, który będzie funkcjonował od października 2018r. Z uwagi na fakt, iż Paterek jest miejscowością (po Nakle nad Not.) zamieszkiwana przez największą liczbę osób w wieku powyżej 60 lat i więcej - wskazane jest utworzenie infrastruktury dla tej grupy osób. Odpowiedzią na potrzeby osób starszych jest m.in. klub seniora. Uczestnictwo w takim klubie to doskonała okazja do aktywnego spędzania czasu, rozwoju pasji i otwierania się na nowe doznania i doświadczenia. Oprócz funkcji kulturalno-artystycznych i ogólnorozwojowych, kluby seniora pełnią niejednokrotnie funkcje pomocowe, podejmując się zadania niesienia pomocy najbardziej potrzebującym, schorowanym i samotnym uczestnikom. Najważniejszymi celami, jakie realizować ma ta placówka, jest zapewnienie

odpowiednich warunków do przyjemnego i pożytecznego spędzania czasu, rozwoju zainteresowań oraz utrzymania i wzmacniania kontaktów towarzyskich. Klub seniora spełniając rolę środowiskowej formy pomocy półstacjonarnej służy utrzymaniu osób starszych w ich naturalnym środowisku zaspokajając potrzeby bytowe, kulturalne i towarzyskie. Taka forma pomocy jest bardzo korzystna dla osób w tym wieku, ponieważ mogą one poza uczestnictwem w życiu DDP, utrzymywać kontakty dotychczasowym środowiskiem społecznym. Mając poczucie niezależności, samodzielności, nie popadają oni w bierność, dzięki czemu wzrasta ich poczucie własnej wartości. Osoby, które wcześniej czuły się niepotrzebne odnajdują na nowo sens życia i poczucie własnej godności.

Podsumowanie

Wyznaczając obszar zdegradowany powyższą metodą ustalono, iż sołectwo Paterek spełnia wszystkie wymagane kryteria zapewnienie opieki i włączenia społecznego

3.2.3. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na zachód od Miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwa położone na zachód od Miasta Nakło nad Notecią – Olszewka, Bielawy, Lubaszcz zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych następującymi wskaźnikami:

1. udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze,
2. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,
3. miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne (wartości na dzień 31.12.2015r.), zebrane w poniższych tabelach

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Wskaźnik 1- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę dzieci do 17 roku życia otrzymującą zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na tym obszarze.

Tabela nr 29. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze w sołectwach położonych na zachód od miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Liczba dzieci do lat 17 na danym obszarze	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
Olszewka	121	30	24,79%
Bielawy	41	4	9,76%
Lubaszcz	64	29	45,31%
Gmina	6125	1835	29,96%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że w sołectwie Lubaszcz położonym na zachód od miasta Nakło nad Notecią odsetek dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Wskaźnik nr 2- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Problemy związane z brakiem samodzielności wśród mieszkańców nierozzerwalnie wiążą się ze skalą korzystania z pomocy społecznej. Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach

domowych, które korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej, zamieszkujących dane sołectwo oraz ogólną liczbę mieszkańców tego obszaru. Na tej podstawie wskazano sołectw, w którym odsetek osób z gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w strukturze społeczeństwa jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią, tj. **Lubaszcz**.

Tabela nr 30. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach położonych na zachód od Miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Olszewka	49	601	8,15%
Bielawy	4	172	2,33%
Lubaszcz	64	340	18,82%
Gmina	2 893	31 830	9,09%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz raportu z SI POMOST z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z analizy wynika, że sołectwie Lubaszcz położonym na zachód od miasta Nakło nad Notecią odsetek osób z gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w strukturze społeczeństwa jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

**CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ:
NISKA SKUTECZNOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI NA POZIOMIE PODSTAWOWYM**

Wskaźnik nr 3 - miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia.

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 w Szkole Podstawowej w Olszewce oraz w Szkole Podstawowej Nr 4 w Nakle nad Notecią, do których rejonów obsługi należą poszczególne sołectwa, względem przeciętnego wyniku w skali województwa. Na tej podstawie wskazano sołectwa, które należą do rejonu obsługi szkół podstawowych o niskim poziomie kształcenia.

Tabela nr 31. Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata w szkołach, do których rejonu obsługi należą sołectwa położone na zachód od Miasta Nakło nad Notecią

Sołectwo	Szkoła obsługująca rejon	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów W 2013r.	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów W 2014r.	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w 2015r.	Przeciętny wynik z trzech lat
Olszewka	SP Olszewka	49,43	54,73	56	53,39
Bielawy	SP Nr 4	62,68	65,13	70,67	66,16
Lubaszcz	SP Olszewka	49,43	54,73	56	53,39
Przeciętny wynik w Województwie	-	57,65	62,55	67,25	62,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że dwa sołectwa, położone na zachód od miasta Nakło nad Notecią tj. Olszewka, Lubaszcz, należą do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników.

Tabela nr 32. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach położonych na zachód od Miasta Nakło nad Notecią

	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
Sołectwo	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
Olszewka	24,79%	12,83%	TAK
Bielawy	9,76%	5,69%	NIE
Lubaszcz	45,31%	5,29%	TAK
Gmina	29,96%	9,09%	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z powyższego zestawienia wynika, że w sołectwie Olszewka, występują dwa negatywne zjawiska społeczne:

- wyższy niż w Gminie odsetek osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
- niska skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na co wskazuje fakt, iż przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015 w szkole podstawowej w Olszewce, do której uczęszczają dzieci z Olszewki jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie.

W sołectwie Lubaszcz zdiagnozowano dwa negatywne zjawiska społeczne tj.:

- niską skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na co wskazuje fakt, iż przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015 w szkole podstawowej w Olszewce do której uczęszczają dzieci z Lubaszcz jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie
- udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

W sołectwie Bielawy nie zdiagnozowano negatywnych zjawisk społecznych w badanym zakresie.

3.2.4. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na **południowy - zachód** od Miasta Nakło nad Notecią

Sołectwa położone na zachód od Miasta Nakło nad Notecią – Rozwarzyn, Polichno zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych następującymi wskaźnikami:

1. udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze,
2. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,
3. miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne (wartości na dzień 31.12.2015r.), zebrane w poniższych tabelach

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Wskaźnik 1- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę dzieci do 17 roku życia otrzymującą zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na tym obszarze.

Tabela nr 29. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze w sołectwach położonych na południowy - zachód od miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Liczba dzieci do lat 17 na danym obszarze	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
Polichno	93	40	43,01%
Rozwarzyn	44	15	34,09%
Gmina	6125	1835	29,96%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że w sołectwach Polichno, Rozwarzyn położonym na południowy - zachód od miasta Nakło nad Notecią odsetek dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Wskaźnik nr 2- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Problemy związane z brakiem samodzielności wśród mieszkańców nierozzerwalnie wiążą się ze skalą korzystania z pomocy społecznej. Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych, które korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej, zamieszkujących dane sołectwo oraz ogólną liczbę mieszkańców tego obszaru. Na tej podstawie wskazano sołectw, w którym odsetek osób z gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w strukturze społeczeństwa jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią, tj. **Polichno**.

Tabela nr 30. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach położonych na południowy - zachód od Miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Polichno	48	374	12,83%
Rozwarzyn	14	246	5,69%
Gmina	2 893	31 830	9,09%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz raportu z SI POMOST z Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z analizy wynika, że w sołectwie Polichno położonym na południowy - zachód od miasta Nakło nad Notecią odsetek osób z gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w strukturze społeczeństwa jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: NISKA SKUTECZNOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI NA POZIOMIE PODSTAWOWYM

Wskaźnik nr 3 - miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia.

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 w Szkole Podstawowej w Olszewce oraz w Szkole Podstawowej Nr 4 w Nakle nad Notecią, do których rejonów obsługi należą poszczególne sołectwa, względem przeciętnego wyniku w skali województwa. Na tej podstawie wskazano sołectwa, które należą do rejonu obsługi szkół podstawowych o niskim poziomie kształcenia.

Tabela nr 31. Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata w szkołach, do których rejonu obsługi należą sołectwa położone na zachód od Miasta Nakło nad Notecią

Sołectwo	Szkoła obsługująca rejon	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów W 2013r.	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów W 2014r.	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w 2015r.	Przeciętny wynik z trzech lat
Rozwarzyn	SP Paterek w ZS	55,65	55,38	64,25	58,43
Polichno	SP Paterek w ZS	55,65	55,38	64,25	58,43
Przeciętny wynik w Województwie	-	57,65	62,55	67,25	62,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że dwa sołectwa, położone na południowy - zachód od miasta Nakło nad Notecią tj. Polichno, Rozwarzyn należą do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników.

Tabela nr 32. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach położonych na zachód od Miasta Nakło nad Notecią

Sołectwo	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
Polichno	43,01%	12,83%	TAK
Rozwarzyn	34,09%	5,69%	TAK
Gmina	29,96%	9,09%	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

W Rozwarzynie zdiagnozowano dwa negatywne zjawiska społeczne tj.:

- niską skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na co wskazuje fakt, iż przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015 w szkole podstawowej w Paterku do której uczęszczają dzieci z Polichna i Rozwarzyna jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie
- udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

W Polichnie zdiagnozowano trzy negatywne zjawiska społeczne tj.:

- niską skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na co wskazuje fakt, iż przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015 w szkole podstawowej w Paterku do której uczęszczają dzieci z Polichna i Rozwarzyna jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie
- udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,

3.2.5. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw położonych na wschód od Miasta Nakło nad Notecią

Sołectwa położone na wschód od Nakła nad Notecią – Michalin, Suchary, Kazin, Gumnowice, Minikowo, Ślesin, Trzeciewnica, Gorzeń, Potulice, Występ, Wieszki zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
3. Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne (wartości na dzień 31.12.2015r.), zebrane w poniższych tabelach.

CECHA SZCZEGÓŁOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Wskaźnik nr 1- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę dzieci do 17 roku życia otrzymującą zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na tym obszarze.

Tabela nr 33. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze w sołectwach położonych na zachód od miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Liczba dzieci do lat 17 na danym obszarze	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
Michalin	33	12	36,36%
Suchary	81	24	29,63%
Występ	389	86	22,11%
Potulice	256	126	49,22%
Gorzeń	85	30	35,29%
Trzeciewnica	179	46	25,70%
Ślesin	267	113	42,32%
Minikowo	82	54	65,85%
Gumnowice	17	15	88,24%
Wieszki	49	21	42,86%
Kazin	47	11	23,40%
Gmina	6125	1835	29,96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że wśród sołectw znajdujących się na wschód od miasta Nakło nad Notecią w sołectwie **Michalin, Potulice, Gorzeń, Ślesin, Minikowo, Gumnowice, Wieszki** odsetek dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

Wskaźnik nr 2 - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych, które na danym obszarze korzystają ze środowiskowej pomocy społecznej względem ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa.

Tabela nr 34. *Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze*

Sołectwo	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na danym obszarze	Liczba ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Michalin	20	117	17,09 %
Suchary	19	333	5,71 %
Występ	74	1746	4,24 %
Potulice	147	1393	10,55 %
Gorzeń	49	394	12,44 %
Trzeciewnica	77	827	9,31 %
Ślesin	100	1538	6,5%
Minikowo	26	426	6,10 %
Gumnowice	21	80	26,25 %
Wieszki	37	279	13,26 %
Kazin	23	220	10,45 %
Gmina	2893	31830	9,09 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że w sołectwach znajdujących się na wschód od miasta Nakło nad Notecią tj. **Michalin, Potulice, Gorzeń, Trzeciewnica, Gumnowice, Kazin i Wieszki**, udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze jest wyższy niż przeciętny w Gminie Nakło nad Notecią.

CECHA SZCZEGÓLOWA SFERY SPOŁECZNEJ: SKUTECZNOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI NA POZIOMIE PODSTAWOWYM

Wskaźnik nr 3 - Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Na badanym obszarze działają cztery placówki kształcenia podstawowego:

- Zespół Szkół w Ślesinie
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Trzeciewnicy
- Zespół Szkół w Występie
- Zespół Szkół w Potulicach
- Zespół Szkół w Paterku

Do wyliczenia wartości wskaźnika wzięto pod uwagę przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, zamieszkujących w sołectwie położonym na wschód od miasta Nakło nad Notecią względem przeciętnego wyniku sprawdzianu szóstoklasistów w skali województwa.

Tabela nr 35. Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata w szkole do której rejonu obsługi należą sołectwa położone na wschód od miasta Nakło nad Notecią.

Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Michalin	Zespół Szkół w Ślesinie	54,23 %	57,03 %	63,33 %	58,20 %
Suchary	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Trzeciewnicy	49,08 %	61,83 %	64,67 %	58,53 %
Występ	Zespół Szkół w Występie	65,00 %	63,68 %	80,33 %	69,67 %
Potulice	Zespół Szkół w Potulicach	58,68 %	66,88 %	68,75 %	64,77 %
Gorzeń	Zespół Szkół w Potulicach	58,68 %	66,88 %	68,75 %	64,77 %
Trzeciewnica	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Trzeciewnicy	49,08 %	61,83 %	64,67 %	58,53 %
Ślesin	Zespół Szkół w Ślesinie	54,23 %	57,03 %	63,33 %	58,20 %
Minikowo	Zespół Szkół w Ślesinie	54,23 %	57,03 %	63,33 %	58,20 %
Gumnowice	Zespół Szkół w Ślesinie	54,23 %	57,03 %	63,33 %	58,20 %
Wieszki	SP Paterek w ZS	55,65	55,38	64,25	58,43
Kazin	Zespół Szkół w Ślesinie	54,23 %	57,03 %	63,33 %	58,20 %
Województwo	x	57,65 %	62,55 %	67,25 %	62,48 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z analizy wynika, że wśród sołectw leżące na wschód od miasta Nakło nad Notecią znajdują się sołectwa tj. **Michalin, Suchary, Trzeciewnica, Ślesin, Minikowo, Gumnowice, Kazin, Wieszki**, które należą do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Zestawienie wyników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że **co najmniej dwa problemy społeczne występują w sołectwie Michalin, Potulice, Gorzeń, Trzeciewnica, Ślesin, Minikowo, Gumnowice Wieszki i Kazin**.

Tabela nr 36. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach położonych na wschód od Nakła nad Notecią

Sołectwo	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Czy obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego)
Michalin	36,36	17,09 %	TAK
Suchary	29,62	5,71 %	TAK
Występ	22,10	4,24 %	NIE
Potulice	49,21	10,55 %	NIE

Gorzeń	35,29	12,44 %	NIE
Trzeciewnica	25,69	9,31 %	TAK
Ślesin	42,32	6,5%	TAK
Minikowo	65,85	6,10 %	TAK
Gumnowice	88,23	26,25 %	TAK
Wieszki	42,86%	13,26	TAK
Kazin	23,40	10,45 %	TAK
Gmina	29,96%	9,09 %	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Z powyższego zestawienia wynika, że w trzech sołectwach położonych na północ od Miasta Nakło nad Notecią tj. Michalin, Gumnowice, Wieszki występują trzy negatywne zjawiska społeczne, natomiast w sześciu (**Potulice, Gorzeń, Trzeciewnica, Ślesin, Minikowo, Kazin**) po dwa. W pozostałych sołectwach występują pojedyncze negatywne zjawiska (Suchary) lub nie występują wcale (Występ).

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wszystkich sołectw w gminie Nakło nad Notecią pod kątem występowania problemów społecznych pokazała, że najczęściej problemów występuje w sołectwie Michalin Gumnowice, Polichno, Małocin Chrzastowo Karnowo (3 problemy), Potulice, Gorzeń, Trzeciewnica, Ślesin, Minikowo, Kazin (2 problemy). W pozostałych sołectwach występowało po jednym problemie, w związku z czym nie spełniają one wymogów (min. 2 problemy społeczne) pozwalających na wskazanie ich jako obszarów zdegradowanych.

Zestawienie badanych wskaźników wraz z wartościami na obszarach wiejskich gminy Nakło nad Not. przedstawia poniższa tabela

Tabela nr 37. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej

L.p.	Sołectwo	Wskaźnik nr 1	Wskaźnik nr 2	Wskaźnik nr 3
		Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w danej szkole za ostatnie 3 lata jest niższy od przeciętnego wyniku w woj.
1	Michalin	36,36	17,09 %	TAK
2	Suchary	29,62	5,71 %	TAK
3	Występ	22,10	4,24 %	NIE
4	Potulice	49,21	10,55 %	NIE
5	Gorzeń	35,29	12,44 %	NIE
6	Trzeciewnica	25,69	9,31 %	TAK
7	Ślesin	42,32	6,5%	TAK
8	Minikowo	65,85	6,10 %	TAK
9	Gumnowice	88,23	26,25 %	TAK
10	Wieszki	42,86%	16,93%	TAK
11	Kazin	23,40	10,45 %	TAK
12	Olszewka	24,79%	12,83	TAK
13	Bielawy	9,76%	5,69	NIE
14	Lubaszcz	45,31%	5,29	TAK
15	Polichno	43,01%	12,83	TAK
16	Rozwarzyn	34,09%	5,69	TAK

17	Małocin	40,59 %	10,04%	TAK
18	Chrzastowo	40,63 %	9,85 %	TAK
19	Karnowo	30,83 %	9,13 %	TAK
20	Karnówko	23,21 %	9,34 %	TAK
	Gmina	29,96%	9,09 %	

Źródło: Opracowanie własne

Co najmniej dwa problemy społeczne występują w następujących sołectwach: Michalin, Potulice, Gorzeń, Trzeciewnica, Slesin, Minikowo, Gumnowice, Wieszki, Kazin, Olszewka, Bielawy, Lubaszcz, Polichno, Rozwarzyn, Małocin, Chrzastowo, Karnowo, Karnówko i mają wyższe wskaźniki niż średnia dla gminy.

Dla sołectwa Paterek - zastosowano drugą metodę wyznaczenia obszaru zdegradowanego – i ustalono na podstawie kryteriów określonych w „Zasadach ...” że ta miejscowość spełnia kryteria zapewnienia opieki i włączenia społecznego dla osób starszych.

3.3. Analiza sołectw, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych.

Przestrzeń zdegradowana, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię).

Do kategorii przestrzeni zdegradowanych możliwe jest także zaliczenie terenów i obiektów, które pierwotnie pełniły innego rodzaju funkcje (np. usługowe, handlowe, mieszkaniowe, magazynowo-składowe) i nie są obecnie wykorzystywane w tym celu, jeśli możliwa jest ich adaptacja na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, nawet jeśli nie dojdzie do zmiany funkcji pierwotnej. Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty. W szczególności do „przestrzeni zdegradowanych” należy zaliczyć: budynki (także budynki towarzyszące zasadniczej funkcji – np. w przypadku terenów przemysłowych lub gospodarstw rolnych także budynki zajmowane przez administrację, bazy pojazdów, itp.), place manewrowe, place składowe, tereny obsługi komunikacyjnej, tereny wyrobisk, tereny składowisk, budynki dworcowe, urządzenia stacyjne, rampy załadunkowe, obiekty magazynowo-składowe (przy terenach przemysłowych, rolnych lub komunikacyjnych).

W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, do kategorii „przestrzeni zdegradowanej” możliwe jest zaliczenie terenów lub obiektów, które nie są wyłączone z dotychczasowego użytkowania (są to obiekty i tereny na których aktualnie prowadzi się działalność mieszczącą się w kategoriach użytkowania określonych powyżej) jeśli istnieje możliwość i jest społecznie lub ekonomicznie uzasadnione podjęcie działań na rzecz ich adaptacji do celów rozwoju społecznego lub gospodarczego realizujących ideę i spełniających kryteria uznania za działania rewitalizacyjne.

Poniżej przedstawiono dane obrazujące występowanie przestrzeni zdegradowanych w sołectwach, w których zostały zdiagnozowane co najmniej dwa problemy społeczne. Tak rozumiana przestrzeń zdegradowana występuje w kilku miejscowościach wiejskich w gminie Nakło nad Notecią.

Na podstawie przeprowadzonych analiz przestrzeni zdegradowana wymagająca bezpośredniej interwencji występuje w następujących sołectwach gminy:

1. Kazin
2. Wieszki
3. Paterek

Kazin – Oprócz zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie sołectwa występuje przestrzeń zdegradowana w postaci pustostanu – obiektu, który wcześniej pełnił funkcje handlowe. (fot.7-8) Budynek jest własnością gminy, ale wymaga dostosowania do pełnienia funkcji centrum aktywności wsi. Należy podkreślić, że w sołectwie nigdy nie było świetlicy wiejskiej, a mieszkańcy spotykali się w sali udostępnianej przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Kazinie. Obecny stan budynku przedstawia się następująco: stan dachu i sufitów jest zły, dach wymaga remontu/wymiany; konieczna wymiana oświetlenia i całej instalacji elektrycznej; niezbędna jest termomodernizacja aby budynek mógł być wykorzystywany przez cały rok, zły układ funkcjonalny pomieszczeń niedostosowany do potrzeb mieszkańców (jedna duża sala); brak zaplecza kuchennego, brak wyposażenia do prowadzenia zajęć aktywizujących; brak wyposażenia do prowadzenia zajęć z dziećmi, zajęć sportowych. Stan budynku przedstawiają zamieszczone poniżej zdjęcia. Budynek nie posiada parkingu oraz oświetlenia zewnętrznego i ogrodzenia. Ponadto obiekt nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych – brak podjazdów do drzwi wejściowych. Teren wokół świetlicy nie jest zagospodarowany – brakuje placu zabaw, miejsca do rekreacji, urządzeń do ćwiczeń.

Fot. 7. Budynek w Kazinie

Fot. 8. Budynek w Kazinie

Wieszki – W Wieszkach jedynym obiektem użyteczności publicznej jest budynek Szkoły Podstawowej w Paterku – oddziały wygaszanego gimnazjum (fot.9-11). W związku z prowadzoną rozbudową Szkoły Podstawowej w Paterku obiekt zlokalizowany w Wieszkach przestanie pełnić funkcje oświatowe i zostanie przeznaczony w części na świetlicę wiejską. Obiekt, który będzie w części pełnił funkcję świetlicy wiejskiej jest przestrzenią zdegradowaną występująca na terenie sołectwa Wieszki. Chociaż jest to obecnie funkcjonujący obiekt szkolny to jego stan techniczny pozostawia wiele do życzenia. Konieczne będzie dostosowanie budynku aby mógł w pełni odpowiadać potrzebom społeczności lokalnej. Stan techniczny obiektu jest zły i uniemożliwia realizację w niej działań społecznych. W całym budynku brakuje instalacji centralnego ogrzewania i powinny być wykonane działania związane z termomodernizacją, instalacja elektryczna wymaga wymiany, węzeł sanitarny i instalacja wod-kan nie spełniają norm muszą być wymienione, układ funkcjonalny musi być dostosowany do potrzeb świetlicy – wydzielenie przestrzeni kuchennej, wydzielenie oddzielnych pomieszczeń. Ponadto w obiekcie brak wyposażenia do prowadzenia jakichkolwiek zajęć, brak wyposażenia kuchennego. Dodatkowo ogrodzenie wokół budynku jest w złym stanie, teren wokół budynku nie jest zagospodarowany, brakuje parkingu. Cały obiekt nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Fot.9. Szkoła Wieszki

Fot.10. Szkoła Wieszki

Fot.11 Szkoła Wieszki

Paterek – społeczność wsi zagrożona jest wykluczeniem społecznym ze względu na wiek jej mieszkańców. Problem ten wymaga interwencji, której posłuży zdegradowana przestrzeń miejscowości, po jej uprzedniej rewitalizacji. W centralnej części miejscowości znajduje się budynek, który od kilku lat stoi jako pustostan. Obiekt służył wcześniej jako budynek użyteczności publicznej z przeznaczeniem na cele edukacyjne, powstał prawdopodobnie w 20-leciu międzywojennym. Obecnie wymaga on gruntownej modernizacji, dostosowania do obowiązujących przepisów, jak również zmiany sposobu użytkowania. Niezbędna jest całkowita rozbiórka klatki schodowej, wymiana kominów, dachu, posadzek, istniejące okładziny są w całości do likwidacji jak również stolarka w całości do wymiany. Konieczne jest przeprowadzenie termomodernizacji całego budynku z wymianą instalacji centralnego ogrzewania, instalacji elektrycznej oraz węzła wod.- kan. Układ funkcjonalny obiektu nie odpowiada planowanej funkcji dlatego musi być w całości zmieniony. Obiekt nie posiada wyposażenia umożliwiającego prowadzenie jakichkolwiek zajęć i działań. Ponadto budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obiekt nie posiada parkingu oraz oświetlenia zewnętrznego i ogrodzenia .

Fot.12. Obiekt w Paterku

fot. 13. Obiekt w Paterku

fot. 14. Obiekt w Paterku

fot. 15. Obiekt w Paterku

3.4. Analiza sołectw, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania wskaźnika autorskiego ze sfery przestrzenno – funkcjonalnej

W celu zlokalizowania miejsc o niewystarczającym stopniu świadczonych usług publicznych, analizie poddano poziom dostępu mieszkańców sołectw położonych na południowy - zachód od miasta Nakło nad Not. do infrastruktury społecznej, rozumianej jako podstawa przekazu usług socjalnych i kulturalnych. Infrastrukturą tą mogą być szkoły oraz przedszkola, jak również obiekty kulturalne czy też obiekty sportowe. Słabe wyposażenie miejscowości – sołectwa w obiekty infrastruktury społecznej (brak obiektów, zły stan techniczny, mało atrakcyjna oferta) przyczynia się do negatywnej oceny terenów przez osoby zamieszkujące ten obszar. Trudno sobie wyobrazić życie mieszkańców bez istnienia i należytego funkcjonowania obiektów infrastruktury społecznej.

Rozwarzyn

W sołectwie Rozwarzyn zdiagnozowano dwa problemy społeczne, które należy rozwiązać, tj.:

- niską skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na co wskazuje fakt, iż przeciętny wynik sprawdzianu szóstkłasiaków w latach 2013-2015 w szkole podstawowej w Olszewce do której uczęszczają dzieci z Lubaszca jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie
- udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

W miejscowości tej występuje świetlica wiejska. **Jednak ze względu na jej zły stan techniczny i braki w wyposażeniu, korzystanie z niej jest bardzo ograniczone, a prowadzenie w niej działań społecznych jest praktycznie niemożliwe, ponieważ:**

- dach, sufit, ściany, oświetlenie znajdują się w bardzo złym stanie i wymagają interwencji;
- brak zaplecza kuchennego oraz węzła sanitarnego;

- brak centralnego ogrzewania; niezbędna jest termomodernizacja, aby świetlica mogła działać również zimą;
- zły układ funkcjonalny (jedna sala) powoduje, że brakuje oddzielnych pomieszczeń, tak aby można było równolegle prowadzić różne zajęcia;
- brak wyposażenia do prowadzenia jakichkolwiek zajęć ubogie wyposażenie zaplecza kuchennego;
- niedostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- bardzo zły stan drogi dojazdowej do świetlicy (stanowi ona integralną część otoczenia świetlicy, a jej stan techniczny wymaga pilnej interwencji).

Zatem istniejący budynek jest w złym stanie technicznym, co w konsekwencji wpływa też na jakość proponowanej oferty kulturalnej i społecznej dla mieszkańców. Jakość i stan obiektów kulturalnych są istotne, ponieważ infrastruktura kulturalna wpływa na atrakcyjność osiedleńczą i lokalizacyjną, podnosi jakość życia mieszkańców i tym samym służy rozwojowi społecznemu. W wyniku interwencji powstanie Centrum Aktywności Wsi, w którym będzie mogła spotykać lokalna społeczność oraz będzie mógł działać Klub Młodzieżowy.

Fot. 16. Budynek świetlicy w Rozwarzynie

Fot.17. Budynek świetlicy w Rozwarzynie

Fot. 18. Budynek świetlicy w Rozwarzynie

Polichno

W Polichnie zdiagnozowano trzy negatywne zjawiska społeczne tj.:

- niską skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na co wskazuje fakt, iż przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2013-2015 w szkole podstawowej w Paterku do której uczęszczają dzieci z Polichna i Rozwarzyna jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie
- udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
- udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,

W miejscowości tej występuje świetlica wiejska. Świetlica w Polichnie użytkowana jest od września 2011 roku. Wybudowana została w ramach środków z PROW. Organizowane są systematycznie zajęcia świetlicowe, półkolonie letnie, ferie zimowe dla dzieci, spotkania dla starszych mieszkańców, Dzień Seniora oraz różnego rodzaju spotkania integracyjne, zabawy taneczne. Jest miejscem spotkań nie tylko dla mieszkańców ale i dla jednostek organizacyjnych, działających na terenie sołectwa. Młodzież często gra w tenisa stołowego. Świetlica spełniła oczekiwania mieszkańców, dlatego jest często użytkowana. Jest to budynek nowy i w pełni wyposażony.

Fot.19. świetlica w Polichnie

Miejscowość Polichno nie wymaga zatem interwencji w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej, nie ma utrudnionego dostępu do infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu.

3.5.Obszar zdegradowany -podsumowanie analizy

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych oraz analiza pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych i negatywnych zjawisk w innych sferach wykazała, że obszarem zdegradowanym w gminie są

- sołectwa: Kazin, Wieszki - występują po dwa problemy społeczne oraz przestrzeń zdegradowana
- sołectwo Paterki – jest miejscowością spełniającą kryteria zapewnienia opieki i włączenia społecznego.
- sołectwo Rozwarzyn - występują dwa problemy społeczne i zidentyfikowano występowanie wskaźnika autorskiego ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej – „**miejscowość (sołectwo) wykazuje utrudniony dostęp do infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu**”
- Jednostka niebieska miasta Nakło nad Not. - zidentyfikowano tam dwa z czterech wybranych wskaźników jako mniej korzystne, w tym jeden ze sfery społecznej, drugi spoza sfery społecznej.

dlatego należy je uznać za obszar zdegradowany.

Tabela nr 38 Zestawienie wskaźników ze sfery społecznej i spoza sfery społecznej dla obszarów wiejskich

Ip	Rodzaj wskaźnika	Wskaźniki sfery społecznej			Wskaźniki spoza sfery społecznej	
	Sołectwo	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w danej szkole za ostatnie 3 lata jest niższy od przeciętnego wyniku w woj.	Występowanie przestrzeni i zdegradowanej	Miejscowość wykazuje utrudniony dostęp do infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu
1	Michalin	36,36%	17,09 %	TAK	NIE	Nie dotyczy
2	Potulice	49,21%	10,55 %	NIE	NIE	Nie dotyczy
3	Gorzeń	35,29%	12,44 %	NIE	NIE	Nie dotyczy
4	Trzeciewnica	25,69%	9,31 %	TAK	NIE	Nie dotyczy
5	Ślesin	42,32%	6,5%	TAK	NIE	Nie dotyczy
6	Minikowo	65,85%	6,10 %	TAK	NIE	Nie dotyczy
7	Gumnowice	88,23%	26,25 %	TAK	NIE	Nie dotyczy
8	Wieszki	42,86%	13,26	TAK	TAK	Nie dotyczy
9	Kazin	23,40	10,45 %	TAK	TAK	Nie dotyczy
10	Olszewka	24,79%	12,83	TAK	NIE	Nie dotyczy
11	Bielawy	9,76%	5,69	NIE	NIE	Nie dotyczy
12	Lubaszcz	45,31%	5,29	TAK	NIE	Nie dotyczy
13	Polichno	43,01%	12,83	TAK	NIE	Nie dotyczy
14	Małocin	40,59 %	10,04%	TAK	NIE	Nie dotyczy
15	Chrzastowo	40,63 %	9,85 %	TAK	NIE	Nie dotyczy
16	Karnowo	30,83 %	9,13 %	TAK	NIE	Nie dotyczy
17	Karnówko	23,21 %	9,34 %	TAK	NIE	Nie dotyczy
18	Polichno	43,01%	12,83%	TAK	NIE	NIE
19	Rozwarzyn	34,09%	5,69%	TAK	NIE	TAK
	Gmina	29,96%	9,09 %			

Źródło: opracowanie własne

Natomiast na obszarach miasta – obszarem zdegradowanym jest obszar jednostki niebieskiej. Na tym terenie występują 2 wskaźniki niekorzystne, w tym jeden ze sfery społecznej, drugi spoza sfery społecznej.

Tabela nr 39. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Nakło nad Notecią

Wyszczególnienie	Powierzchnia ha	Ludność	Udział powierzchni	Udział ludności
Gmina	19800	31830		
Kazin	242	220	1,22%	0,69%
Wieszki	1021	280	5,16%	0,88%
Rozwarzyn	886	246	4,47%	0,77%
Paterek	1158	2649	5,85%	8,32%
Nakło – jednostka niebieska	94	6131	0,47%	19,26%
Razem	3401	9526	17,17%	29,93%

Źródło: Opracowanie własne

4. Obszar rewitalizacji gminy

W myśl „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów, których łączna powierzchnia będzie większa niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe, powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

Tabela nr 40: Powierzchnia i ludność gminy Nakło nad Notecią objęta rewitalizacją

	Powierzchnia ha	Ludność	Udział powierzchni	Udział ludności
Gmina	19800	31830		
Jednostka Niebieska	94	6131	0,47%	19,26%
Kazin	242	220	1,22%	0,69%
Wieszki	1021	280	5,16%	0,88%
Rozwarzyn	886	246	4,47%	0,77%
Paterek	1158	2649	5,85%	8,32%
Suma	3401	9526	17,17%	29,93%

Źródło – opracowanie własne

Obszar rewitalizacji jest równy obszarowi zdegradowanemu

4.1.1. Obszar wiejski

Obszar rewitalizacji w części wiejskiej gminy Nakło nad Notecią składa się z miejscowości wchodzących w skład sołectw zaliczonych do obszarów zdegradowanych, na których planowana jest interwencja w ramach rewitalizacji, tj. miejscowości **Kazin**, **Rozwarzyn**, **Paterek**, **Wieszki**. Tak ograniczony obszar nie przekracza 20% powierzchni Miasta i Gminy Nakło nad Notecią i 30% mieszkańców Gminy Nakło nad Notecią. Zatem obszar rewitalizacji w części wiejskiej w gminie Nakło nad Notecią obejmuje w całości sołectwa Kazin, Rozwarzyn Paterek oraz Wieszki, co łącznie stanowi 16,7% powierzchni gminy i są zamieszkiwane przez 10,66 % jej mieszkańców.

Tabela Nr 41. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na obszarze wiejskim gminy Nakło nad Notecią

Wyszczególnienie	Powierzchnia ha	Ludność	Udział powierzchni	Udział ludności
Gmina	19800	31830	100,00%	100,00%
Kazin	242	220	1,22%	0,69%
Wieszki	1021	280	5,16%	0,88%
Rozwarzyn	886	246	4,47%	0,77%
Paterek	1158	2649	5,85%	8,32%
Razem	3307	3395	16,70%	10,66%

Źródło – opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Tak ograniczony obszar nie przekracza 20% powierzchni Miasta i Gminy Nakło nad Notecią i 30% mieszkańców Miasta i Gminy Nakło nad Notecią. „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” wskazują, że do obszaru rewitalizacji, na którym będą prowadzone przedsięwzięcia wynikające z programu rewitalizacji należy zaliczyć te obszary zdegradowane (w całości lub częściowo), które spełniają przynajmniej

jeden z zestawów kryteriów i tym samym zdecydować się na określony kierunek/kierunki działań rewitalizacyjnych. Dla obszarów wiejskich przewidziano następujące 4 cele rewitalizacji:

- **Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.**

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione zostaną następujące warunki:

- a) występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego,
- b) na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnym brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury: komplementarnej wobec już istniejącej, lub bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowej infrastruktury już istniejącej, utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań/aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej, lub utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa - to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km.

- **Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej.**

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,
- b) na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne.

- **Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.**

Za obszary rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia,
- b) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).

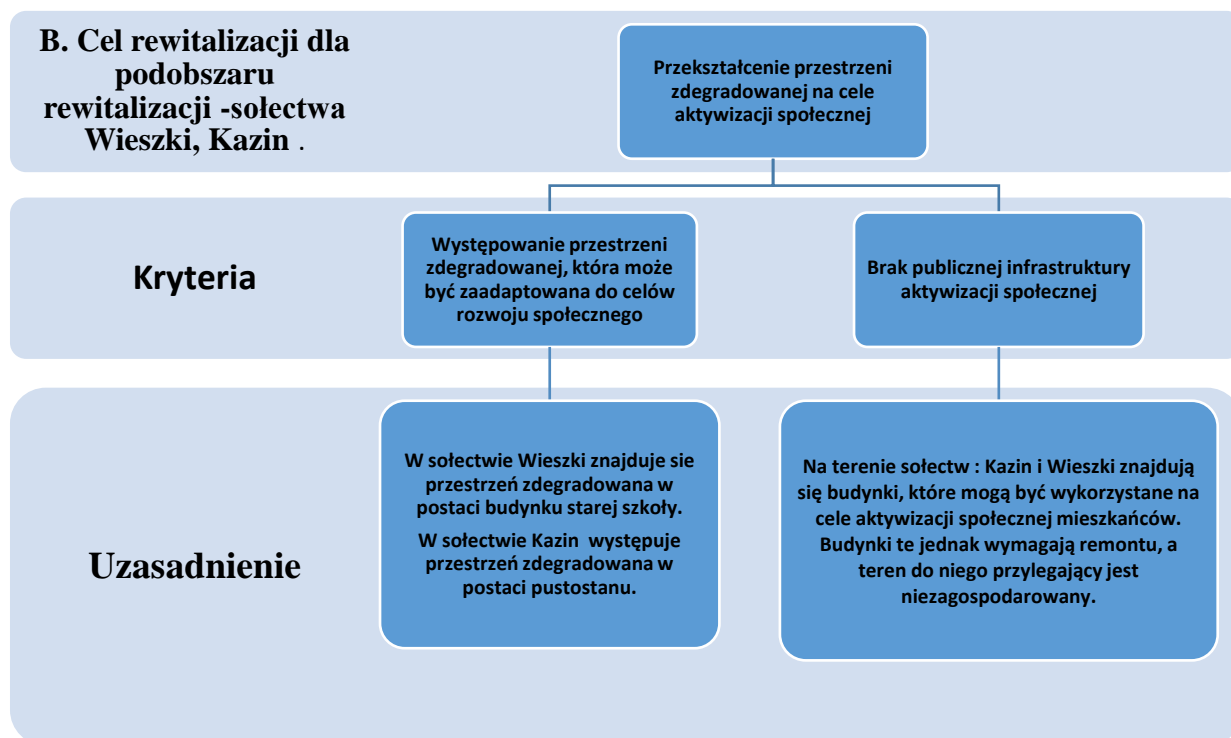
- **Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.**

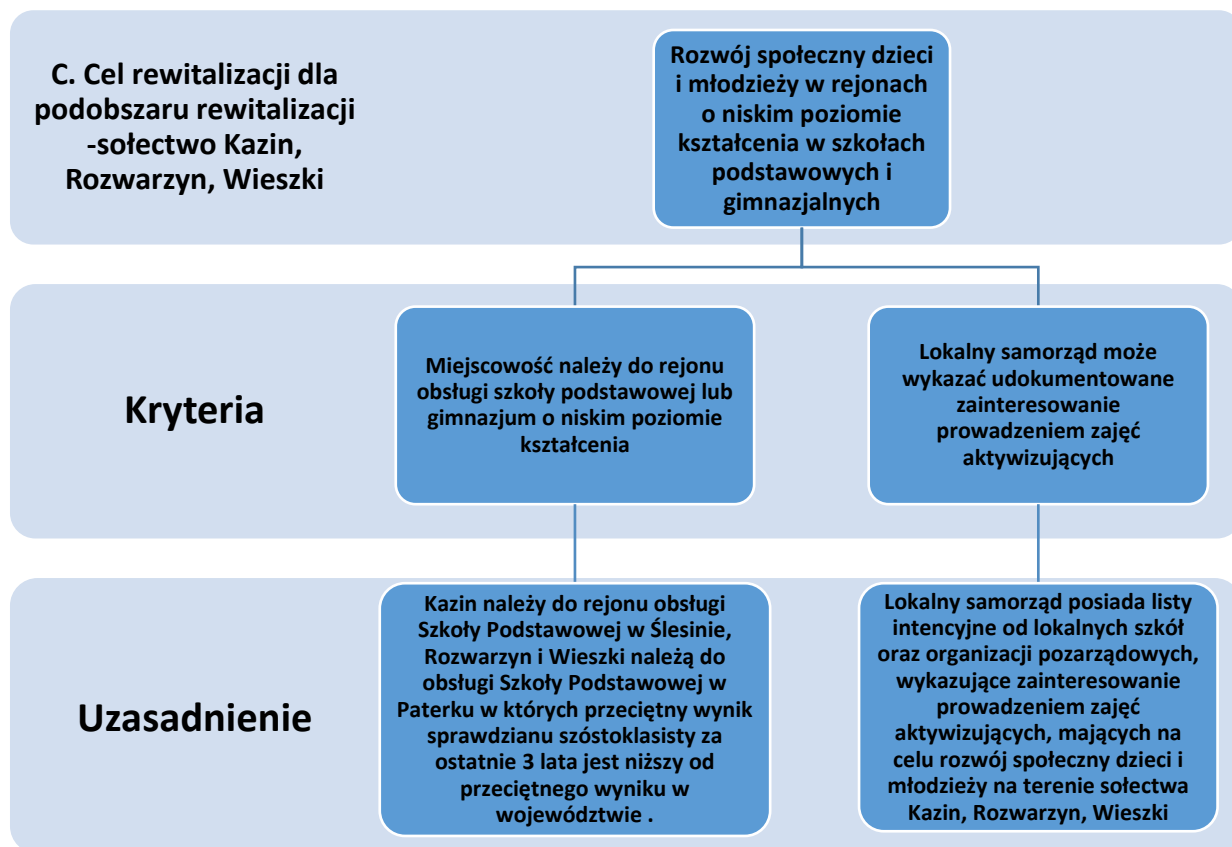
Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej lub miejscowość znajduje się wśród trzech miejscowości w gminie o największej bezwzględnej liczbie osób objętych sytuacją kryzysową,
- b) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).

Schemat nr 4 Cele rewitalizacji na obszarach wiejskich

4.1.2. Obszar rewitalizacji – miasto

W procesie delimitacji obszaru rewitalizacji w części miejskiej Gminy Nakło nad Notecią pod uwagę wzięto te jednostki, które zostały uznane za obszar zdegradowany, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, czyli Obszar jednostki niebieskiej. Zidentyfikowano tam dwa z czterech wybranych wskaźników jako mniej korzystne, w tym jeden ze sfery społecznej, drugi spoza sfery społecznej.

Obszar jednostki niebieskiej cechuje się większym udziałem rodzin formalnie uznanych za niezdolnych do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin. **Problem niezależności i samodzielności w zakresie opieki nad dziećmi** jest wyższy niż na obszarze gminy i wynosi 2,74% , a średnia gminy wynosi 2,68%. Innym niekorzystnym zjawiskiem są **problemy rynku pracy** – stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na tym obszarze wynosi 5,7%, przy czym średnia dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w tym przypadku jest równa 2,92%. Na Obszarze jednostki niebieskiej problemem jest **niesamodzielność ekonomiczna mieszkańców** – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wynosi 14,32%, przy średniej dla Gminy 9,09%.

O konieczności objęcia tego terenu rewitalizacją świadczy również fakt występowania tutaj problemów ze sfery **przestrzenno-funkcjonalnej**, które zostały zmierzone za pomocą wskaźnika – udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru. Podjęcie działań w tym miejscu spowoduje poprawę estetyki centralnej części miasta i dostosowanie do otaczającej zabudowy, przyczyni się do podjęcia interwencji w sferze społecznej.

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.

5.1. Kazin

Rys historyczny

Kazin- pierwsze wzmianki pochodzą z XVI w. Stanowił część klucza dóbr potulickich. Po śmierci ostatniej z rodu hrabiny Anieli Potulickiej wieś przeszła na własność KUL-u. Zachowały się w niej zabytkowe obiekty dawnego folwarku – rządcówka Spichlerz Zbożowy i czworak.

Podstawowe informacje

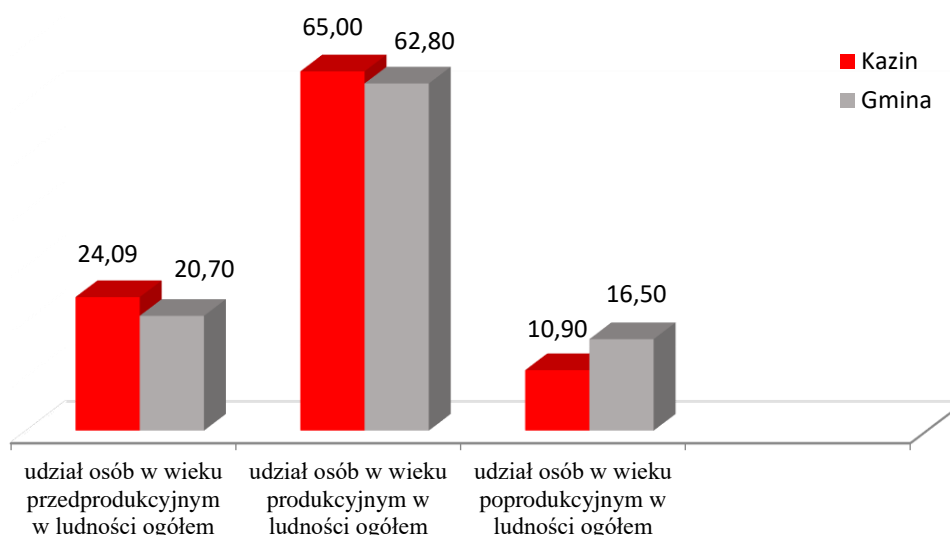
Sołectwo Kazin położone jest we wschodniej części gminy Nakło nad Notecią. Przez sołectwo przebiega droga powiatowa nr 1924C Kazin-Ślesin. Z drogą powiatową łączą się 2 drogi lokalne, zapewniające dojazd do budynków mieszkalnych.

Sytuacja demograficzna

Kazin zamieszkuje 220 osób, z czego 49,09 % stanowią kobiety. Największy udział ludności sołectwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 65% mieszkańców. Korzystnie kształtuje się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, który wynosi 10,9 % i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 16,5 %.

Wykres nr 2. Struktura wiekowa ludności w sołectwie Kazin w 2015r. w %

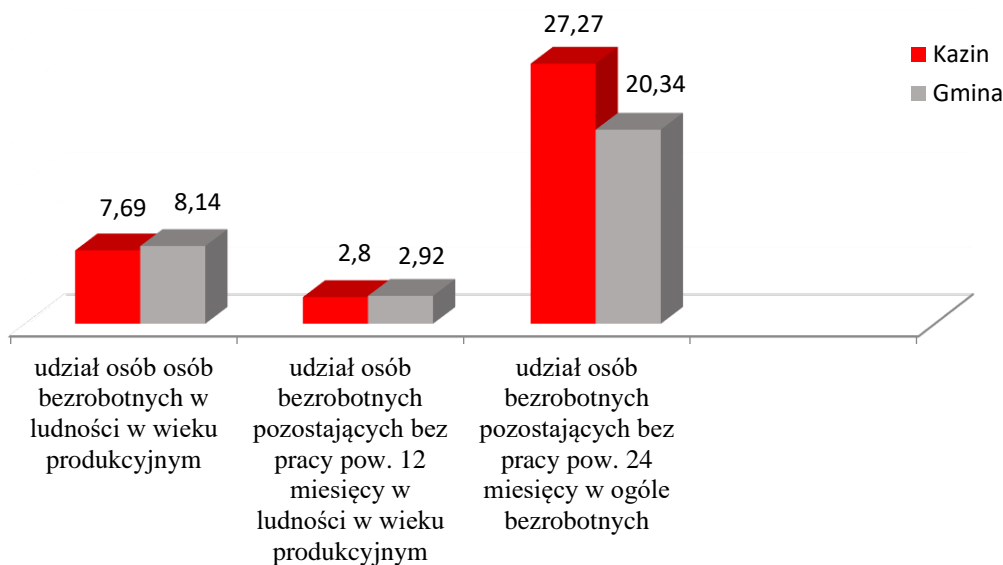
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

Gospodarka i rynek pracy

We wsi Kazin od wielu lat prężnie działa Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna zajmująca się produkcją rolną i zwierzęcą. W 2015r. w Kazinie liczba bezrobotnych wynosiła 11 osób, z czego 1 osoba pozostawała bez pracy powyżej 12 miesięcy i 3 osoby powyżej 24 miesiące. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 7,69 % i był niższy niż wskaźnik dla gminy – 8,14 %. Natomiast udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych dla Kazina wynosił 27,27 % i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 20,34 %. Jak wynika z powyższego udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych w sołectwie Kazin jest wyższy niż wskaźnik dla gminy.

Wykres 3. Struktura bezrobocia w Kazinie w 2015r. w %

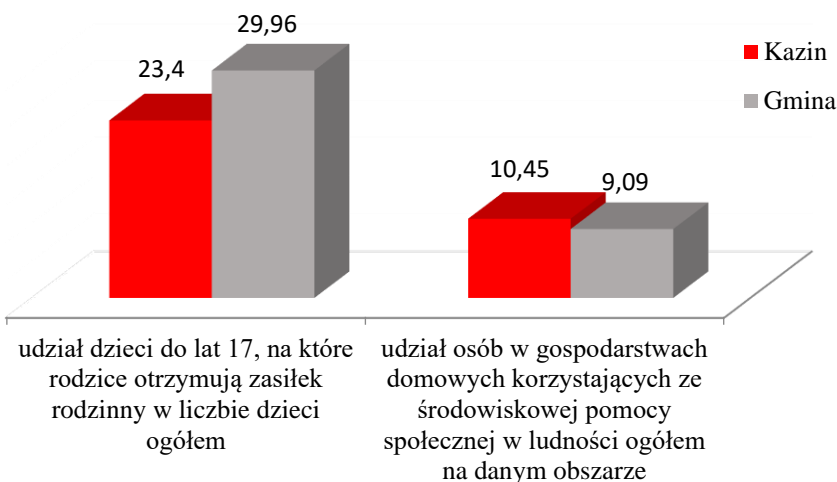
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią

Pomoc społeczna

W sołectwie Kazin w 2015r. 23 osoby należące do gospodarstw domowych skorzystało ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej. Odsetek osób korzystających z pomocy w ludności ogółem wynosił 10,45 % i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,09 %. Korzystniej niż średni wskaźnik dla gminy kształtował się udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – dla Kazina wyniósł on 23,4 %, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 29,96 %.

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wymagają specyficznego podejścia i skierowania odpowiednich działań. Znaczna grupa tych osób należy do grupy osób długotrwale korzystających z pomocy i nierzadko korzystających od pokoleń. W celu poprawy funkcjonowania tych osób w środowisku możliwe jest jedynie jest podjęcie zindywidualizowanych i kompleksowych działań umożliwiających aktywne włączenie społeczne poprzez aktywną integrację ukierunkowaną na rozwój aktywności społecznej w tym integrację ze społecznością lokalną.

Wykres nr 4. Struktura korzystających z pomocy społecznej w Kazinie w 2015r. w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Analiza danych wskazuje, że osoby korzystające z pomocy społecznej w miejscowości Kazin w większości korzystają ze świadczeń w sposób długotrwały, jest to 62,5 % osób w 2015r. (5 osób z 8 osób korzystających). Osoby te nawet pomimo okresowego zaprzestania korzystania z pomocy społecznej zwracają się o nią ponownie. Wskazuje to na typowy model uzależnienia od systemu pomocy społecznej. Problem bezrobocia z jakim borykają się te rodziny pozostaje nadal nierozwiązany, pomimo okresowego radzenia sobie, gdyż nadal nie rozwiązane pozostają problemy społeczne. Problemy te powodują, że rodziny uzależniają się od systemu pomocy społecznej, nie chcą aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności lokalnej. W celu przeciwdziałania zjawisku WS konieczne jest aktywizowanie tych osób, które w szczególności zagrożone są WS i włączenie ich w proces naprawczy, motywowanie ich do podejmowania aktywnych działań. Sojusznikiem w dokonaniu tych zmian i rozwiązania problemów społecznych może być również dobrze zorganizowana i aktywna społeczność lokalna

Analizując osoby obecnie korzystające z pomocy społecznej, które w 2015 roku były bezrobotne - żadna z tych osób bezrobotnych nie może być aktywizowana (z powodu urodzenia dziecka, stanu zdrowia, zaprzestania korzystania z pomocy społecznej). U pozostałych osób korzystających z pomocy społecznej dominującymi problemami – pomimo że są w ewidencji osób bezrobotnych - która utrudnia lub uniemożliwia usamodzielnienie się jest fakt bycia rodziną wielodzietną, długotrwała choroba, przemoc. Zatem interwencja winna być skierowana na aktywność włączenia społecznego. Nie bez znaczenia są bowiem inne powody korzystania z pomocy społecznej, które często współwystępują razem z bezrobociem tj. niepełnosprawność (25%), długotrwała choroba (37,50%), alkoholizm (12,50%), bezradność opiekuńczo-wychowawcza (12,50%), w tym rodzina wielodzietna (12,50%) i rodzina niepełna (25%). Problemy te stanowią bowiem kluczową trudność w uzyskaniu przez rodziny pełnej i trwałej samodzielności poprzez np. uzyskanie/utrzymanie stałego zatrudnienia pozwalającego na odpowiednim poziomie zaspokoić podstawowe potrzeby rodzin. Sytuacja tych rodzin prowadzi do wykluczenia społecznego.

Edukacja i sport

Kazin należy do obsługi Zespołu Szkół w Ślesinie, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 58,20 % i był niższy od średniej dla województwa – 62,48 %. Świadczy to o niskim poziomie kształcenia w szkole podstawowej, do której uczęszczają dzieci z Kazina.

Wymagane jest zatem skierowanie do tych rodzin, w szczególności dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, przedsięwzięć z zakresu aktywnej integracji ukierunkowanych na działania środowiskowe zapewniające szerokie możliwości rozwoju, bezpieczne i ciekawe formy spędzania czasu wolnego, pomoc w nauce, integrację ze społecznością lokalną.

W sołectwie nie ma boiska sportowego. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna udostępnia młodszej części społeczności lokalnej nie używane pole, które jest wykorzystywane do gry w piłkę i innych zabaw na świeżym powietrzu.

Wskazane jest zatem podjęcie działań mających na celu zagospodarowanie i wyposażenie w odpowiednie sprzęty terenu należącego do gminy, który spełniałby funkcje placu zabaw.

Kultura

Na terenie sołectwa nie znajduje się obecnie żaden obiekt, który spełniałby funkcje świetlicy wiejskiej.

Działalność organizacji pozarządowych

Na terenie sołectwa Kazin nie jest zarejestrowana żadna organizacja pozarządowa. Istnieje i prężnie działa natomiast Koło Gospodyń Wiejskich, które zrzesza ok. 20 kobiet mieszkających na danym terenie.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Większe zebrania wiejskie oraz imprezy okolicznościowe typu mikołajki odbywają się w użyczonych sali, w budynku należącym do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Mniejsze spotkania typy Rady Sołeckiej czy Koła Gospodyń Wiejskich odbywają się w mieszkaniach prywatnych.

Wskazane jest zatem wykorzystanie budynku będącego własnością gminy i dostosowanie go do pełnienia funkcji świetlicy wiejskiej, będącej miejscem aktywności mieszkańców wsi, co wpłynie na rozwiązanie problemów społecznych. Pustostan, który wcześniej pełnił funkcje handlowe pozwoli mieszkańcom realizować działania mające na celu integrację społeczną i rozwiązywanie problemów społecznych.

5.2. Wieszki

Rys historyczny

W literaturze pierwsze wzmianki o Wieszkach pojawiają się w XIV w., jako własność rodu Pałuków. Miejscowość ta została przez nich ofiarowana kościołowi. Do XVII w. wieś graniczyła z lasem będącym własnością miasta Nakła.

Podstawowe informacje

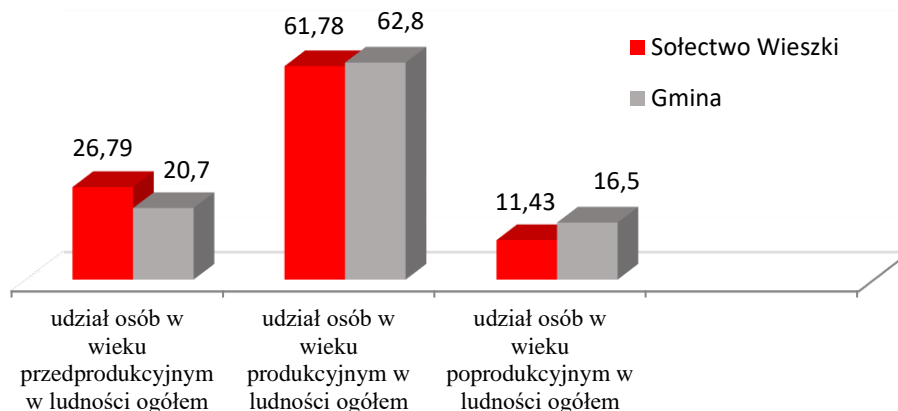
Sołectwo Wieszki położone jest w południowo-wschodniej części gminy Nakło. W jego skład wchodzi 3 wsie: Wieszki, Janowo i Gostusza. Jego powierzchnia wynosi 1022 ha. Sołectwo położone jest po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 246, łączącej Paterek z Dąbrową Biskupią. Ponadto przez sołectwo przebiegają drogi lokalne.

Sytuacja demograficzna

Sołectwo Wieszki zamieszkuje 280 osób, z czego 49,29 % stanowią kobiety. Największy udział ludności sołectwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 61,78 % mieszkańców. Korzystnie kształtuje się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, który wynosi 11,43 % i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 16,5 %.

Wykres nr 5. Struktura wiekowa ludności w sołectwie Wieszki w 2015r. w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Nakło nad Notecią

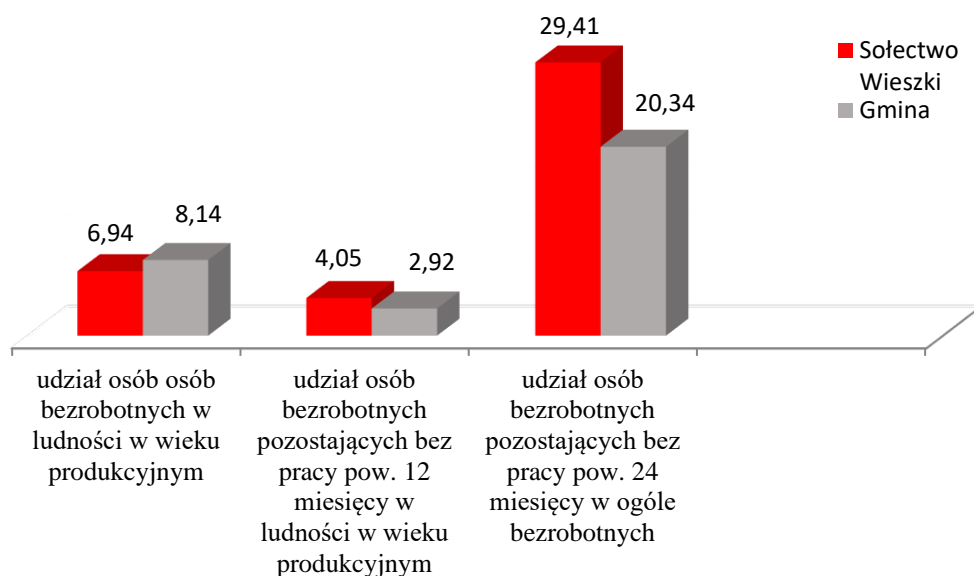
Gospodarka i rynek pracy

W sołectwie Wieszki prowadzonych jest kilka gospodarstw rolnych. Nie znajdują się natomiast żadne firmy zatrudniające pracowników co przyczynia się do tego, że mieszkańcy sołectwa muszą dojeżdżać do pracy poza swoje miejsce zamieszkania.

W 2015r. w sołectwie Wieszki liczba bezrobotnych wynosiła 17 osób, z czego 6 osób pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy i 5 osób powyżej 24 miesiące. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 6,94 % i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,14 %. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 12 miesięcy w ludności w wieku produkcyjnym wynosi 4,05 % i był wyższy niż wskaźnik dla gminy, który wynosił 2,92 %. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy pow. 24 miesięcy w ogóle bezrobotnych wynosił dla sołectwa Wieszki 29,41 % i również był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 20,34 %. Jak wynika z powyższego wszystkie 3 wskaźniki dla sołectwa Wieszki są wyższe niż wskaźniki dla gminy.

Wykres 6. Struktura bezrobocia w sołectwie Wieszki w 2015r. w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią

Pomoc społeczna

W sołectwie Wieszki w 2015r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 37 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy w ludności ogółem wynosił 16,93% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,09 %. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny dla sołectwa Wieszki wyniósł 46,97 % i również był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 29,96 %.

Analiza danych wskazuje, że osoby korzystające z pomocy społecznej w miejscowość Wieszki w większości korzystają ze świadczeń w sposób długotrwały, jest to 64,3 % osób w 2015r. Osoby te nawet pomimo okresowego zaprzestania korzystania z pomocy społecznej zwracają się o nią ponownie. Wskazuje to na typowy model uzależnienia od systemu pomocy społecznej. Problem bezrobocia z jakim borykają się te rodziny pozostaje nadal nierozwiązany, pomimo okresowego radzenia sobie, gdyż nadal nie rozwiązane pozostają problemy społeczne.

Analizując osoby obecnie korzystające z pomocy społecznej, które w 2015 roku były bezrobotne (7 osób spośród 14 osób) – nie mogą być aktywizowane zawodowo, ponieważ – urodziły dzieci (2 osoby), podjęły zatrudnienie/staż (2 osoby) otrzymały świadczenie z tytułu niepełnosprawności lub wieku (2 osoby), chore dziecko (autyzm) (1 osoba). Problemy te powodują, że rodziny uzależniają się od systemu pomocy społecznej, nie chcą aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności lokalnej. W celu przeciwdziałania zjawisku WS konieczne jest aktywizowanie tych osób, które w szczególności zagrożone są WS i włączenie ich w proces naprawczy, motywowanie ich do podejmowania aktywnych działań. Sojusznikiem w dokonaniu tych zmian i rozwiązania problemów społecznych może być również dobrze zorganizowana i aktywna społeczność lokalna.

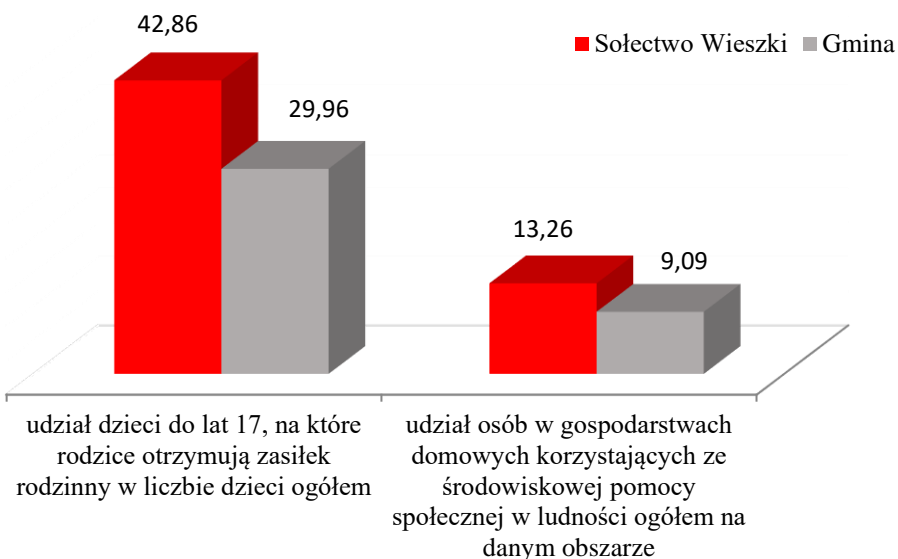
Nie bez znaczenia są inne powody korzystania z pomocy społecznej, które często współwystępują razem z bezrobociem tj. niepełnosprawność (64,3%), długotrwała choroba (64,3%), alkoholizm (7,1%), bezradność opiekuńczo-wychowawcza (14,3%), w tym rodzina wielodzietna (7,1%) i rodzina niepełna (7,1%). Problemy te stanowią bowiem kluczową trudność w uzyskaniu przez rodziny pełnej i trwałej samodzielności poprzez np. uzyskanie/utrzymanie stałego zatrudnienia pozwalającego na odpowiednim poziomie zaspokoić podstawowe potrzeby rodzin. Sytuacja tych rodzin prowadzi do wykluczenia społecznego.

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w sołectwie Wieszki wymagają specyficznego podejścia i skierowania odpowiednich działań. Jednak wysoki udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłki rodzinne świadczy o niskich dochodach rodzin a zatem również o ich niesamodzielności ekonomicznej. Skutkiem może być coraz mniejsza aktywność społeczna prowadząca do wycofania rodzin z życia społecznego. Wymagane jest zatem skierowanie do tych rodzin działań o charakterze środowiskowym z zakresu aktywnej integracji ukierunkowanych na rozwój aktywności społecznej w tym integrację ze społecznością lokalną.

W celu poprawy funkcjonowania tych osób w środowisku możliwe jest jedynie podjęcie zindywidualizowanych i kompleksowych działań umożliwiających aktywne włączenie społeczne poprzez aktywną integrację ukierunkowaną na rozwój aktywności społecznej w tym integrację ze społecznością lokalną.

Wykres 7. Struktura korzystających z pomocy społecznej w sołectwie Wieszki w 2015r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Edukacja

Sołectwo Wieszki należy do obsługi Zespołu Szkół w Paterku, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty za ostatnie 3 lata tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wynosił 58,43 % i był niższy od średniej dla województwa – 62,48 %. Na terenie wsi Wieszki mieści się Gimnazjum, które również należy do Zespołu Szkół w Paterku.

Wymagane jest zatem skierowanie do tych rodzin, w szczególności dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, przedsięwzięć z zakresu aktywnej integracji ukierunkowanych na działania środowiskowe zapewniające szerokie możliwości rozwoju, bezpieczne i ciekawe formy spędzania czasu wolnego, pomoc w nauce, integrację ze społecznością lokalną.

Kultura i sport

Mieszkańcy wsi mają możliwość korzystania z siłowni plenerowej, która daje możliwość wykonywania ćwiczeń i aktywności ruchowej na świeżym powietrzu. Poza tym na terenie wsi znajduje się zagospodarowane oczko wodne oraz plac zabaw dla dzieci.

Działalność organizacji pozarządowych

Na terenie sołectwa Wieszki nie jest zarejestrowana żadna organizacja pozarządowa. Istnieje i prężnie działa natomiast Koło Gospodyń Wiejskich, które zrzesza 15 kobiet mieszkających na danym terenie.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Z uwagi na fakt, że na terenie wsi nie ma świetlicy wiejskiej i boiska sportowego. Dyrekcja szkoły – gimnazjum udostępnia w miarę potrzeb Radzie Sołectkiej oraz mieszkańcom sołectwa salę i boisko szkolne, które wykorzystywane są do organizacji różnego rodzaju spotkań i imprez lokalnych.

Wskazane jest zatem wykorzystanie budynku będącego własnością gminy i dostosowanie go do pełnienia funkcji świetlicy wiejskiej – Centrum Aktywności Społecznej. Na terenie Wieszek znajduje się budynek, w którym obecnie funkcjonuje szkoła. W Paterku budowany jest nowy budynek szkoły, do którego będą uczęszczać dzieci z Wieszek. Zatem ten budynek przestanie pełnić funkcję szkoły i jego zmiana sposobu użytkowania na potrzeby społeczności lokalnej będzie uzasadniona.

5.3. Rozwarzyn

Rys historyczny

Pierwsze wzmianki dot. wsi Rozwarzyn pojawiły się w XV wieku. Rzeczywisty czas powstania miejscowości jest trudny do oceny gdyż w dokumentach źródłowych wies ta funkcjonuje także jako Kircheberg, Gut Polichno lub Polichno. Wieś rozbudowywano od XVIII w. Przez długi czas zamieszkiwana była przez rodzinę Guderian. Prawdopodobnie na strychu domu Mateusza Guderiana znajdował się najstarszy w dystrykcie nakielskim ewangelicki dom modlitwy.

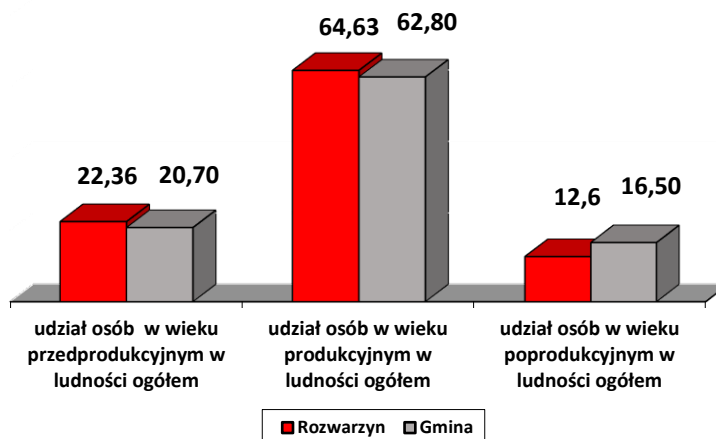
Podstawowe informacje

Sołectwo Rozwarzyn położone jest w południowej części Gminy Nakło nad Notecią. Jego powierzchnia wynosi 887 ha. W jego skład wchodzi wieś Rozwarzyn. Miejscowość leży po obu stronach drogi powiatowej 1921C łączącej Paterek i Łankowiczki.

Sytuacja demograficzna

Wg danych statystycznych Urzędu Miasta i Gminy (stan na dzień 31.12.2015r.) w Sołectwie Rozwarzyn zamieszkuje 246 osób z tego 51 % stanowią kobiety. Największy udział w społeczeństwie sołectwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym i jest to 64,63 % ogółu mieszkańców.

Wykres 8. Struktura wiekowa ludności w sołectwie Rozwarzyn

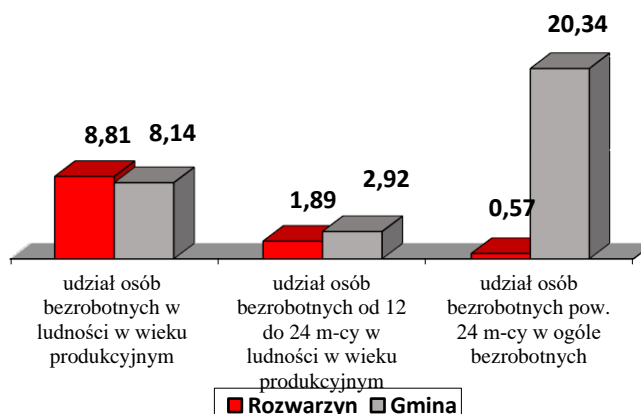

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Gospodarka i rynek pracy

W 2015r. w sołectwie Rozwarzyn liczba osób bezrobotnych wynosiła 14 osób w tym 9 kobiet i 5 mężczyzn. Z tego 2 osoby (kobiety) pozostawały bez pracy dłużej niż 12 m-cy a 1 osoba (kobieta) była bezrobotna dłużej niż 24 m-ce. Długotrwale bezrobocie dotyka w sołectwie Rozwarzyn przede wszystkim kobiety. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w sołectwie Rozwarzyn 8,81 % natomiast udział osób bezrobotnych powyżej 12 m-cy w ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 1,89 %. Z kolei wskaźnik osób bezrobotnych od 12 do 24 m-cy w ogóle osób bezrobotnych wyniósł 0,57 %. Dwa z tych wskaźników są niższe niż w przypadku Gminy zatem problem bezrobocia nie wymaga podejmowania interwencji w tym zakresie. W sołectwie Rozwarzyn nie ma zakładów pracy, w których mieszkańcy mogliby znaleźć zatrudnienie. Większość osób pracujących dojeżdża do pracy poza miejsce zamieszkania.

Wykres 9. Struktura bezrobocia w sołectwie Rozwarzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią

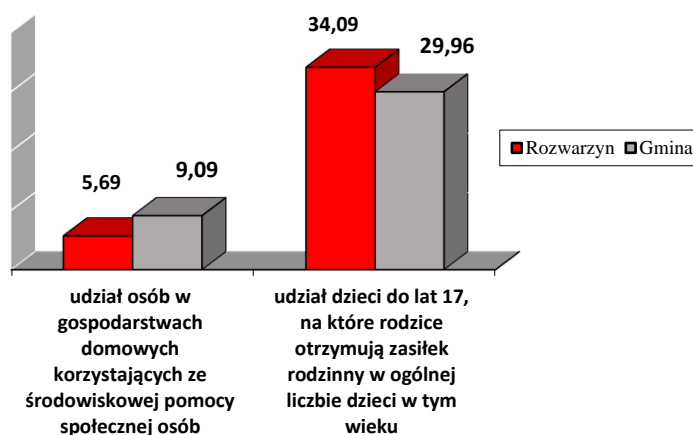
Pomoc społeczna

W sołectwie Rozwarzyn, w 2015 roku, 14 osób z gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Odsetek osób korzystających z pomocy w ludności ogółem wyniósł 5,69 % i był niższy niż wskaźnik dla Gminy, który wynosi 9,09 %. Natomiast wskaźnik dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wyniósł 34,09 % i był wyższy niż wskaźnik Gminy, tj. 29,96 %.

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w sołectwie Rozwarzyn nie należą do grupy stałych beneficjentów pomocy społecznej. Korzystają ze świadczeń doraźnie, gdy znajdują się przejściowo w trudnej sytuacji materialno- bytowej. Jednak wysoki udział dzieci, na które rodzice pobierają zasiłki rodzinne świadczy o niskich dochodach rodzin a zatem również o ich niesamodzielności ekonomicznej. Skutkiem może być coraz mniejsza aktywność społeczna prowadząca do wycofania rodzin z życia społecznego. Wymagane jest zatem skierowanie do tych rodzin działań o charakterze środowiskowym z zakresu aktywnej integracji ukierunkowanych na rozwój aktywności społecznej w tym integrację ze społecznością lokalną.

Wykres 10. Struktura korzystania z pomocy społecznej w sołectwie Rozwarzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią

Edukacja

Sołectwo Rozwarzyn należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Paterku, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty za ostatnie 3 lata tj. 2013-2015 wynosił średnio 58,43% i był niższy od średniego wyniku w województwie, który wynosił 62,48%. Świadczy to o niskim poziomie kształcenia w szkole podstawowej, do której uczęszczają dzieci z Rozwarzyna.

Wymagane jest zatem skierowanie do tych rodzin, w szczególności dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, przedsięwzięć z zakresu aktywnej integracji ukierunkowanych na działania środowiskowe zapewniające szerokie możliwości rozwoju, bezpieczne i ciekawe formy spędzania czasu wolnego, pomoc w nauce, integrację ze społecznością lokalną.

Kultura i Sport

W sołectwie Rozwarzyn, po prawej stronie drogi powiatowej Paterok- Łankowiczki, znajduje się plac rekreacyjno- sportowy przystosowany do gry w siatkówkę i koszykówkę. Ponadto mieszkańcy mogą korzystać z placu zabaw wyposażonego w huśtawki oraz urządzenia fitness. W Rozwarzynie znajduje się także świetlica wiejska, której stan techniczny jest bardzo zły, w związku z czym mieszkańcy rzadko z niej korzystają. Jedynie w okresie ferii zimowych oraz wakacji letnich odbywają się tam zajęcia dla dzieci organizowane przez Nakielski Ośrodek Kultury oraz zebrania Rady Sołectkiej. Mieszkańcy najczęściej spotykają się w plenerze, m.in. na placu rekreacyjno- sportowym. Wymusza to rezygnację ze spotkań społeczności w okresie jesienno- zimowym czy w przypadku złej aury.

W Rozwarzynie funkcjonuje Koło Gospodyń Wiejskich, które zrzesza około 20 mieszkank sołectwa.

Działalność organizacji pozarządowych

W sołectwie Rozwarzyn nie działają żadne organizacje pozarządowe.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Jak już wcześniej wspomniano, warunkiem wyprowadzenia ze stanu kryzysowego jednostki jest dostosowanie infrastruktury społecznej w taki sposób, aby mogła ona być w pełni wykorzystywana na rzecz integracji i aktywizacji lokalnej społeczności, rozwoju społecznego. Na terenie Rozwarzyna znajduje się budynek, w którym obecnie spotykają się dzieci, i który pełni funkcję świetlicy wiejskiej. Budynek ten jest w

bardzo złym stanie technicznym i wymaga remontu. Występują braki w wyposażeniu, w tym wyposażeniu zaplecza kuchennego. Korzystanie z niej jest bardzo ograniczone, a prowadzenie w niej działań społecznych jest praktycznie niemożliwe. Stan techniczny budynku oraz jego zdjęcia zostały przedstawione w rozdziale 3.1.5. Lokalna społeczność wielokrotnie na zebraniach wiejskich podkreślała konieczność modernizacji tego budynku i przystosowanie go do potrzeb wsi. Nie bez znaczenia jest, że najbliższa placówka kulturalna znajduje się we wsi Paterek oddalonej od Rozwarzyna ponad 1,5 km.

Integralnym elementem tej świetlicy wiejskiej jest jej otoczenie. Nie jest ono dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych czy też w podeszłym wieku. Ciągi komunikacyjne prowadzące do świetlicy znajdują się w bardzo złym stanie technicznym, stanowiąc poważną barierę dostępową do tego obiektu.

5.4. Paterek

Rys historyczny

Pierwsze wzmianki dot. wsi Paterek pochodzą z XVIII wieku. Paterek podlegał wówczas pod miasto Nakło jako własność wójtostwa. Od 1870 roku wieś została wyodrębniona jako osobna jednostka wiejska po proteście mieszkańców przeciw płaceniu wyższych podatków miejskich. W 1919 roku Paterek był miejscem potyczek Powstania Wielkopolskiego. W listopadzie 1939 r. pobliskie żwirowisko było jednym z największych w okolicy miejsc, w których popełniono zbrodnie hitlerowskie na ludności polskiej. Zginęło tu wówczas około 240 osób.

Podstawowe informacje

Sołectwo Paterek położone jest w południowej części Gminy Nakło nad Notecią. Jego powierzchnia wynosi 1 022 ha. W jego skład wchodzi wieś Paterek.

Miejscowość leży u zbiegu drogi powiatowej 1921C łączącej Paterek i Łankowiczki, drogi wojewódzkiej 241 łączącej Tucholę z Rogoźnem oraz drogi wojewódzkiej 245 łączącej Paterek z Dąbrową Biskupią.

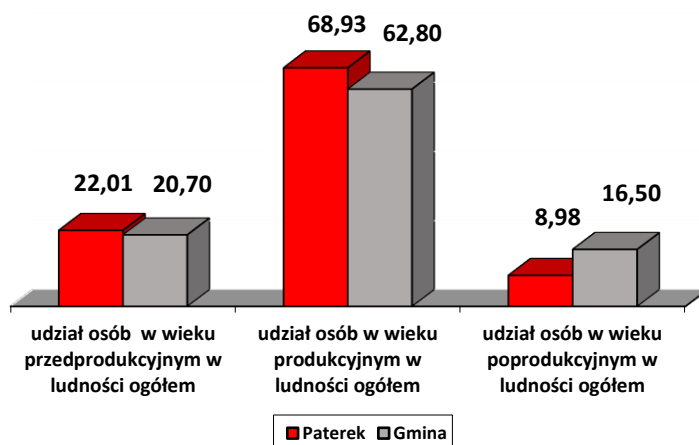
Sytuacja demograficzna

Wg danych statystycznych Urzędu Miasta i Gminy (stan na dzień 31.12.2015r.) w Sołectwie Paterek zamieszkuje 2 649 osób z tego 50 % stanowią kobiety. Największy udział w społeczeństwie sołectwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym i jest to 68,93 % ogółu mieszkańców.

W Patereku zamieszkuje 271 osób w wieku 60 lat i więcej. Liczba ta lokuje Paterek wśród trzech miejscowości o największej liczbie ludności w tej grupie na terenie Gminy.

Taka liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej rodzi potrzebę podjęcia działań ukierunkowanych na zapewnienie opieki oraz włączenie społeczne osób starszych.

Wykres 11. Struktura wiekowa ludności w sołectwie Paterek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Gospodarka i rynek pracy

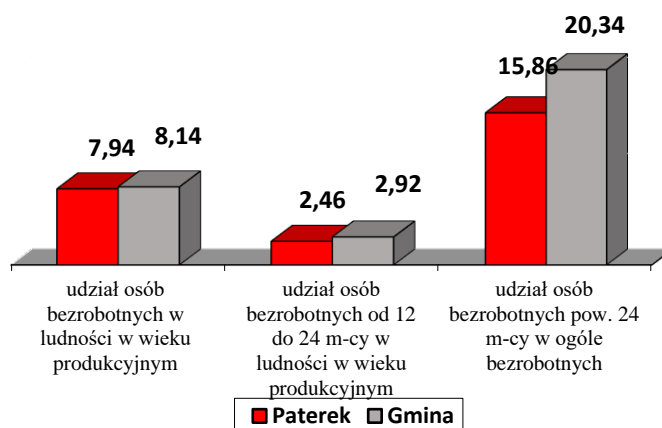
W 2015r. liczba osób bezrobotnych w sołectwie Paterek wynosiła 145 osób w tym 98 kobiet i 47 mężczyzn. Z tego 22 osoby (w tym 15 kobiet) pozostawały bez pracy dłużej niż 12 m-cy a 23 osoby (18 kobiet) były bezrobotne dłużej niż 24 m-ce. Jak wskazują powyższe liczby w sołectwie Paterek zdecydowanie gorsza pod względem bezrobocia jest sytuacja kobiet. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w sołectwie Paterek 7,94 % natomiast udział osób bezrobotnych powyżej 12 m-cy w ludności w wieku

produkcyjnym wyniósł 2,46 %. Z kolei wskaźnik osób bezrobotnych od 12 do 24 m-cy w ogóle osób bezrobotnych wyniósł 15,86 %. Wszystkie trzy wskaźniki są niższe niż osiągnięte w Gminie i problemy, których one dotyczą wymagają interwencji.

W Paterku istnieje kilka dużych zakładów, w których część mieszkańców znajduje zatrudnienie. Są to m.in. Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego Paterok, Przedsiębiorstwo farmaceutyczne PROLAB, Mad Recykling Polska, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Robac, Poldróg, Stolarza zabytkowa Stolarmix, składnica węgla Żwigiel i Producent pościeli dla dzieci i niemowląt Kieczmerski. W 2015 roku oddano do użytku Nadnotecki Park Przemysłowy w Paterku.

Wykres 12. Struktura bezrobocia w sołectwie Paterok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią

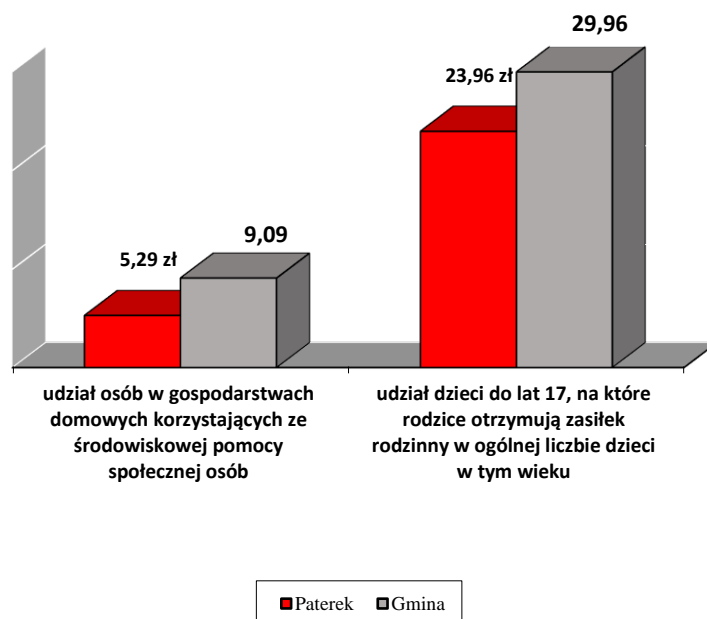
Pomoc społeczna

W sołectwie Paterok, w 2015 roku, 140 osób z gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Odsetek osób korzystających z pomocy w ludności ogółem wyniósł 5,29 % i był niższy niż wskaźnik dla Gminy, który wynosi 9,09 %.

Natomiast wskaźnik dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wyniósł 23,96 % i był niższy niż wskaźnik Gminy, tj. 29,96 %

Powyższe dane wskazują, iż sytuacja ekonomiczna rodzin w sołectwie Paterok jest lepsza niż w Gminie zatem nie wymaga podjęcia interwencji w tym zakresie.

Wykres 13. Struktura korzystania z pomocy społecznej w sołectwie Paterok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią

Edukacja

Sołectwo Paterok należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Paterku, w której przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty za ostatnie 3 lata tj. 2013-2015 wynosił średnio 58,43% i był niższy od średniego wyniku w województwie, który wynosił 62,48%. Świadczy to o niskim poziomie kształcenia w szkole podstawowej, do której uczęszczają dzieci z tego sołectwa.

Kultura i Sport

W sołectwie Paterok znajduje się kilka obiektów, w których odbywają się imprezy oraz spotkania kulturalne i sportowe. Największym z nich jest Hala Sportowa z widownią, którą zarządza Nakielski Ośrodek Kultury. Ponadto mieszkańcy Paterka, a przede wszystkim dzieci i młodzież mają do dyspozycji dwa boiska sportowe: jedno przy szkole podstawowej, drugie na Osiedlu Sobieskiego. Na boisku osiedlowym odbywają się wszelkie plenerowe imprezy sołeckie. Duże festyny z kolei organizowane są na terenie łąki za Wiejskim Domem Kultury. Dzieci mogą korzystać z placu zabaw przy szkole jak i placu zabaw położonego na osiedlu, którym zarządza Spółdzielnia Westalka.

Wiejski Dom Kultury w Paterku organizuje uroczystości upamiętniające ważne wydarzenia dla Polaków. Poprzez organizację ferii, wakacji, wycieczek i innych zajęć wychowuje dzieci i młodzież. WDK współpracuje z lokalnymi organizacjami, wspólnie organizuje konkursy, festyny czy biesiady. Prężnie działają także liczne sekcje i kółka. Dom Kultury jest także miejscem prób dla wielu zespołów muzycznych. Swoje lokum znalazły tutaj takie grupy jak: Relax, Awantura, Comfort, Bas, Piąta Strona Świata, Diaspora, Exodus, None. Obecnie Wiejski Dom Kultury jest miejscem skupiającym wiele organizacji m.in. Koło Gospodyń Wiejskich, Uczniowski Klub Sportowy WDK, Radę Sołecką. Tutaj organizowane są zebrania wiejskie, konsultacje społeczne czy wybory. Placówka swoje zadania kulturalne realizuje poprzez warsztaty plastyczne, artystyczne, rzeźbiarskie, zajęcia z modystką. Prowadzone są ferie zimowe, wakacje letnie, wyjazdy do kina, opery, skansenów, muzeów. Budynek ten nie jest przystosowany do osób niepełnosprawnych.

Działalność organizacji pozarządowych

W sołectwie Paterok działa kilka organizacji pozarządowych. Są to: Stowarzyszenie Nadnoteckie Centrum Samorządowe, Nakielskie Stowarzyszenie Promocji Sportu "MEZAR", uczniowskie kluby sportowe: Ludowy Zespół Sportowy "SKRA" Paterok, Uczniowski Klub Sportowy PATEREK, Uczniowski Klub Sportowy WDK PATEREK, oraz Stowarzyszenie Ofiar Poszkodowanych w Wypadkach Drogowych "Vitae Porto". Prężnie działa też Koło Gospodyń Wiejskich., które liczy ponad 30 członkiń. Koło bierze czynny udział w życiu kulturalnym Paterka m.in. w dożynkach, festynach, spotkaniach rocznicowych.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Na terenie Paterka znajduje się budynek – pustostan po dawnej szkole – który może zostać przystosowany do potrzeb osób starszych. Funkcjonująca placówka - Wiejski Dom Kultury – nie może w pełni przejąć tej roli, ponieważ ma ograniczone możliwości lokalowe i usytuowany jest na piętrze, przez co nie ma dostępu dla osób niepełnosprawnych lub mających ograniczone możliwości poruszania się. Warunkiem wyprowadzenia ze stanu kryzysowego jednostki jest dostosowanie infrastruktury społecznej w taki sposób, aby mogła ona być w pełni wykorzystywana na rzecz integracji i aktywizacji lokalnej społeczności, rozwoju społecznego. Liczba osób starszych jest na tym obszarze duża i wymaga interwencji.

5.5. Nakło nad Notecią

Rys historyczny

Historia Nakła nad Notecią sięga okresu wczesnego średniowiecza. Jak wynika z badań archeologicznych początkowo było ono granicznym grodem warownym o czym świadczą odkryte w latach 50-60 elementy osadnicze, datowane na przełom IX i X wieku. W 1299 roku Nakło uzyskało prawa miejskie i od tej pory pełniło ważną rolę administracyjną i gospodarczą w regionie. Nazywane było nawet stolicą "Krajny Nakielskiej". Do XIV wieku zabudowa miasta była drewniana, również ulice wykładane były deskami. Od czasów panowania Kazimierza Wielkiego zaczęto do budowy domów wykorzystywać cegłę, również miasto wokół okalał mur ceglany. Na przestrzeni wieków XV oraz XVII i XVIII Nakło kilkakrotnie było palone i łupione przez obce wojska, co skutkowało upadkiem gospodarczym i demograficznym miasta. W latach 1972 do 1920 Nakło nad Notecią pozostawało pod zaborem pruskim. W tych latach następował coraz bardziej intensywny rozwój miasta. Pozostałością tego okresu są secesyjne kamieniczki oraz wille. Do dziś istnieją także powstałe w tamtym czasie zabudowania niektórych fabryk i mniejszych zakładów produkcyjnych czy rzemieślniczych jak np. cukrownia, młyn czy spichlerze.

W 1920 r. Nakło zostało wyzwolone spod zaboru pruskiego przez 7 Pułk Strzelców Wielkopolskich. W okresie okupacji niemieckiej wiele budynków miasta uległo zniszczeniu, m.in. ratusz miejski. Od 1945 roku nastąpił ponowny rozwój miasta pod względem zabudowy oraz demograficznym. W tym czasie zaludnienie miasta wzrosło niemal dwukrotnie.

27 maja 1990 r. w gminie odbyły się pierwsze po II wojnie światowej, demokratyczne wybory do Rady Gminy Nakło nad Notecią, które zapoczątkowały istnienie samorządu terytorialnego.

Podstawowe informacje

Miasto Nakło nad Notecią położone jest w zachodniej części województwa kujawsko- pomorskiego. Stanowi stolicę miejsko- wiejskiej gminy Nakło nad Notecią a także stolicę powiatu Nakielskiego. Obszar miasta zajmuje 10,69 km². Nakło leży przy głównych szlakach komunikacyjnych obejmujących: drogę krajową nr 10 łączącą aglomerację szczecińską, bydgosko-toruńską oraz warszawską, drogę wojewódzką nr 241 łączącą Tucholę z Rogoźnem, węzeł kolejowy (Szczecin – Piła – Bydgoszcz – Warszawa) i trakt wodny (szlak wodny E-70 łączący Antwerpię z Kłajpedą przez Berlin, Bydgoszcz i Nakło).

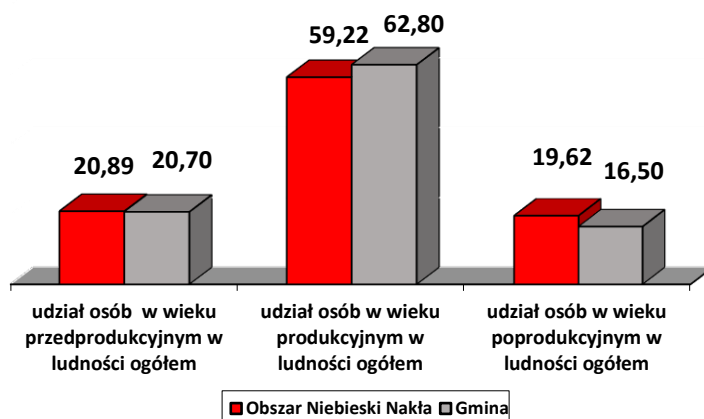
Miasto podzielono na 4 jednostki: Niebieską, Czerwoną, Czarną, Żółtą. Jednostka Niebieska położona jest w Centrum miasta i zajmuje 81,38 ha. Obejmuje następujące ulice: Księdza Skargi, Gimnazjalna, Jackowskiego, Strażacka, Bolesława Krzywoustego, Zanotecie, Plac Konopnickiej, Kościelna, Dolna, Generała Dąbrowskiego, Plac Szkolny, Poczтовая, Powstańców Wielkopolskich, Generała Hallera, Poznańska, Rynek, Świętego Wawrzyńca, Wodna, Plac Zamkowy, Podgórna, Bydgoska.

Sytuacja demograficzna

Wg danych statystycznych Urzędu Miasta i Gminy (stan na dzień 31.12.2015r.) obszar Niebieski miasta Nakło nad Notecią zamieszkuje 6131 osób z tego 53,27 % stanowią kobiety. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 59,22 % ogółu mieszkańców obszaru jednostki Niebieskiej, natomiast w wieku poprodukcyjnym jest 19,62 % mieszkańców i wskaźnik ten jest wyższy niż wskaźnik dla Gminy. Na obszarze jednostki Niebieskiej miasta widoczny jest zatem problem starzenia się społeczeństwa. Gmina Nakło planuje utworzenie Domu Dziennego Pobytu, który będzie zapewniał zarówno dzienną opiekę osobom niesamodzielnym jak i zapewni im możliwość włączenia społecznego. Ponadto osoby starsze zamieszkujące obszar jednostki Niebieskiej mogą korzystać z zajęć jakie oferuje Nakielski Ośrodek Kultury w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Dlatego też interwencja w tym zakresie nie jest konieczna.

Wykres 15. Struktura wiekowa ludności w jednostce Niebieskiej miasta Nakło nad Notecią

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

Gospodarka i rynek pracy

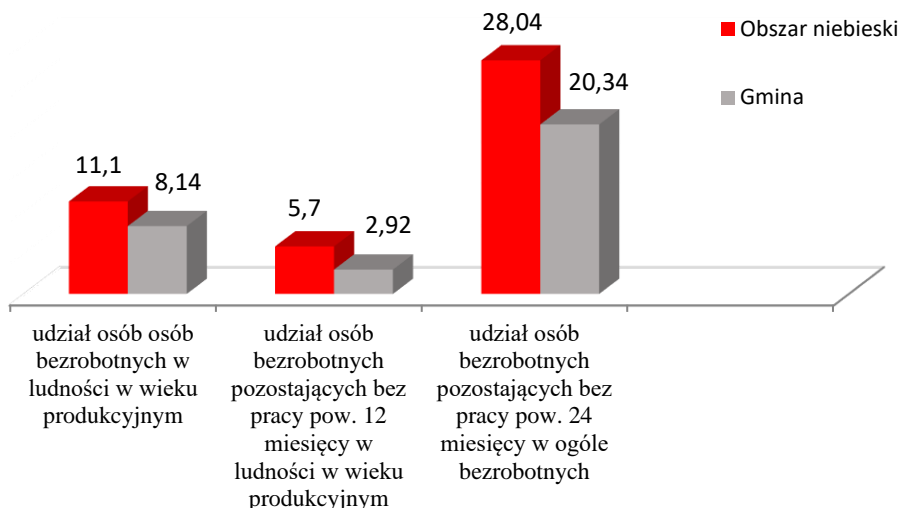
W jednostce niebieskiej znajdują się firmy prowadzące działalność produkcyjną, handlową i usługową. Szeroko rozwinięta jest sfera usługowa. W centrum miasta zlokalizowana jest sieć różnego rodzaju sklepów. Jedną z większych firm działających na tym terenie są Zakłady Sprzętu Instalacyjnego POLAM Nakło S.A. Poza tym znajduje się tu hotelik Zacisze, 2 stacje benzynowe: ORLEN i LOTOS, 4 duże markety: Lidl, Biedronka, Mila i Netto. Mieści się tu również Poczta Polska z wieloletnią tradycją.

Na terenie tej jednostki znajdują się również liczne instytucje publiczne takie jak: Urząd Miasta i Gminy, Muzeum Ziemi Krajeńskiej, Urząd Stanu Cywilnego, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komenda Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Powiatowa Komenda Policji.

W 2015r. na tym obszarze miasta Nakła liczba bezrobotnych wynosiła 403 osoby, z czego 207 osoby pozostawały bez pracy 12 miesięcy i dłużej w tym 113 osób powyżej 24 miesiące. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 11,1 % i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 8,14 %. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ludności w wieku produkcyjnym wynosi 5,7 % i był wyższy niż wskaźnik dla gminy, który wynosił 2,92%. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych wynosił dla obszaru niebieskiego 28,04 % i również był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 20,34 %. Jak wynika z powyższego wszystkie 3 wskaźniki dla obszaru niebieskiego są wyższe niż wskaźniki dla gminy.

Brak możliwości znalezienia zatrudnienia, bądź nie podejmowanie go powoduje powstawanie negatywnych skutków, którymi dla osoby bezrobotnej są m. in. dezaktualizacja zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych, spadek poczucia własnej wartości i funkcjonowanie poniżej własnych możliwości, zaburzenie pełnienia szeregu ważnych społecznie ról. Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W krótkim czasie pojawiają się problemy finansowe. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwijania ich uzdolnień w drodze dalszej nauki czy zajęć dodatkowych. Warto podkreślić w tym miejscu wydaje się również ograniczenie kontaktów rówieśniczych dzieci na - skutek rezygnacji z usług placówek edukacyjnych czy kulturalnych. Odczuwanie przez dzieci własnej sytuacji jako gorszej często prowadzi do stopniowej izolacji środowiskowej, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. Zdarza się także, że jednocześnie z odrzuceniem przez rówieśników, z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób. Skutkiem bezrobocia w rodzinie jest także osłabienie autorytetu rodziców. W opinii dzieci, zwłaszcza nastolatków, taka sytuacja jest przejawem braku zaradności, nieumiejętności dostosowania się do nowej rzeczywistości społeczno - ekonomicznej czy życiowego nieudacznictwa. Powoduje to zachwianie systemu wartości młodego pokolenia i obniżenie w hierarchii takich wartości jak wykształcenie, uczciwa praca, solidarność. Zachwianie autorytetu rodziców oznacza także naruszenie spójności rodziny i może przynieść niebezpieczne konsekwencje społeczne.

Wykres 16. Struktura bezrobocia mieszkańców obszaru niebieskiego miasta Nakła nad Notecią w 2015r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią

Z powyższego wynika, że w jednostce niebieskiej w mieście Nakło nad Notecią występuje nasilenie problemu bezrobocia, dlatego też wskazana jest interwencja w zakresie aktywizacji społeczno – zawodowej osób bezrobotnych poprzez różnego rodzaju szkolenia/ kursy/ warsztaty podnoszące kwalifikacje i dające nowe umiejętności społeczne i zawodowe.

Pomoc społeczna

Na terenie jednostki niebieskiej w mieście Nakło znajdują się dwie instytucje pomocy społecznej. Jedną z nich jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie natomiast drugą Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W MGOPS w 2015 roku zatrudnionych było 38 pracowników na stałe: dyrektor Ośrodka, zastępca dyrektora (w tym częściowo wykonuje zadania pracownika socjalnego), główny księgowy, 18 pracowników socjalnych (w tym 16 pracowników w terenie), 6 pracowników administracyjnych, 4 pracowników sekcji świadczeń rodzinnych i 2 pracowników funduszu alimentacyjnego, 2 pracowników Ogniska Wychowawczego, 1 asystent rodziny, sprzątaczką oraz 1 pracownik stołówki. Dodatkowo Ośrodek zatrudnia na czas określony osoby sprawujące opiekę nad osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi (stan na 31 grudnia 2015 roku - 23 osób zatrudnionych na umowę o pracę na czas określony. Od 2016 roku MGOPS realizuje również zadania związane z 500+, co wpłynęło na zwiększenie kadry i tym samym na pogorszenie warunków lokalowych. Zajmowany budynek jest w pełni wykorzystany, pracownicy socjalni zajmują pomieszczenia średnio po 4 osoby. W przypadku świadczeń wychowawczych w jednej sali przebywa 6 osób. Pomieszczenie nie jest duże, liczba obsługiwanych interesantów wynosi ok. 2500 rodzin (w ramach 500+).

W strukturze ośrodka funkcjonuje Klub Integracji Społecznej oraz placówka wsparcia dziennego - Ognisko wychowawcze.

Klub integracji społecznej w latach 2008 – 2014 finansowany był ze środków unijnych w ramach POKL. Obecnie z uwagi na nowy okres programowania jego działalność jest ograniczona i ogranicza się jedynie do organizowania robót publicznych w porozumieniu z PUP i Zakładem Robót Publicznych.

Podstawowym celem prowadzenia KIS jest świadczenie takich usług, które wpisują się w pojęcie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Usługi te powinny być zrealizowane poprzez kompleksowe działania zmierzające do zapewnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym pomocy w uzyskaniu bezpieczeństwa socjalnego, rozumianego jako szeroko pojęta profilaktyka, aktywizacja zawodowa i pomoc w osobistym rozwoju. Świadczenie usług przez Klub Integracji Społecznej powinno zmierzać do uświadomienia jego uczestnikom potrzeb:

- wzajemnego wspierania się w pokonywaniu barier i trudności życia codziennego, z którymi mają oni do czynienia w miejscu zamieszkania, pobytu (np. problemy z pracą, problemy z nadużywaniem alkoholu, itp.),
- samodzielnego zdobywania wiedzy, wymiany informacji i doświadczeń,
- ciągłej, nieustannej edukacji personalnej, zawodowej i społecznej, będącej kluczem do podnoszenia własnej wartości na współczesnym, otwartym rynku pracy,
- konieczności osiągnięcia samodzielności ekonomicznej oraz umiejętności gospodarowania własnymi dochodami.

W Klubie Integracji Społecznej proces reintegracji przebiega w kilku wymiarach:

- wymiar społeczno-interpersonalny: rozumiany przykładowo jako odbudowanie zniszczonych więzi oraz powrót do norm powszechnie sankcjonowanych i uznawanych w społeczeństwie,
- wymiar kulturowy: rozumiany jako powrót do norm społecznie sankcjonowanych, uznawanych

w społeczeństwie, jest to korzystne z punktu widzenia indywidualnej osoby, rodziny, czy grupy wspólnotowej,

c) wymiar duchowo-moralny, psychologiczny: rozumiany jako odbudowywanie i dążenie do stosowania trwałego systemu wartości, zasad i reguł w codziennym życiu, rozwijanie osobistych aspiracji i wyznaczanie sobie celów życiowych,

d) wymiar zawodowy: rozumiany jako przywracanie lub nabywanie oraz poszukiwanie wyższych kwalifikacji zawodowych, aspirowanie do podnoszenia posiadanych umiejętności zawodowych, poszukiwanie stałego zatrudnienia.

Brak odpowiednich warunków lokalowych uniemożliwia prowadzenie działalności w powyższym zakresie przez MGOPS w ramach KIS. MGOPS realizuje coraz więcej zadań ustawowych i nie ma możliwości finansowania kolejnych przedsięwzięć skierowanych na rzecz osób bezrobotnych. Zatem konieczne jest przystosowanie pomieszczenia, które mogłoby w sposób trwały służyć jako miejsce spotkań – w ramach grupy samopomocowej, miejsce integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, organizowania się osób wykluczonych społecznie w grup. W KIS będą mogli podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy.

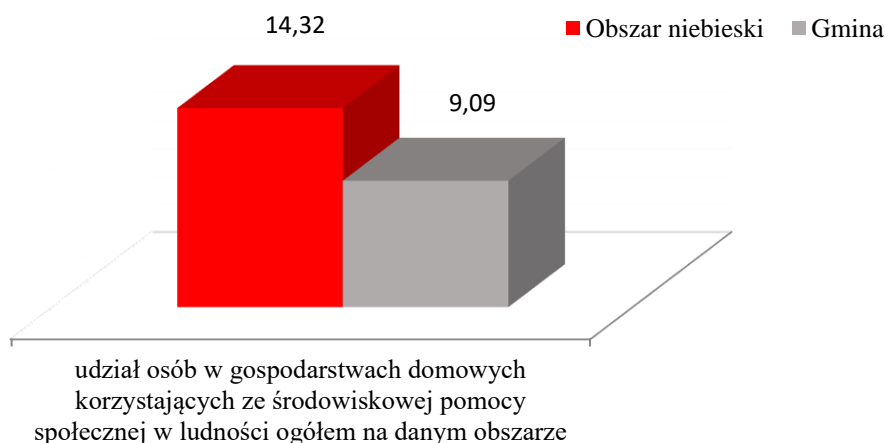
Na terenie gminy Nakło nad Notecią w strukturach Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią funkcjonowała również placówka wsparcia dziennego - Ognisko Wychowawcze. Jej celem było wspieranie rodzin w sprawowaniu jej podstawowych funkcji wychowawczych oraz udzielenie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których rodzice wykorzystując własne środki i możliwości nie są w stanie zapewnić dzieciom właściwej opieki w czasie wolnym od zajęć szkolnych i które wychowują się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju. Ognisko Wychowawcze działające przy MGOPS Nakle nad Notecią swoim działaniem obejmowało rejon miasta Nakło nad Notecią. Do ogniska uczęszczały dzieci w wieku od 6 do 15 roku życia, przez co najmniej pięć godzin dziennie od poniedziałku do piątku. Zlokalizowana była na terenie Szkoły Podstawowej nr 2 w Nakle nad Notecią (w sąsiedztwie Ośrodka Pomocy Społecznej). W ciągu całego roku z pomocy w tej formie skorzystało ponad 40 dzieci. Z uwagi na ograniczone możliwości lokalowe i kadrowe liczba miejsc była ograniczona – 30 dzieci. Wobec powyższego osoby chętne musiały czekać aż zwolni się miejsce.

W chwili obecnej jej działalność została zawieszona z powodu braku odpowiedniego lokalu. W miesiącu sierpniu 2017r. rozpoczęła się termomodernizacja budynku w którym odbywały się zajęcia dla dzieci z Ogniska Wychowawczego. Dodatkowo 12.08.2017r. przeszła nawałnica, która uszkodziła budynek tej Szkoły Podstawowej co znacznie pogorszyło jej warunki lokalowe. Kolejnym argumentem który uniemożliwił powrót do dotychczas zajmowanych pomieszczeń – reforma oświaty, która wprowadza ośmioklasowy system nauczania. Obecnie gmina poszukuje lokalu zastępczego na działalność placówki wsparcia dziennego. Rodzice wnioskują o reaktywowanie dalszych zajęć. Działalność tej placówki wpływała pozytywnie na wyniki w nauce, dzieci miały zawsze odrobione lekcje, były przygotowywane z trudniejszych przedmiotów przez wychowawców, ponieważ rodzice w tym zakresie nie mogą być dla nich oparciem, nie potrafią pomóc w lekcjach. Placówka wsparcia dziennego jakim jest Ognisko wychowawcze odpowiada na problem rodzin w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, odpowiedniej samodzielności w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi.

Na obszarze niebieskim w 2015r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 878 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy w ludności ogółem wynosił 14,32 % i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 9,09 %. Udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na obszarze jednostki niebieskiej wyniósł 2,74 % i jest wyższy niż wskaźnik gminy – 2,68 %.

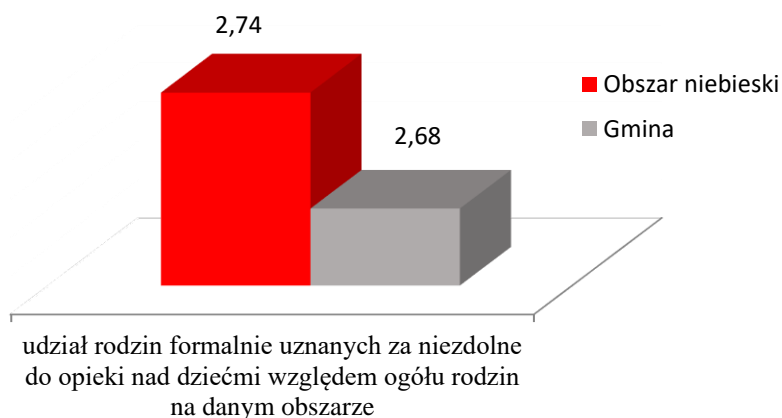
Wykres 17. Sytuacja ekonomiczna mieszkańców obszaru jednostki niebieskiej w mieście Nakło nad Notecią w 2015r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z powyższego wynika, że na obszarze niebieskim miasta Nakło nad Notecią występuje problem ubóstwa. Dlatego też wskazane jest podjęcie odpowiednich działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Wykres 18. Samodzielność rodzin w zakresie opieki nad dziećmi w jednostce niebieskiej w mieście Nakło nad Notecią w 2015r. w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Nakło nad Notecią

Z powyższego wynika, że na obszarze jednostki niebieskiej miasta Nakło nad Notecią ze względu na koncentrację problemów społecznych – bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wskazane jest podjęcie działań skierowanych głównie do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. Szczególną uwagę należy zwrócić na podjęcie działań profilaktycznych, zapewniających wszechstronny rozwój wychowanka, korektę jego zachowań i postaw dysfunkcyjnych poprzez działalność placówki wsparcia dziennego (typu środowiskowego i specjalistycznego). Dodatkowo MGOPS zatrudnia asystentów rodziny, którzy obejmują wsparciem rodziny mające problemy opiekuńczo- wychowawcze. W 2015 roku asystenturą objętych było 28 rodzin. W dniu 5 września 2017 roku została podpisana umowa Nr UM_SE.433.1.116.2017 o dofinansowanie Projektu – Rodzina jesteśmy dla siebie” współfinansowanego EFS w ramach Osi Priorytetowej 9. Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałania 9.3 Rozwój usług społecznych. Projekt "Rodzina- jesteśmy dla siebie" jest skierowany do rodzin z terenu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Realizację projektu planuje się w okresie od 01.01.2018r. do 31.01.2020r. **Calkowita wartość projektu** – 404 353,51zł, w tym wkład własny – 32 349zł. **Grupa docelowa** -30 rodzin, z tego 12 nowych rodzin oraz 18 obecnie objętych pomocą asystenta rodziny. **Cel projektu** - poprawa funkcjonowania rodzin z terenu Miasta i Gminy Nakło nad Notecią przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez

kompleksowe działania wspierające rodzinę w okresie od 01.01.2018r.do 31.01.2020r. Asystenturą rodziny (w ramach projektu i w ramach środków własnych) obecnie objętych są 42 rodziny (26 rodzin z terenu miasta , 16 z terenu wiejskiego), z czego z jednostki niebieskiej – 13 rodzin, które stanowią 31 % z terenu całej gminy i 50% rodzin z obszaru miejskiego.

Edukacja

Na terenie obszaru niebieskiego miasta Nakło nad Notecią funkcjonuje następujące placówki oświatowe: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia, I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego oraz Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Komandora Bolesława Romanowskiego. Poza tym znajduje się 1 przedszkole publiczne (Przedszkole nr 2), 3 prywatne (Przedszkole „Donald”, Przedszkole „Wesołą Piątka”, Przedszkole Katolickie przy parafii Św. Wawrzyńca) oraz Centrum Rozwoju Dziecka „Reksio”.

Ulice miasta należące do obszaru niebieskiego należą do obsługi wszystkich szkół podstawowych występujących na terenie Nakła nad Notecią tj. Szkoły Podstawowej nr 2, Zespołu Szkolno - Przedszkolnego nr 3 i Szkoły Podstawowej nr 4.

Kultura i Sport

Mieszkańcy obszaru Niebieskiego mają stosunkowo łatwy dostęp do instytucji kultury oraz obiektów sportowych znajdujących się na terenie miasta Nakło nad Notecią.

Mogą korzystać z szerokiej oferty Nakielskiego Ośrodka Kultury skierowanej do wszystkich grup wiekowych. W ofercie tej można znaleźć m.in. Uniwersytet Trzeciego Wieku, Kino "Reaktywacja", koncerty, festiwale, zajęcia tematyczne dla dzieci, młodzieży i seniorów, zajęcia wakacyjne dla dzieci oraz szereg imprez okolicznościowych.

W Nakle działa także lokalna stacja radiowa "Radio Nakło", 107,5 MHz oraz lokalne gazety: Express Nakielski, Głos Krajny i Pałuk, Gazeta Regionalna Powiat, tygodnik lokalny "Nakielski czas" (trzy z nich mają swoje redakcje na obszarze Niebieskim).

Na terenie obszaru Niebieskiego znajduje się Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Ziemi Krajenskiej.

Do dyspozycji ludności miasta, w tym obszaru Niebieskiego pozostaje wiele obiektów sportowych, m.in. basen miejski Naqariusz z lodowiskiem i siłownią oraz dwa kompleksy boisk tzw. Orliki: przy Szkole Podstawowej Nr 2 (Obszar jednostki Niebieskiej) oraz przy Gimnazjum Nr 3. W okolicach Parku Jana Sobieskiego znajdują się korty tenisowe będące własnością Gminy Nakło nad Notecią. Ludność może także korzystać odpłatnie z sal sportowych mieszczących się przy szkołach.

W niewielkiej odległości od obszaru Niebieskiego w stronę północną mieści się Park Jana III Sobieskiego z placem zabaw dla dzieci oraz ścieżką zdrowia i siłownią plenerową. Od strony zachodniej przylega do tego obszaru Park 700- lecia Nakła, w którym funkcjonuje duży i dobrze wyposażony plac zabaw dla dzieci.

Organizacje pozarządowe

Na terenie obszaru Niebieskiego działają liczne organizacje pozarządowe, zajmujące się różnorodną działalnością. Należą tu: Krajeńsko- pałuckie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Przedsiębiorczości, Krajeńsko- Pałuckie Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Integracji Europejskiej- Nakło 2000, Nakielski Klub Abstynenta, Stowarzyszenie Gminna Rada Kobiet w Nakle nad Notecią, Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” , Porozumienie Obywateli Powiatu Nakielskiego, Towarzystwo Kulturalne Osiedlowej TV Sat. „Chrobry”, Społeczne Towarzystwo Oświaty Przedszkolnej STOP, Towarzystwo Przyjaciół Nakła, OIKOS Stowarzyszenie Ekologiczne Ziemi Nakielskiej, Stowarzyszenie Kulturalno- Oświatowe Piast, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Nasza Krajna i Pałuki”, Stowarzyszenie „Razem Raźniej”, Stowarzyszenie Wędkarskie HAFEN, Stowarzyszenie Patriotyczno- Historyczne 1939 oraz uczniowski Klub Sportowy „Krzywousty”.

Łącznie na obszarze całego miasta 37 organizacji pozarządowych z czego 16 ma swoją siedzibę na obszarze Niebieskim.

Liczba organizacji oraz różnorodność tematyki jaką się zajmują wskazuje na to, iż mieszkańcy obszaru Niebieskiego miasta Nakło nad Notecią chcą być aktywni i chętnie zrzeszają się propagując swoją działalność w lokalnej społeczności.

Sfera przestrzenno – funkcjonalna

Na obszarze jednostki niebieskiej znajdują się dwa budynki spełniające definicję przestrzeni zdegradowanej, tj. przy ul Gimnazjalnej i przy ul. Wodnej . W pierwszym przypadku jest to budynek, który musi być zmodernizowany tak, aby mógł być wykorzystany do nowej funkcji – **jako Centrum Rozwoju Społecznego w Nakle nad Notecią**. Budynek ten jest obecnie pustostanem, jego modernizacja powinna polegać m. in. na wymianie instalacji elektrycznej, wymianie węzła C.O., wykonaniu węzła sanitarnego, wymianie

podłóg. Z uwagi na problemy występujące w tej jednostce – planuje się wydzielić pomieszczenia z przeznaczeniem na Klub Integracji Społecznej (problem bezrobocia) oraz Ognisko Wychowawcze (bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych). Zdjęcia tego obiektu załączone są w rozdziale 3.1.5.

Ze względu na koncentrację problemów społecznych, szczególnie dotyczących bezzadności w sprawach opiekuńczo wychowawczych planuje się dostosowania obiektu do pełnienia funkcji ogniska wychowawczego, do którego uczęszczać będą dzieci do 13 roku życia (do klasy VI). Placówka tego typu nie funkcjonuje obecnie w Nakle nad Notecią, a zapotrzebowanie na tego typu placówkę jest duże. Pokazują to wskaźniki wyliczone dla tego obszaru. Widząc zapotrzebowanie i posiadając przestrzeń możliwą do zaadaptowania zostały podjęte kroki w celu przystosowania istniejącej infrastruktury na potrzeby ogniska wychowawczego. Z uwagi na konieczność zapewnienia jednego posiłku dla dzieci uczęszczających do ogniska wychowawczego – konieczne będzie wydzielenie części kuchennej. Ponadto będą potrzebne inne prace mające na celu dostosowanie układu funkcjonalnego do potrzeb ogniska wychowawczego.

W odpowiedzi problemy społeczne tej jednostki planuje się również wykorzystanie kolejnego budynku – będącego przestrzenią zdegradowaną – w celu utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej (budynek przy ul. Wodnej). W ramach tej formy wsparcia młodzież (starsze dzieci – klasa VII i starsze) otrzyma propozycję specjalistycznych zajęć dzięki którym będą miały możliwość ukształtowania nowych sposobów zachowania oraz możliwość nabycia nowych umiejętności zwłaszcza interpersonalnych, a więc asertywności, podejmowania decyzji, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. W trakcie takich zajęć uczestnicy poznają siebie, uczą się konstruktywnych sposobów radzenia sobie z trudnościami w kontaktach z innymi, co odpowiada na potrzeby grupy docelowej.

Ponadto w celu włączenia tej grupy osób (dzieci i młodzieży) do działań aktywizujących społecznie konieczne jest stworzenie dla nich przestrzeni – obszaru, który będzie dla nich miejscem spotkań z szerszą liczbą osób, integrowania się ze społecznością lokalną, będą mogli pokazać swoje umiejętności np. na scenie. Miejscem na tego typu działalność znajduje się przy Placu Zamkowym. Teren ten wymaga przebudowy układu komunikacyjnego placu wraz z budową drogi dojazdowej. Miejsce to należy również dostosować do funkcji i możliwości prowadzenia zajęć integracyjnych dla osób wykluczonych, w tym dla młodzieży, dzieci i dorosłych. W celu zwiększenia dostępności dla wszystkich mieszkańców należy odpowiednio zagospodarować teren wraz z infrastrukturą techniczną oraz budową parkingu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

W tym samym budynku – z uwagi na możliwości techniczne – istnieje możliwość przystosowania budynku do pomieszczeń spieniających funkcję KIS (pomieszczenie dla koordynatora, na zajęcia z terapeutami i specjalistami, sala konferencyjno-szkoleniowa, pomieszczenie na salę z dostępem do komputerów). Wykorzystanie tej przestrzeni zdegradowanej będzie odpowiedzią na wysoki udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym i wiąże się z koniecznością podjęcia interwencji w tym zakresie.

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Dla optymalnego przygotowania procesu rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy i użytkownicy gminy Nakło nad Notecią. Zdefiniowana została wizja zmiany obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli sołectw Kazin, Rozwarzyn, Paterek, Wieszki oraz części obszaru miejskiego. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone spotkania z mieszkańcami oraz badanie ankietowe wskazały najbardziej oczekiwane efekty procesu rewitalizacji. Na ich podstawie sformułowano poniższą wizję obszaru rewitalizacji.

Problemy:

Na obszarze rewitalizacji zarówno na obszarze miasta jak i obszarach wiejskich zdiagnozowano negatywne zjawiska społeczne, które wzajemnie się nawarstwiają i w konsekwencji prowadzą do wykluczenia społecznego. Najprościej można określić wykluczenie społeczne **jako wyłączenie z życia społecznego**. Zjawisko to zagraża wielu osobom i grupom. Wśród problemów prowadzących do wykluczenia społecznego można wymienić ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała choroba.

Osoby i rodziny wykluczone są mało aktywne, odizolowane wykazują bierną postawę, mają niską motywację do podjęcia zmian. W konsekwencji są w trudnej sytuacji finansowej. W celu przeciwdziałania zjawisku WS konieczne jest aktywizowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i włączenie ich w proces naprawczy, motywowanie ich do podejmowania aktywnych działań. Sojusznikiem w dokonaniu tych zmian i rozwiązania problemów społecznych może być również dobrze zorganizowana i aktywna społeczność lokalna.

Szczegółowa diagnoza wykazała, że na terenie gminy Nakło nad Notecią zwłaszcza w jednostce niebieskiej na terenie miasta występuje wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy w liczbie osób w wieku produkcyjnym). Nie bez znaczenia są skutki społeczne jakie ono wywołuje. Bezrobocie powoduje zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Częstym zjawiskiem towarzyszącym temu problemowi jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną.

Bezrobocie wpływa także niekorzystnie na układ stosunków wewnątrzrodzinnych. Dzieci stają się wycofane, agresywne, wybuchowe, konfliktowe, przejawiają lęk społeczny nie potrafią nawiązywać dobrych relacji z otoczeniem, mają niską samoocenę, nie potrafią współpracować z innymi, nie radzą sobie z krytyką, nie potrafią konstruktywnie wyrażać i rozładowywać swoich emocji. Nie potrafią sobie radzić z dorastającą młodzieżą. Rodzice mają problemy opiekuńczo-wychowawcze i konsekwencji wykazują się niesamodzielną w sprawowaniu opieki nad dziećmi. (zjawisko to występuje w mieście Nakło nad Notecią).

Kolejnym negatywnym zjawiskiem społecznym jest uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (Wieszki, Kazin) oraz starzejące się społeczeństwo (Paterek). Ponadto na wszystkich rewitalizowanych obszarach wiejskich wystąpił problem niskiego poziomu kształcenia w szkole podstawowej. Z kolei trudna sytuacja finansowa wynikająca z faktu pobierania zasiłków rodzinnych może stanowić zagrożenie wykluczenia społecznego i zagrożenie dziedziczenia ubóstwa przez dzieci i młodzież żyjącą w tych rodzinach (Rozwarzyn, Wieszki).

Dodatkowym problemem jest nieodpowiednie zagospodarowanie i funkcjonowanie przestrzeni publicznej zarówno na obszarach wiejskich jak i na terenie miasta oraz nieodpowiednia infrastruktura służąca rozwojowi społecznemu (Rozwarzyn). W niektórych sołectwach stwierdzono występowanie przestrzeni zdegradowanych w postaci pustostanu (Paterek, Kazin) oraz starych budynków szkolnych (Wieszki). Nie bez znaczenia jest utrudniony dostęp do infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu (Rozwarzyn). Na terenie miasta w jednostce niebieskiej zaobserwowano wysoki udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej. Z kolei gmina nie posiada odpowiednich pomieszczeń na prowadzenie placówki wsparcia dziennego, KIS,

Sposób rozwiązania:

Aby rozwiązać zidentyfikowane problemy społeczne oraz problemy występujące w pozostałych analizowanych sferach, zaproponowano szereg działań skierowanych do mieszkańców rewitalizowanych obszarów. Są to następujące działania:

- a) Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej (przede wszystkim osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej) poprzez działalność Klubu Integracji Społecznej: szkolenia/kursy/warsztaty podnoszące kwalifikacje i dające nowe umiejętności społeczne i zawodowe, treningi umiejętności społecznych, warsztaty odkrywania własnego potencjału i rozwijania zainteresowań, wsparcie psychologiczne, trening gospodarowania budżetem.
- b) Działania w zakresie organizowania lokalnej społeczności i animacji społecznej z wykorzystaniem animatora aktywności lokalnej,
- c) Działania na rzecz wsparcia rodziny poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego o charakterze środowiskowym (ognisko wychowawcze) i specjalistycznym (świetlica socjoterapeutyczna), zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, szkolenia podnoszące umiejętności wychowawcze, pomoc specjalistów. Nie planuje się działań mających na celu wsparcie rodziców np. poprzez pomoc asystenta rodziny ponieważ w latach 2018 – 2021 realizowany jest projekt „Rodzina jesteście dla siebie” (finansowany z EFS w ramach działania 9.3.) skierowany do 30rodzin w tym do 13 rodzin z tego obszaru.
- d) Stworzenie oferty dla seniorów, dzięki której osoby te będą mogły spotykać się i spędzać efektywnie czas, rozwijając się, wymieniając się doświadczeniami oraz korzystając z oferty proponowanych bloków tematycznych,

- e) Podnoszenie poziomu edukacji poprzez warsztaty ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej oraz organizację cyklu zajęć mających na celu pobudzenie pasji i zainteresowań, wspomagania rozwoju uczniów słabszych, kształtowanie tożsamości regionalnej i lokalnej, zajęcia ruchowe w ramach dodatkowych zajęć w szkole oraz zajęć wyrównawczych poza szkołą.
- f) działania mające na celu wyposażenie dzieci młodzieży w odpowiednią wiedzę i umiejętności rozwijanie aspiracji przeciwdziałające zagrożeniu wykluczeniem społecznym i zagrożenie dziedziczenia ubóstwa przez dzieci młodzieży żyjącą w rodzinach o niskich dochodach

Dla zrealizowania powyższych działań konieczne i niezbędne jest w każdym sołectwie przeprowadzenie inwestycji polegającej na remoncie świetlic wiejskich/adaptacji pomieszczeń na potrzeby funkcjonowania świetlicy lub innych pomieszczeń na potrzeby rozwoju lokalnego oraz zagospodarowaniu terenu wokół (Kazin, Paterek, Wieszki, Rozwarzyn), a także na przebudowie dróg i chodników bezpośrednio prowadzących do świetlic (Rozwarzyn) oraz stworzeniu miejsc parkingowych (Rozwarzyn, Kazin, Wieszki, Paterek) w celu zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom w dotarciu na zajęcia.

Na obszarze miejskim konieczne jest modernizacja budynku przy **ul. Gimnazjalnej** polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. Pomieszczenia w tym budynku będą wykorzystane na rozwój działalności placówki wsparcia dziennego oraz na działalność KIS, który znacznie poprawi dostęp do usług społecznych w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej. Elementem projektu będzie także zakup wyposażenia i przygotowanie zaplecza kuchennego dla potrzeb korzystających z obiektu.

Kolejnym obiektem, który zostanie zmodernizowany jest lokal znajdujący się na **Wodnej 7**. Jest to obecnie budynek wielorodzinny, którego lokatorzy zostaną wyprowadzeni do końca br. i w którym po dokonaniu niezbędnej modernizacji będzie można prowadzić zajęcia socjoterapeutyczne. Nieopodal ul Wodnej znajduje się **Plac Zamkowy**, który może zostać zaadaptowany na miejsce „spotkań” , dodatkowych zajęć dla dzieci uczęszczających do świetlicy socjoterapeutycznej. Altana rekreacyjna w jednej decyzji z Centrum Akceptacji i Aktywizacji Społecznej uzyskała pozwolenie na budowę.

Efekty:

W efekcie planowanych działań prognozuje się, że:

- a) Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia i uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej przejdą szkolenia, będące odpowiedzią na potrzeby lokalnego rynku pracy i znajdą zatrudnienie u lokalnych pracodawców. Tym samym na obszarach do rewitalizacji zmniejszeniu ulegnie poziom bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej,
- b) Zatrudnienie animatorów w każdej ze świetlic wiejskich wpłynie z jednej strony na zmniejszenie poziomu bezrobocia na rewitalizowanych obszarach, a z drugiej spowoduje ożywienie społeczne wśród mieszkańców, którzy uzyskają nową ofertę spędzania czasu wolnego. Działanie to ma przede wszystkim na celu integrację i aktywizację lokalnej społeczności,
- c) Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez działalność placówek wsparcia dziennego oraz fachowa pomoc specjalistów (np. psychologa) wpłynie na poprawę funkcjonowania dzieci i rodzin , zwiększą liczbę miejsc świadczonych usług społecznych.
- d) Ciekawa oferta dla seniorów spowoduje ich aktywizację społeczną, będzie przeciwdziałała ich wykluczeniu, budziła poczucie przydatności w społeczeństwie i ważności oraz wypełni wolny czas, wpłynie na rozwój placówek wsparcia dla osób starszych.
- e) Podnoszenie poziomu edukacji poprzez działania ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów i nauczycieli w zakresie kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej, doradztwa zawodowego oraz przedsiębiorczości, wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez funkcjonowanie klubu młodzieżowego
- f) oferta dla młodzieży spowoduje, że dzieci nie będą wycofane z życia społecznego, będą aktywnie współdziałały w rozwoju społecznym - organizacja cyklu zajęć mających na celu pobudzenie pasji i zainteresowań, kształtowanie tożsamości regionalnej i lokalnej, zajęcia ruchowe wpłyną na rozwój społeczny dzieci i młodzieży.

Niezbędnym warunkiem powodzenia planowanych powyżej działań społecznych jest realizacja inwestycyjnych działań infrastrukturalnych. Z punktu widzenia interwencji, w każdym z sołectw wskazuje się zamiar realizacji projektów zintegrowanych (łączyjących działania w ramach EFS i EFRR). W szczególności planuje się:

Kazin – W wyniku interwencji powstanie Centrum Aktywności Wsi, w którym będzie mogła spotykać lokalna społeczność oraz będzie mógł działać Klub Młodzieżowy. Obiekt zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, teren wokół świetlicy zostanie zagospodarowany m. n na plac zabaw, miejsca do rekreacji,

urządzeń do ćwiczeń, parking co poprawi atrakcyjność tego miejsca. Modernizacja budynku, poprawa jego stanu technicznego wpłynie na zwiększenie liczby organizowanych przedsięwzięć, zaangażowanie do życia lokalnej społeczności większej liczby mieszkańców.

Rozwarzyn – W wyniku interwencji powstanie Centrum Aktywności Wsi, w którym będzie mogła spotykać lokalna społeczność oraz będzie mógł działać Klub Młodzieżowy. Modernizacja świetlicy wiejskiej, poprawa stanu technicznego, uzupełnienie jej wyposażenia, w tym powstanie zaplecza kuchennego oraz węzła sanitarnego wpłynie na zwiększenie liczby organizowanych przedsięwzięć, zaangażowanie do życia lokalnej społeczności większej liczby mieszkańców. Ponadto dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych umożliwi korzystanie z niej grupy osób niepełnosprawnych a tym samym zwiększy liczbę osób mogących korzystać z tego pomieszczenia. Kolejny element, który poprawi atrakcyjność tego miejsca jest przebudowa drogi dojazdowej do świetlicy, która stanowi integralną część otoczenia świetlicy.

Wieszki – W wyniku interwencji powstanie Centrum Aktywności Wsi, w którym będzie mogła spotykać się lokalna społeczność oraz będzie mógł działać Klub Młodzieżowy. Stan techniczny obiektu zostanie poprawiony w wyniku czego umożliwiona będzie realizacja w niej działań społecznych. Wyposażenie w instalację centralnego ogrzewania, instalację elektryczną, węzeł sanitarny i instalację wod-kan sprawi, że nowy układ funkcjonalny zostanie dostosowany do potrzeb świetlicy. Wydzielenie przestrzeni kuchennej, wydzielenie oddzielnych pomieszczeń dodatkowo poprawi jej funkcjonalność. Zostanie zagospodarowany teren wokół budynku, wydzielony parking, co ułatwi dostęp osobom niepełnosprawnym lub mającym trudności w poruszaniu się w dotarciu na spotkania i zaangażowanie społeczne większej liczby mieszkańców w realizowane przedsięwzięciach.

Paterek – W wyniku rewitalizacji powstanie Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku, które będzie służyło na działania aktywizujące dla osób starszych. Budynek ten po gruntownej modernizacji, dostosowaniu do obowiązujących przepisów budowlanych będzie miał zmieniony sposób użytkowania. Obiekt zostanie wyposażony w sprzęt umożliwiający prowadzenie zajęć i działań aktywizujących starszą społeczność lokalną. Będzie służył również otoczeniu tych osób. Zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyposażony w parking oraz oświetlenie zewnętrzne i ogrodzenie. Dodatkowo w ramach infrastruktury Centrum Akceptacji i Aktywizacji Społecznej przy Centrum powstanie altana rekreacyjna przewidziana do wsparcia. Będzie to obiekt budowlany, trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych (część gospodarza) posiadający fundamenty i dach. Jednocześnie będzie to obiekt, który ma spełniać określone funkcje w ramach projektów w zakresie rewitalizacji społecznej i rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru, m.in. będą tam realizowane usługi rekreacyjno-integracyjne, pikniki, imprezy plenerowe, spotkania okolicznościowe. Jednocześnie będzie przeznaczona do prowadzenia zajęć w zakresie zajęć ruchowych np. ćwiczenia gimnastyczne, zajęcia taneczne. Przewiduje się także prowadzenie części zajęć z rękodzielnictwa. W załączeniu rzuty i dokumentacja altany rekreacyjnej.

Nakło

- **Budynek na ul. Gimnazjalnej 10.**

W wyniku interwencji powstaną tam pomieszczenia z przeznaczeniem na Ognisko Wychowawcze oraz na Klub Integracji Społecznej. Dzięki temu rozwinie się infrastruktura pomocy społecznej co w konsekwencji wpłynie na jakość jej funkcjonowania. Modernizacja budynku, przebudowa całego układu funkcjonalnego budynku, wymiana instalacji elektrycznej, dostosowanie do wymagań sanitariatów i przebudowa sieci wod-kan. wpłynie na zwiększenie dostępności miejsc świadczenia usług społecznych. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych - ułatwi dostęp osobom niepełnosprawnym lub mającym trudności w poruszaniu się w dotarciu na spotkania i umożliwi zaangażowanie społeczne większej liczby mieszkańców w realizowane przedsięwzięcia. W tak przystosowanym obiekcie będzie możliwe prowadzenie zajęć dla dzieci, osób bezrobotnych, wykluczonych społecznie, u których zostały zdiagnozowane problemy.

- **Budynek ul. Wodna 7**

W wyniku interwencji powstanie – Świetlica socjoterapeutycznej dla młodzieży, której nie ma na terenie Nakła. Przeprowadzona modernizacja z uwzględnieniem m.in. wymiany instalacji elektrycznej, wymiany węzła C.O., wykonania węzła sanitarnego, wymiany podłóg, wydzielenia części kuchennej sprawi że jego układ funkcjonalny zostanie dostosowany do potrzeb świetlicy socjoterapeutycznej. Zagospodarowany teren wokół budynku, wydzielona część parkingowa, utwardzona droga dojazdowa prowadząca bezpośrednio do budynku, wpłynie na zwiększenie dostępności miejsc świadczenia usług społecznych. Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych - ułatwi dostęp osobom niepełnosprawnym lub mającym trudności w poruszaniu się w

dotarciu na spotkania i umożliwi zaangażowanie społeczne większej liczby mieszkańców w realizowane przedsięwzięcia. W tak przystosowanym obiekcie będzie możliwe prowadzenie zajęć dla młodzieży i ich rodzin, u których zostały zdiagnozowane problemy.

- **Plac Zamkowy**

Zagospodarowany obszar przy Placu Zamkowym na miejsce spotkań, rekreacji i działań animacyjnych dla dzieci i młodzieży wykluczonej społecznie - wpłynie na zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Przebudowa układu komunikacyjnego placu wraz z budową drogi dojazdowej, miejsc parkingowych w tym z miejscami dla ON - ułatwi komunikację i zwiększy dostęp do większej liczby mieszkańców. Dostosowanie funkcjonalne do możliwości prowadzenia zajęć integracyjnych, zagospodarowanie terenu wraz z infrastrukturą techniczną wpłynie pozytywnie na zaangażowanie większej liczby mieszkańców do udziału w życiu społeczności lokalnej. Wszystkie przebudowy będą uwzględniały potrzeby osób niepełnosprawnych. Teren ten po przebudowie zmieni pozytywnie swój wizerunek i będzie częściej i chętniej odwiedzany przez innych mieszkańców miasta, nie tylko przez osoby zamieszkujące w tych okolicach. Takie działania wpłyną bezpośrednio na zmianę wizerunku starej części miasta Nakła oraz postrzeganie mieszkańców właśnie tej części, którzy często mają „przypiętą łątkę” osób z marginesu społecznego.

Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi zidentyfikowane problemy, wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji pozwalające na ich rozwiązanie lub złagodzenie. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Tabela 42. Cele i kierunki działań

CEL	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PRZEDSIĘWZIĘCIA
Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizację, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Aktywizacja społeczno-zawodowa	Aktywna integracja osób wykluczonych ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych poprzez działalność KIS
	Wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Rozwój placówek wsparcia dziennego
		Poradnictwo rodzinne
	Wsparcie dzieci i młodzieży z deficytami edukacyjnymi	Kluby młodzieżowe
		Zajęcia wyrównawcze w szkole podnoszące kluczowe kompetencje uczniów
	Integracja lokalnej społeczności	Aktywizacja dzieci i młodzieży
		Klub Seniora
Organizowanie lokalnej społeczności przy pomocy animatora lokalnego		
Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej	Dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców	Rozwój i modernizacja infrastruktury świetlic wiejskich
		Rozwój i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej – w tym placówek wsparcia dziennego, KIS

celem społecznym		Rozwój i modernizacja infrastruktury na potrzeby społeczne osób starszych
-------------------------	--	---

Źródło: Opracowanie własne

Cel zakłada kompleksową interwencję w sferze społecznej. Odwołuje się do integracji mieszkańców i zakłada realizację przedsięwzięć umożliwiających aktywizację życia społecznego, integrację mieszkańców i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym. Konieczne jest podejmowanie różnorodnych przedsięwzięć, które wywołają długofalowe efekty: wsparcie rodziny nie tylko w sferze zawodowej, ale również w sferze opiekuńczej na rzecz wzmocnienia jej zdolności do sprawowania opieki przy udziale specjalistów – poradnictwo rodzinne. Zakłada także rozwój placówek wsparcia dziennego. Działania skupiają się również na budowaniu wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz dla osób starszych. Ponadto cel ten skupia się też na zwiększeniu funkcjonalności i jakości przestrzeni publicznej obszaru oraz na poprawie stanu infrastruktury społecznej. Cel ten zakłada bezpośrednią interwencję w przestrzeń, jej pełniejsze i bardziej funkcjonalne wykorzystanie, poprawę jej estetyki oraz nadanie jej nowych cech i funkcji, przy jednoczesnym rozwoju infrastruktury (przede wszystkim społecznej), co w istotnym stopniu przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców i sprzyjać będzie generowaniu pozytywnych zjawisk społecznych i gospodarczych.

Wskaźniki

Każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 43. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy	Średnia dla Gminy w roku bazowym
<i>Cel: przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez aktywizację wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>			
Kazin			
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	10,45%	9,45%	9,09%
Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata w szkole, do której rejonu obsługi należy sołectwo Kazin	58,20%	59,20%	62,48%
Wieszki			
Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, korzystających z programów aktywizacji	0	10	0
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	13,26%	12,26%	9,09%
Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata w szkole, do której rejonu obsługi należy sołectwo Kazin	58,43%	59,43%	62,48%
Rozwarzyn			
Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, korzystających z programów aktywizacji	0	20	0
Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata w szkole, do której rejonu obsługi należy sołectwo Kazin	58,43%	59,43%	62,48%
Paterek			
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z programów aktywizacji	0	150	0
Nakło nad Notecią, jednostka Niebieska			
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	5,31%	4,31%	2,77%
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	14,32%	13,32%	9,08%
Udział rodzin formalnie uznanych z niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze	2,74%	2,68%	2,68%
<i>Cel: Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej</i>			

<i>celom społecznym</i>			
Kazin			
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym	0	2	x
Wieszki			
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym	0	1	x
Rozwarzyn			
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym	0	2	x
Paterek			
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym	0	2	x
Nakło nad Notecią, jednostka Niebieska			
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarze rewitalizowanym	0	4	x

7. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów. Kolejna tabela zawiera zbiorczy opis tzw. uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja również przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji, a których dokładne określenie na tym etapie nie jest możliwe.

Tabela 44. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu ¹	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<p>Cel rewitalizacji: Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym</p> <p>Kierunek działań: Dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców</p>									
Paterek	Rozwój i modernizacja infrastruktury na potrzeby społeczne osób starszych	1. Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku	T	Powiat Nakielski	<p>Przedmiotem projektu są roboty budowlane związane z rozbudową i przebudową budynku byłej szkoły wraz ze zmianą sposobu użytkowania na Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej (CAiAS) oraz budową altany rekreacyjnej, na działce nr 269 w Paterku, przy ul. Wyzwolenia 13.</p> <p>W ramach budowy CAiAS przewiduje się dobudowanie nowego skrzydła budynku oraz gruntowną przebudowę budynku istniejącego, w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>W zakres zadania wchodzi także wykonanie zagospodarowania terenu wraz z infrastrukturą techniczną (m.in. altaną rekreacyjną), utwardzeniem terenu, oświetleniem terenu, przyłączami budynku do sieci zewnętrznych.</p> <p>Projekt odpowiada na problemy starzejącego się społeczeństwa wpisuje</p>	Paterek, ul. Wyzwolenia 13	6 230 000 zł	<p>Wskaźnik produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 2 (RPO WK-P/LSR)</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - 2.600 m² dz. nr ew. 269, obręb: 0011 Paterek, (RPO WK-P)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: - Liczba osób korzystających ze</p>	<p>Sposoby pomiaru: 1. Protokoły odbioru robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.</p> <p>Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających</p>

¹ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

					się w cel rewitalizacji – Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym			zrewitalizowanych obszarów – 800 (RPO WK-P/LSR)	z obiektu.
Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizację, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.									
Kierunek działań: Integracja lokalnej społeczności									
Klub Seniora	2. Złota Jesień” Klub Seniora w Paterku	S	Powiat Nakielski	Projekt skierowany do 65 osób (w tym 34 z OR) niesamodzielnych, starszych zamieszkałych w Paterku oraz jego okolicach. Projekt przewiduje wsparcie na rzecz poprawy dostępu do usług opiekuńczych dla osób starszych świadczone w lokalnej społeczności. W ramach projektu przewidywane jest wsparcie dla osób starszych w ich codziennym funkcjonowaniu; przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych; pomoc w utrzymywaniu kondycji psychofizycznej; wsparcie rodzin starszych w opiece nad nimi; W ramach projektu przewidziane są m.in. zajęcia aktywizacyjne, rehabilitacja. W ramach projektu zostanie zakupione niezbędne wyposażenie do realizacji zadań. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowaną potrzebę zapewnienia opieki i włączenia społecznego ludności starszej. W ramach projektów przewiduje się aktywizację osób starszych w celu podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości ich życia; -pomaganie osobom starszym w nabywaniu umiejętności organizacji czasu wolnego; -odkrywanie i rozwijanie zainteresowań, poszerzanie i zdobywanie wiedzy oraz zaspokajanie potrzeb kulturalnych, towarzyskich; Placówki dziennego pobytu zapewniają	Paterek ul. Wyzwole nia 13	900.000,00	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 65 (w tym 34 z OR) Wskaźnik rezultatu: Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 22 (RPO WK-P 9.3.2) (Program Senior +, program realizowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) Liczba osób starszych objętych wsparciem – 65 (w	Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej. Sposoby pomiaru: Ewidencje korzystających z obiektu.	

					osobom starszym pomoc w czynnościach dnia codziennego. Chodzi o usługi socjalne (w tym zapewnienie posiłku, usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne), edukacyjne (np. warsztaty rękodzielnicze, plastyczne, językowe, komputerowe), a także zajęcia: kulturalno-oświatowe (koncerty, zajęcia teatralne, śpiewu, wycieczki rekreacyjne), aktywności ruchowej (takie jak kursy tańca, nordic walking, pilates z wykorzystaniem altany rekreacyjnej), aktywizujące społecznie (np. organizacja Dni Seniora, współpraca z przedszkolami) czy terapii zajęciowej (muzykoterapia, treningi umysłu itp.). Projekt odpowiada na problemy starzejącego się społeczeństwa wpisuje się w cel rewitalizacji – przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym.			tym 34 z OR)	
Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizacją, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.									
Kierunek działań: Integracja lokalnej społeczności									
Paterek	Organizowanie lokalnej społeczności	3. Działania na rzecz osób starszych	S	Organizacje pozarządowe	Inicjatywy mające na celu aktywizację społeczną osób starszych oraz ich integrację w środowisku lokalnym, min. Warsztaty, pikniki integracyjne, debaty, itp. Zadanie realizowane w trybie zlecenia zadań organizacjom pozarządowym na podst. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie art. 4 ust. 1 pkt 6 Zakłada się realizację min.10 inicjatyw Przewidywany udział osób starszych 150 osób.	Paterek ul. Wyzwolenia 13	50.000,00	Wskaźnik produktu: Liczba inicjatyw na rzecz starszych – min.10 Wskaźnik rezultatu Liczba osób starszych objętych wsparciem – 150	Sposoby pomiaru: Umowa na realizację inicjatyw Sposoby pomiaru: Sprawozdanie z realizacji poszczególnych inicjatyw

Cel rewitalizacji: Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym.									
Kierunek działań: Dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców									
Rozwaryn	Rozwój i modernizacja infrastruktury świetlic wiejskich	4. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwaryn wraz z drogą dojazdową	T	Gmina Nakło nad Notecią	<p>Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne, w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Elementem projektu jest również przebudowa drogi dojazdowej.</p> <p>W ramach przebudowy i modernizacji obiektu interwencji poddane zostaną dach, sufit, ściany, oświetlenie. Ponadto w obiekcie przygotowane zostanie zaplecze kuchennego oraz węzeł sanitarny. Obiekt wyposażony zostanie w system centralnego ogrzewania, wykonane zostaną prace termomodernizacyjne, zmieniony zostanie układ funkcjonalny pomieszczeń tak aby można było równolegle prowadzić różne zajęcia zakupione zostanie wyposażenie doprowadzenia zajęć oraz wyposażenie do zaplecza kuchennego.</p> <p>Wpisuje się w cel rewitalizacji – Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym</p>	Rozwaryn	600 000 zł (w tym koszt przebudowy drogi – 160.000,00zł)	<p>Wskaźnik produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 2 (RPO WK-P/LSR)</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 700m² (RPO WK-P)</p> <p>Długość przebudowanych dróg gminnych – 220mb (RPO WK-P)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 (RPO WK-P/LSR)</p>	<p>Sposoby pomiaru: 1. Protokoły odbioru robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.</p> <p>Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających z obiektu</p>
Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizację, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.									
Kierunek działań: Wsparcie dzieci i młodzieży z deficytami edukacyjnymi									
Rozwaryn	Klub Młodzieżowy	5. Klub Młodzieżowy „Młodym na Start” w Rozwarynie	S	Institucje publiczne/org anizacje pozarządowe/ inne podmioty	Projekt przewiduje działania na rzecz dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez funkcjonowanie <u>klubu młodzieżowego</u> w Rozwarynie.	Rozwaryn	58 823,53 zł	<p>Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych</p>	<p>Sposoby pomiaru: Umowa z uczestnikiem/ rodzicem/opiekunem praw. wraz z zaśw./ oświad.</p>

					<p>Klub w swojej działalności zakłada realizację takich zadań jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc w nauce i przezwyciężanie trudności szkolnych; • zadania wzmacniające integrację dzieci i młodzieży ze społeczeństwem ale również rówieśnikami; • wsparcie psychologiczne i pedagogiczne - wzmocnienie poczucia własnej wartości i dostarczenie pozytywnych wzorców odpowiedniego zachowania; • zapewnienie bezpiecznych form spędzania czasu wolnego, rozwój talentów i zainteresowań. <p>Projekt będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem: miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia</p>			<p>wspieraniem w programie -20 (RPO WK-P/LSR) Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem – 20 osób</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 15 (RPO WK-P/LSR)</p> <p>Poprawa wyników kształcenia o 1 pkt procentowy (wskaźnik własny)</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 1</p>	<p>potwierdzającym status osoby wykluczonej. Listy obecności uczestników projektu.</p> <p>Sposoby pomiaru: Dokumenty poświadczające postęp w procesie aktywizacji społecznej uczestnika.</p> <p>Wyniki egzaminów na koniec SP (po zakończeniu 8 klasy) Listy obecności uczestników zajęć</p>
Rozwaryn Wieszki Kazin	Zajęcia w szkole podnoszące kluczowe kompetencje uczniów.	6. „Nasza szkoła”	S	Gmina/organizacje pozarządowe	<p>Zajęcia dydaktyczne – wyrównawcze: zajęcia dla 60 uczniów kl. II-VIII z trudnościami w spełnieniu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej, podniesienie kompetencji kluczowych (matematycznych i podstawowych kompetencji naukowo – technicznych) . Zajęcia skupiać się będą na indywidualnych potrzebach ucznia, pozwolą zniwelować dysproporcje edukacyjne. Uczniowie będą korzystać z pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach projektu.</p> <p>Projekt będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem: miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły</p>	SP Paterek SP Ślesin	100 000, 00zł	<p>Prognozowane produkty: Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 60 (w tym 20 z OR)</p> <p>Prognozowane rezultaty: Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po</p>	<p>Sposoby pomiaru: Listy obecności uczestników zajęć</p> <p>Sposoby pomiaru: Dokumenty poświadczające postęp w procesie</p>

					podstawowej o niskim poziomie kształcenia			opuszczeniu Programu – 60 (w tym 20 osób z OR)	edukacji
Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizację, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym									
Kierunek działań: Integracja lokalnej społeczności									
Organizowanie lokalnej społeczności	7.Rozwój lokalny w naszych rękach	S	MGOPS Nakło nad Notecią	W ramach projektu uczestnicy objęci zostaną działaniami z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym jak również działaniami wspierającymi rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej m.in. planuje się: <ul style="list-style-type: none"> wsparcie grupowe takie jak: warsztaty kompetencji społecznych, szkolenia z zakresu rozwoju osobistego, grupa wsparcia, warsztaty edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień, warsztaty z zakresu poprawy wizerunku, etc. przeprowadzenie warsztatów świątecznych (np. przygotowanie kartek świątecznych, wypieków, ozdób itp. w zależności od pory roku). uczestnicy projektu wraz z rodzinami wezmą udział w wiosennym pikniku majowym, którego celem jest nabycie umiejętności wspólnego spędzania czasu wolnego wspólnie z rodziną oraz pokazanie alternatywnych form wypoczynku.	Rozwarzyn	58 823,53 zł	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie -15 (w 5 tym z OR) (RPO WK-P/LSR)	Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem/rodzicem/opiekunem prawnym wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej.	
	8. Młodzi razem	S	Gmina /organizacje pozarządowe	Projekt zakłada integrację oraz aktywne uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem oraz wykluczonych społecznie (dzieci i młodzieży z rodzin korzystających z pomocy społecznej) w zajęciach animacyjno-kulturalnych i szkoleniowych w zaadaptowanym na cele społeczne Centrum Aktywności wsi . Zakłada się przeprowadzenie	Rozwarzyn	20 000,00zł	Wskaźnik produktu: Liczba dzieci /młodzieży zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie -20	Sposoby pomiaru: Listy obecności uczestników zajęć	

					<p>cyklu zajęć i warsztatów (dla łączonych grup dzieci/młodzieży), w skład których wejdą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spotkania profilaktyczne, np. spotkania z policją, spotkania nt. zdrowia, zajęcia nt. bezpieczeństwa w internecie, - spotkania okolicznościowe, - zajęcia plastyczne, artystyczne (np. rękodzielnicze, teatralne czy taneczne). <p>Beneficjenci projektu czynnie włączają się w organizację wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych, tak aby były one również dopasowane i atrakcyjne dla nich samych. Aktualnie brakuje oferty skierowanej dla w/w grup, przez co niejednokrotnie czują się oni wyobcowani w społeczeństwie.</p> <p>Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.</p> <p>Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczną, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Projekt będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki odsetek dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze. 			osób	<p>Wskaźnik rezultatu: Liczba dzieci/młodzieży zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój i wzrost aspiracji – 15</p>	<p>Sposoby pomiaru: Dokumentacja projektowa</p>
<p>Cel rewitalizacji: Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym</p> <p>Kierunek działań: Dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców.</p>										
Kazimierz	Rozwój i modernizacja infrastruktury świetlic wiejskich	9.Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazimierz wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	T	Gmina Nakło nad Notecią	Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie prac przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne (zmiana układu funkcjonalnego pomieszczeń, przygotowanie zaplecza kuchennego, zakup wyposażenia, dostosowanie do potrzeb osób	Kazimierz	700 000,00 zł	<p>Wskaźnik produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na</p>	<p>Sposoby pomiaru: 1. Protokoły odbioru robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem.</p>	

					niepełnosprawnych). Wykonany zostanie także parking oraz oświetlenie zewnętrzne i ogrodzenie. Teren wokół obiektu zostanie zagospodarowany – plac zabaw, miejsca do rekreacji, urządzenia do ćwiczeń, gdzie będą odbywać się zajęcia rekreacyjne dla młodzieży w ramach klubu młodzieżowego. Wpisuje się w cel rewitalizacji – Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym			rewitalizowanych obszarach - 2 (RPO WK-P/LSR) Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 710m ² (RPO WK-P) Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 (RPO WK-P/LSR)	3. Dokumentacja fotograficzna. Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających z obiektu
Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizacją, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.									
Kierunek działań: Wsparcie dzieci i młodzieży z deficytami edukacyjnymi									
Kazin, Wieszki	Klub młodzieżowy	10. Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” w Kazinie	S	Instytucje publiczne/org anizacje pozarządowe/ inne podmioty	Projekt przewiduje działania na rzecz dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym <u>poprzez funkcjonowanie klubu młodzieżowego w Kazinie</u> . Klub w swojej działalności zakłada realizację takich zadań jak: • pomoc w nauce i przezwyciężanie trudności szkolnych; • zadania wzmacniające integrację dzieci i młodzieży ze społeczeństwem ale również rówieśnikami; • wsparcie psychologiczne i pedagogiczne - wzmocnienie poczucia własnej wartości i dostarczenie pozytywnych wzorców zachowań; • zapewnienie bezpiecznych form spędzania czasu wolnego, rozwój talentów i zainteresowań, z wykorzystaniem infrastruktury rekreacyjnej powstałej w ramach projektu nr 9 Projekt będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem: miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.	Kazin	58 823,53 zł	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie -10 (RPO WK-P/LSR) Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem – 10 osób Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 6 (RPO WK-P/LSR)	Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem/ rodzicem/opiekunem prawnym wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej. Sposoby pomiaru: 1. Dokumenty poświadczające postęp w procesie aktywizacji społecznej uczestnika.

								Sposób pomiaru	
<p>Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizacją, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>									
<p>Kierunek działań: Integracja lokalnej społeczności</p>									
Organizowanie lokalnej społeczności,	11. „Czas na zmiany”	S	MGOPS Nakło nad Notecią	<p>W ramach projektu uczestnicy objęci zostaną działaniami z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym jak również działaniami wspierającymi rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej m.in. planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> •wsparcie grupowe takie jak: warsztaty kompetencji społecznych, szkolenia z zakresu rozwoju osobistego, grupa wsparcia, warsztaty edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień, warsztaty z zakresu poprawy wizerunku, etc. •przeprowadzenie warsztatów świątecznych (np. przygotowanie kartek świątecznych, wypieków, ozdób itp. w zależności od pory roku). •uczestnicy projektu wraz z rodzinami wezmą udział w wiosennym pikniku majowym, którego celem jest nabycie umiejętności wspólnego spędzania czasu wolnego wspólnie z rodziną oraz pokazanie alternatywnych form wypoczynku. 	Kazin, Wieszki	58 823,53 zł	<p>Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem -15 (RPO WK-P/LSR)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 9 (RPO WK-P/LSR)</p>	<p>Sposoby pomiaru: Umowa z uczestnikiem/rodzicem/opiekunem prawnym wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej.</p> <p>Sposoby pomiaru: Dokumenty poświadczające postęp w procesie aktywizacji społecznej uczestnika.</p>	
	12 . Młodzi razem	S	Gmina/organi zacje pozarządowe	<p>Projekt zakłada integrację oraz aktywne uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem oraz wykluczonych społecznie (dzieci i młodzieży z rodzin korzystających z pomocy społecznej) w zajęciach animacyjno-kulturalnych i szkoleniowych w zaadaptowanym na cele społeczne Centrum Aktywności wsi . Zakłada się przeprowadzenie cyklu zajęć i warsztatów (dla łączonych grup dzieci/młodzieży), w skład których wejdą: - spotkania profilaktyczne, np. spotkania z policją, spotkania nt. zdrowia, zajęcia nt.</p>	Wieszki	20 000,00zł	<p>Wskaźnik produktu: Liczba dzieci /młodzieży zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie-10 osób</p> <p>Wskaźnik rezultatu:</p>	<p>Sposoby pomiaru: Listy obecności uczestników zajęć</p> <p>Sposoby pomiaru:</p>	

					<p>bezpieczeństwa w internecie, - spotkania okolicznościowe, - zajęcia plastyczne. Beneficjenci projektu czynnie włączają się w organizację wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych, tak aby były one również dopasowane i atrakcyjne dla nich samych. Aktualnie brakuje oferty skierowanej dla w/w grup, przez co niejednokrotnie czują się oni wyobcowani w społeczeństwie.</p> <p>Zajęcia te skierowane do dzieci i młodzieży mają na celu pokazanie, że korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej nie jest dobrym sposobem na życie i dzieci te wcale nie muszą powielać stereotypów rodziców.</p> <p>Oferta skierowana do dorosłych osób ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu ich życia kulturalnego, aktywizację społeczną, czy też budowanie u osób w trudnej sytuacji życiowej poczucia własnej wartości i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowany problem - wysoki odsetek dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze (Wieszki) oraz wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze (Wieszki, Kazin).</p>			Liczba dzieci/młodzieży zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój i wzrost aspiracji –8	Dokumentacja projektowa
--	--	--	--	--	---	--	--	---	-------------------------

Cel rewitalizacji: Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym									
Kierunek działań: Dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców.									
Wieszki	Rozwój i modernizacja infrastruktury świetlic wiejskich	13. Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Wieszki wraz z infrastrukturą towarzyszącą	T	Gmina Nakło nad Notecią	Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie prac przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne. W całym budynku rozprowadzona zostanie instalacja centralnego ogrzewania, wykonane prace związane z termomodernizacją, instalacja elektryczna węzeł sanitarny i instalacja wod-kan. Układ funkcjonalny zostanie dostosowany do potrzeb Centrum – wydzielenie przestrzeni kuchennej, wydzielenie oddzielnych pomieszczeń na spotkania czy warsztaty. Obiekt zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, ponadto zakupione zostanie wyposażenie niezbędne do prowadzenia zajęć i spotkań oraz wyposażenie kuchenne. Dodatkowo planowane jest ogrodzenie obiektu i przygotowanie parkingu. Wpisuje się w cel rewitalizacji – Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym	Wieszki	200 000,00zł	Wskaźnik produktu: - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 (RPO WK-P/LSR) - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2 500 m ² (RPO WK-P) Wskaźnik rezultatu: - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 200 (RPO WK-P/LSR)	Sposoby pomiaru: 1. Protokoły zdawczo-odbiorcze robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna. Sposoby pomiaru: Ewidencje korzystających z obiektu i/lub dane GUS.
	Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizację, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.								
Kierunek działań: Wsparcie dzieci i młodzieży z deficytami edukacyjnymi									
	Klub młodzieżowy	14. Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” we Wieszkach	S	Institucje publiczne/org anizacje pozarządowe/ inne podmioty	Projekt przewiduje działania na rzecz dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez funkcjonowanie klubu młodzieżowego w Wieszkach. Klub w swojej działalności zakłada realizację takich zadań jak: • pomoc w nauce i przezwyciężanie trudności szkolnych; • zadania wzmacniające integrację dzieci i młodzieży ze społeczeństwem ale również rówieśnikami; • wsparcie psychologiczne i pedagogiczne - wzmocnienie poczucia własnej wartości i dostarczenie pozytywnych wzorców	Wieszki	58 823,53 zł	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie objętych wsparciem w programie -15 (RPO WK-P/LSR) Wskaźnik rezultatu:	Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem/ rodzicem/opiekunem prawnym wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej. Sposoby pomiaru:

					<p>zachowań;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpiecznych form spędzania czasu wolnego, rozwój talentów i zainteresowań. <p>W ramach projektu nr 6 Nasza szkoła będą prowadzone zajęcia wyrównawcze w szkole, do których uczęszczają dzieci z Wieszek. Projekt będzie odpowiedzią na zdiagnozowany problem: miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.</p>			Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 9 (RPO WK-P/LSR)	Dokumenty poświadczające postęp w procesie aktywizacji społecznej uczestnika.
Cel rewitalizacji: . Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym									
Kierunki działań: Dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców									
Nakło nad Not.	Rozwój i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej – w tym placówek wsparcia dziennego, KIS	15. Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego w Nakle nad Notecią	T	Gmina Nakło nad Notecią	<p>Ze względu na koncentrację w tej części miasta problemów społecznych, szczególnie dotyczących bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych planuje się dostosowanie istniejącego obiektu do pełnienia funkcji ogniska wychowawczego. Jednocześnie w tym samym budynku istnieje możliwość zagospodarowania pomieszczeń na KIS działający w strukturach MGOPS (w związku z wysokim udziałem osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na tym obszarze)</p> <p>Zakres realizowanych zadań: modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu. W zakresie prac przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne.</p> <p>Modernizacja będzie polegała m. in. na przebudowie całego układu funkcjonalnego budynku, wymianie instalacji elektrycznej, dostosowaniu do wymogów sanitariatów i przebudowie sieci wod-kan. Obiekt dostosowany zostanie także do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Pomieszczenie KIS zostanie ponadto wyposażone w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprzęt audiowizualny,	Nakło nad Notecią, ul. Gimnazja lna 10	1 764 700,00 zł	<p>Wskaźnik produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. (RPO WK-P)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach – 200 (RPO WK-P)</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 500m² (RPO WK-P)</p>	<p>Sposoby pomiaru: 1. Protokoły odbioru robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.</p> <p>Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających z obiektu 2. Protokoły zdawczo-odbiorcze robót.</p>

					<ul style="list-style-type: none"> • komputery z dostępem do internetu, • podstawowe meble stanowiące wyposażenie sali szkoleniowej, • urządzenia biurowe drukarka, niszczarka itp., • drobny sprzęt kuchenny; • pomoce dydaktyczne – tablica, rzutnik, biblioteczka, artykuły papiernicze, itp. <p>Dzięki wykorzystaniu powyższych urządzeń i sprzętów, beneficjenci będą mieli możliwość rozwijania posiadanych umiejętności oraz nabywania kolejnych, stanowiących niezbędne wymogi na obecnym rynku pracy.</p> <p>Ponadto budynek przejdzie również kompleksową termomodernizację. Elementem projektu będzie także zakup wyposażenia i przygotowanie zaplecza kuchennego dla potrzeb korzystających z obiektu.</p> <p>Wpisuje się w cel rewitalizacji – Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym</p>				
					Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizację, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
					Kierunek działania: Wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych				

Nakło nad Notecią	Rozwój placówek wsparcia dziennego	16. Ognisko Wychowawcze – bezpieczny port	S	MGOPS Nakło nad Notecią	<p>Ognisko wychowawcze przeznaczone będzie dla dzieci w wieku od 6 do 13 roku życia)</p> <p>W ramach tego projektu podjęte zostaną działania edukacyjne – pomoc w nauce, rozwój zainteresowań, Ognisko wychowawcze ma charakter placówki opiekuńczej na 30 osób musi być 2 wychowawców</p> <p>Działania profilaktyczne – ćwiczenia z asertywności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, promowanie zdrowego stylu życia</p> <p>Działania wychowawcze – nauka współpracy współdziałania w grupie</p> <p>Działania opiekuńcze – współpraca z rodzicami instytucjami działającymi na rzecz dzieci</p> <p>Działania organizujące czas wolny z wykorzystaniem nowo powstałej przestrzeni przy Placu Zamkowym</p>	Nakło nad Notecią, ul. Gimnazjalna 10	120 000,00zł	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie-50 (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem/rodzicem/opiekunem prawnym wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej.
Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizację, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.									
Kierunek działania: Aktywizacja społeczno-zawodowa									
Nakło nad Notecią	Aktywna integracja osób wykluczonych ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych poprzez działalność KIS	17. Moja aktywność-moja przyszłość	S	MGOPS Nakło nad Notecią	<p>Projekt będzie realizowany w oparciu o kontrakty socjalne przewiduje działalność KIS, w którym będą świadczone usługi</p> <p>o charakterze społecznym:</p> <ul style="list-style-type: none"> •indywidualnego poradnictwa prawnego •indywidualnego poradnictwa psycholog., •treningu motywacyjnego z elementami komunikacji interpersonalnej, który okazał się niezwykle ważny w •warsztatów edukacyjnych z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego, •warsztatów edukacyjnych „szkoła dla rodziców”, przyczyniających się do łamania barier związanych z opieką nad dziećmi oraz godzeniem obowiązków domowych i zawodowych. •warsztaty odkrywania własnego potencjału i rozwijania zainteresowań	Nakło nad Notecią, ul. Gimnazjalna 10	750 000,00zł	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie -60 (w tym 20 z OR) (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej.
Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub									
Sposoby pomiaru: Dokumenty poświadczające postęp w									

				<p>usługi o charakterze zawodowym dla osób w sytuacji zdiagnozowania takiej potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> •doradca zawodowy – diagnoza potrzeb, predyspozycji, wsparcie motywacyjne przez cały czas trwania projektu •kursy i szkolenia zawodowe dające kwalifikacje lub kompetencje <ol style="list-style-type: none"> 1. przygotowanie kadry pod kątem świadczenia pracy w usługach opiekuńczych np. siostra PCK, opiekunka osób starszych, opiekun dzienny – 5 osób 2. dobrane pod kątem pracodawców, którzy na terenie gminy szukają pracowników np.<ul style="list-style-type: none"> - brukarz, pielęgnacja terenów zielonych, - 5 osób, terapeuta zajęciowy – 2 osoby <ul style="list-style-type: none"> •staż + refundacja kosztów dojazdu + refundacja kosztów zatrudnienia opiekuna zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w Spółdzielniach Socjalnych, domach pomocy społecznej, dziennych domach pobytu, żłobkach punktach przedszkolnych <p>usługi o charakterze zdrowotnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> •terapię rodzinne, psychoterapie trening umiejętności społecznych •warsztaty z zastępowania agresji •programy terapeutyczne dla uzależnionych <p>Wsparcie o charakterze środowiskowym (dla całej społeczności):</p> <ul style="list-style-type: none"> •Wyjazd o charakterze edukacyjno-kulturalnym (kino, teatr, muzeum) <p>Spotkania o charakterze integracyjnym, edukacyjnym</p> <p>Działania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomani</p> <p>Projekt jest odpowiedzią na wysoki udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym</p>		<p>wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu –48 (RPO WK-P)</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu/lub podejmujących zatrudnienie – 12 (RPO WK-P)</p>	<p>procesie aktywizacji społeczno-zawodowej uczestnika.</p>
--	--	--	--	---	--	--	---

Cel rewitalizacji: Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym									
Kierunek działania: Dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców									
Nakło nad Notecią	Rozwój i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej – w tym placówek wsparcia dziennego	18. Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej w Nakle nad Notecią z zagospodarowaniem terenu przyległego	T	Gmina Nakło nad Notecią	<p>Utworzenie świetlicy będzie możliwe dzięki przygotowaniu i modernizacji obiektu znajdującego się na ul. Wodnej 7, w którym po dokonaniu niezbędnej modernizacji będzie można prowadzić zajęcia związane ze świetlicą socjoterapeutyczną.</p> <p>Modernizacja obiektu będzie polegać na: wymianie instalacji elektrycznej, wykonaniu C.O., wykonanie węzła sanitarnego, wymianie podłóg, wydzieleniu części kuchennej, oraz dostosowaniu układu funkcjonalnego lokalu do potrzeb świetlicy socjoterapeutycznej.</p> <p>Obiekt dostosowany zostanie ponadto do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto zakupione zostanie niezbędne wyposażenie zarówno do prowadzenia zajęć i spotkań jak i wyposażenie części kuchennej.</p> <p>Dodatkowo w ramach interwencji planuje się zagospodarowanie terenu na działkach przyległych do budynku polegające na m.in. przygotowaniu parkingu i infrastruktury towarzyszącej służącej potrzebom placówki</p> <p>Wpisuje się w cel rewitalizacji – Poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym</p>	Nakło nad Notecią Ul. Wodna 7	1 000 000,00 zł	<p>Wskaźnik produktu: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. (RPO WK-P)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach - 45 (RPO WK-P)</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją 1000m² RPO WK-P)</p>	<p>Sposoby pomiaru: 1. Protokoły odbioru robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.</p> <p>Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających z obiektu 2. Protokoły odbioru robót.</p>
		19. Przebudowa Placu Zamkowego w Nakle nad Notecią	T	Gmina Nakło nad Notecią	<p>Przebudowa układu komunikacyjnego placu wraz z budową drogi dojazdowej; przebudowa płyty Placu Zamkowego; dostosowanie do funkcji i możliwości prowadzenia zajęć integracyjnych dla osób wykluczonych, w tym dla młodzieży, dzieci i dorosłych; zagospodarowanie terenu wraz z infrastrukturą techniczną oraz budowa parkingu; przebudowa będzie uwzględniała także dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zadanie wpisuje się w</p>	Nakło nad Notecią Plac Zamkowy	3 411 000,00 zł w tym koszt przebudowy drogi 600 000zł	<p>Wskaźnik produktu: liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 2 szt.</p> <p>Wskaźnik</p>	<p>Sposoby pomiaru: 1. Protokoły odbioru robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.</p> <p>Sposoby</p>

					cel rewitalizacji poprawa zagospodarowania i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz rozwój infrastruktury służącej celom społecznym.			rezultatu: Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach - 500 (RPO WK-P) Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją 3 200 m ² Długość przebudowanych dróg gminnych - 130 mb(RPO WK-P)	pomiaru: 1.Analiza liczby osób korzystających z obiektu 2.Protokoły odbioru robót.
Cel rewitalizacji: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez: aktywizacją, wsparcie, integrację oraz rozwój społeczny osób/rodzin wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym.									
Kierunek działania: Wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych									
Nakło nad Notecią	Rozwój placówek wsparcia dziennego Poradnictwo rodzinne	20. Świetlica socjoterapeutyczna – port nadziei	S	MGOPS Nakło nad Notecią	Świetlica socjoterapeutyczna będzie przeznaczona dla starszych dzieci (od 13 do 17 roku życia). Praca w 2 grupach po 6-10 osobowych, w których znajdują się osoby o różnych formach zaburzeń (np. uczniowie nadpobudliwi i zahamowani, śmiali i nieśmiali.), Prowadzone będą następujące zajęcia: Zajęcia socjoterapeutyczne mające na celu doskonalenie umiejętności społecznych takich jak: skuteczne komunikowanie się, asertywne odmawianie, rozwiązywanie problemów, radzenie sobie z presją grupy, własną nieśmiałością, trudnymi uczuciami. Zajęcia antystresowe mające na celu zdobycie wiedzy na temat zjawiska stresu oraz sposobów radzenia sobie z napięciem poprzez m.in. poznanie i umiejętność stosowania technik relaksacyjnych, skutecznego gospodarowania czasem, sztuki planowania oraz pozytywnego myślenia.	Nakło nad Notecią Ul. Wodna 7	120 000,00zł	Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych Usługami społecznymi w programie -30 (RPO WK-P) Wskaźnik rezultatu: Liczba wspartych nowych miejsc świadczenia usług – 15 (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: Umowa z uczestnikiem/ rodzicem/opiekunem prawnym wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej. Sposoby pomiaru: Listy obecności , dzienniki zajęć.

		21. „Mała scena – duże możliwości”	S	Organizacje pozarządowe zlecenia zadań organizacjom pozarządowym na podst. Ustawy o działalności publicznego i o wolontariacie art. 4 ust. 1 pkt.6	<p>Zajęcia rekreacyjno-sportowe rozwijające sprawność fizyczną młodzieży obejmujące m.in. gry zespołowe takie jak: koszykówka, piłka siatkowa, tenis stołowy oraz zajęcia na ścianie wspinaczkowej.</p> <p>Zajęcia plastyczne o charakterze terapeutycznym Zajęcia muzyczno-terapeutyczne – zajęcia wyciszające, przeznaczone szczególnie dla uczniów z nadpobudliwością psychoruch.. Działalność świetlicy socjoterapeutycznej połączona będzie z poradnictwem rodzinnym dzięki czemu rodzice (opiekunowie) otrzymają wsparcie w kryzysach emocjonalnych oraz próbach radzenia sobie z trudnościami w środowisku rodzinnym.</p> <p>Działania skierowane do osób wykluczonych, w tym do dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Prowadzenie części działań świetlicy socjoterapeutycznej na terenie Placu Zamkowego. Podejmowane działania będą zmierzały do integracji środowisk, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Działania będą zmierzały do odkrywania i rozwijania swoich zainteresowań, przeciwdziałaniu nałogom oraz promocji zdrowego stylu życia.</p>	Nakło nad Notecią Plac Zamkowy	100 000,00 zł	<p>Wskaźnik produktu – liczba inicjatyw na rzecz osób wykluczonych - 5</p> <p>Wskaźnik rezultatu liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów 500, w tym z OR 100</p>	<p>Sposób pomiaru wskaźnika – umowa na realizację zadania publicznego</p>
--	--	---	---	--	--	-----------------------------------	---------------	---	--

Tabela nr 45. Źródła finansowania głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt/ Przedsięwzięcie	Typ projektu	Podmiot realizujący projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania ⁱⁱ		Źródło finansowania				Działanie SzOOP RPC	Poddziałanie SzOOP RPO	Zintegrowanie
						%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
								EFS	EFRR	Inne				
OR Paterek	2018-2019	1_Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku	T	Powiat Nakielski	6 230 000,00	do 49,19	3 064 250,00	n/d	3 064 250,00	3 165 750,00	n/d	7.1	n/d	2,3
OR Paterek	2019-2021	2_„Złota Jesień” Klub seniora w Paterku	S	Powiat Nakielski	900 000,00	do 85	765 000,00	765 000,00	n/d	135 000,00	n/d	9.3	9.3.2	
OR Rozwarzyn	2019-2020	4_ Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową	T	Gmina Nakło nad Notecią	600 000,00	do 79	474 000,00	n/d	474 000,00	126 000,00	n/d	7.1	n/d	5,6,7,8
OR Rozwarzyn	2020-2021	5_Klub Młodzieżowy „Młodym na Start” w Rozwarzynie	S	Institucje publiczne/organizacje pozarządowe/inne podmioty	58 823,53	do 85	50 000,00	50 000,00	n/d	8 823,53	n/d	11.1	n/d	
OR Rozwarzyn, OR Wieszki ,	2021-2022	7_Rozwój lokalny w naszych rękach	S	MGOPS Nakło nad Notecią	58 823,53	do 85	50 000,00	50 000,00	n/d	8 823,53	n/d	11.1	n/d	
OR Kazin	2019-2020	9_ Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	T	Gmina Nakło nad Notecią	700 000,00	Do 79	553 000,00	n/d	553 000,00	147 000,00	n/d	7.1	n/d	6,10, 11

OR Kazin	2020-2021	10_Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” w Kazinie	S	Institucje publiczne/organizacje pozarządowe/inne podmioty	58 823,53	do 85	50 000,00	50 000,00	n/d	8 823,53 zł	n/d	11.1	n/d	
OR Kazin, OR Wieszki	2020-2021	11_Czas na zmiany”	S	MGOPS Nakło nad Notecią	58 823,53	do 85	50 000,00	50000,00	n/d	8 823,53	n/d	11.1	n/d	
OR Wieszki	2019-2020	13_Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Wieszki wraz z infrastrukturą towarzyszącą	T	Gmina Nakło nad Notecią	200 000,00	do 77,53	155 060,00	n/d	155 060,00	44 940,00	n/d	7.1	n/d	6,11, 12,14
OR Wieszki	2020-2021	14_Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” we Wieszkach	S	Institucje publiczne/organizacje pozarządowe/inne podmioty	58 823,53	do 85	50 000,00	50 000,00	n/d	8 823,53	n/d	11.1	n/d	
OR Miasto (ul. Gimnazjalna)	2019-2021	15_Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego w Nakle nad Notecią	T	Gmina Nakło nad Notecią	1 764 700,00	do 85	1 499 995,00	n/d	1 499 995,00	264 705,00	n/d	6.4	6.4.1	16,17
OR Miasto (ul. Gimnazjalna)	2021-2022	17_Moja aktywność – moją przyszłością	S	MGOPS Nakło nad Notecią	600 000,00	do 85	510 000,00	510000,00	n/d	90000,00	n/d	9.1	9.1.1	
OR Miasto (ul. Gimnazjalna)	2021– 2022	16_Ognisko wychowawcze-bezpieczny port	S	MGOPS Nakło nad Notecią	120 000,00	do 85	102 000,00	102 000,00	n/d	18 000,00	n/d	9.1	9.3.2	
OR Miasto (ul. Wodna)	2019-2020	18_Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej w Nakle nad Notecią z zagospodarowanie terenu przyległego	T	Gmina Nakło nad Notecią	1 000 000,00	do 85	850 000,00	n/d	850 000,00	150 000,00	n/d	6.4	6.4.1	20,21

OR Miasto (Plac Zamkowy)	2020-2022	19_Przebudowa Placu Zamkowego w Nakle nad Notecią	T	Gmina Nakło nad Notecią	3 411 000,00	Do 85	2 899 350,00	n/d	2 899 350,00	511 650,00	n/d	6.4	6.4.1	20,21
OR Miasto (Wodna)	2020-2021	20_Świetlica socjoterapeutyczna –Port nadziei	S	MGOPS Nakło nad Notecią	120 000,00	do 85	102 000,00	102 000,00	n/d	18 000,00	n/d	9.1	9.3.2	

8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

8.1. Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zastosowano również tzw. formułę projektów zintegrowanych, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych, planuje się również zrealizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobnych obszarach wskazanych do rewitalizacji, którym podporządkowany zostanie projekt infrastrukturalny.

Projekty infrastrukturalne pełnią jedynie funkcję uzupełniającą dla projektów społecznych, a ich realizacja jest konieczna dla prowadzenia działań społecznych. W „Zasadach programowania” wskazano, że „mając na uwadze konieczność wzmocnienia kompleksowości przedsięwzięć rewitalizacyjnych Instytucja Zarządzająca RPO dla projektów, które objęte są dofinansowaniem w ramach działania 6.2, poddziałania 6.4.1 oraz działania 7.1 przewiduje zastosowanie formuły projektów zintegrowanych. W związku z powyższym w przypadku projektów zaplanowanych do wsparcia w ramach powyższych działań/poddziałania wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu zobowiązany będzie wykazać, iż zrealizował lub planuje realizację projektu „miękkiego”, finansowanego ze środków EFS, ukierunkowanego na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na danym obszarze, któremu podporządkowany zostanie przedmiotowy projekt infrastrukturalny”.

Poniższe schematy przedstawiają koncepcję zintegrowania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z przykładowymi projektami realizowanymi w ramach tych przedsięwzięć

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający	Projekt dodatkowy
Rozwarzyn		
<ul style="list-style-type: none"> • Klub Młodzieżowy „Młodym na Start” w Rozwarzynie • Rozwój lokalny w naszych rękach • Nasza szkoła • Młodzi razem	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Rozwarzyn wraz z drogą dojazdową	/
Uzasadnienie		
<p>Główne problemy, które zostały zdiagnozowane na terenie sołectwa Rozwarzyn to niski poziom kształcenia na poziomie podstawowym (przeciętny wynik z egzaminu szóstoklasisty w SP Paterku z 3 ostatnich lat wyniósł 58,43% i był niższy od średniego wyniku tego egzaminu w województwie kujawsko-pomorskim – 62,48%) oraz wysoki udział dzieci do lat 17 w ogólnej liczbie dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (udział ten wyniósł 34,09%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 29,96%).</p> <p>Aby przeciwdziałać tym zjawiskom zaplanowano działania</p> <p>Klub Młodzieżowy „Młodym na Start” w Rozwarzynie-projekt przewiduje działania na rzecz dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez funkcjonowanie <u>klubu młodzieżowego</u>. Głównym celem działalności Klubów będzie przygotowanie młodzieży do dorosłego, samodzielnego życia poprzez między innymi nabywanie umiejętności społecznych niezbędnych w dorosłym życiu, co odbywa się poprzez kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie oraz dokonywane wybory i decyzje, przewycięzanie własnych ograniczeń emocjonalnych i społecznych, kształtowanie konstruktywnych społecznie norm i odpowiedniego zachowania oraz wygaszanie postaw niepożądanych</p> <p>Rozwój lokalny w naszych rękach – projekt skierowany do rodziców otrzymujących zasiłek rodzinny - działania wspierające w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej, wsparcie psychologiczne, warsztaty kompetencji społecznych, szkolenia z zakresu rozwoju osobistego, nabycie umiejętności wspólnego spędzania czasu wolnego wspólnie z rodziną. Dzięki projektowi jego uczestnicy zdobędą nową wiedzę, umiejętności, nowe doświadczenia przydatne w życiu społecznym. W ramach planowanych działań miękkich planowane jest także szkolenie na animatora aktywności lokalnej.</p> <p>Nasza szkoła – projekt edukacyjny skierowany do szkół m.in. w Paterku, jest odpowiedzią na problem niskiego poziomu kształcenia w szkole podstawowej</p>		

Młodzi razem – ma przyczynić się do wzrostu rozwoju społecznego dzieci i młodzieży, której rodzice korzystają ze świadczeń rodzinnych. **Projekt zakłada integrację oraz aktywne uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem oraz wykluczonych społecznie (dzieci i młodzieży z rodzin korzystających z pomocy społecznej) w zajęciach animacyjno-kulturalnych i szkoleniowych.**

Dla osób wykluczonych społecznie ze względu na uzależnienie od korzystania ze świadczeń rodzinnych , w tym dla osób w wieku do lat 17, proponuje się szereg działań miękkich, skierowanych na podnoszenie aktywności społecznej, integrację i zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Szczególny nacisk planuje się położyć na realizację działań budzących więzi społeczne.

Jednakże realizacja wszystkich powyższych projektów społecznych będzie możliwa tylko i wyłącznie w sytuacji wcześniejszej modernizacji świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego. Świetlica pełni rolę miejsca aktywizacji społecznej i spotkań mieszkańców. Jednak ze względu na jej zły stan techniczny i braki w wyposażeniu, korzystanie z niej jest bardzo ograniczone, a prowadzenie w niej działań społecznych jest praktycznie niemożliwe.

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający	Projekt dodatkowy
Wieszki		
<ul style="list-style-type: none"> • Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” w Wieszkach • „Czas na zmiany” • Nasza szkoła • Młodzi razem 	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Wieszki wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Program Aktywności Lokalnej w ramach Osi priorytetowej 9, w tym szkolenie animatora lokalnego

Główne problemy, które zostały zdiagnozowane na terenie sołectwa Wieszki to:

- niski poziom kształcenia na poziomie podstawowym (przeciętny wynik z egzaminu szóstoklasisty w SP Paterku z 3 ostatnich lat wyniósł 58,43% i był niższy od średniego wyniku tego egzaminu w województwie kujawsko-pomorskim – 62,48%)
- wysoki udział dzieci do lat 17 w ogólnej liczbie dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (udział ten wyniósł 42,86%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 29,96%).
- wysoki stopień uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wyniósł 13,26%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 9,09%,

Wśród powodów przyznania pomocy w 2015 roku w 64% było bezrobocie. Z problemem tym powiązane są inne przesłanki takie jak – długotrwała choroba, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełna rodzina czy też wielodzietność.

Aby przeciwdziałać tym zjawiskom zaplanowano następujące działania

Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” w Wieszkach - projekt przewiduje działania na rzecz dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez funkcjonowanie klubu młodzieżowego. Głównym celem działalności Klubów będzie przygotowanie młodzieży do dorosłego, samodzielnego życia poprzez między innymi nabywanie umiejętności społecznych niezbędnych w dorosłym życiu, co odbywa się poprzez kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie oraz dokonywane wybory i decyzje, przewyciężanie własnych ograniczeń emocjonalnych i społecznych, kształtowanie konstruktywnych społecznie norm i odpowiedniego zachowania oraz wygaszanie postaw niepożądanych

„Czas na zmiany” – projekt skierowany do rodziców otrzymujących zasiłek rodzinny, świadczenia z pomocy społecznej - działania wspierające w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej, wsparcie psychologiczne, warsztaty kompetencji społecznych, szkolenia z zakresu rozwoju osobistego, nabycie umiejętności wspólnego spędzania czasu wolnego wspólnie z rodziną. Dzięki projektowi jego uczestnicy zdobędą nową wiedzę, umiejętności, nowe doświadczenia przydatne w życiu społecznym

Projekt dodatkowy - edukacyjny skierowany do uczniów szkoły podstawowej w Paterku (do której uczęszczają dzieci z Wieszek) ma na celu prowadzenie zajęć wyrównawczych, które mają zwiększać ich szanse edukacyjne, a w efekcie poprawić zdawalność egzaminów zewnętrznych.

Nasza szkoła – projekt edukacyjny skierowany do szkół m.in. w Paterku , jest odpowiedzią na problem niskiego poziomu kształcenia w szkole podstawowej, do której uczęszczają dzieci z Wieszek

Młodzi razem – ma przyczynić się do wzrostu rozwoju społecznego dzieci i młodzieży, której rodzice korzystają ze świadczeń rodzinnych. Projekt zakłada integrację oraz aktywne uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem oraz wykluczonych społecznie (dzieci i młodzieży z rodzin korzystających z pomocy społecznej) w zajęciach animacyjno-kulturalnych i szkoleniowych

Jednakże realizacja wszystkich powyższych projektów społecznych będzie możliwa tylko i wyłącznie w sytuacji wcześniejszej modernizacji i przebudowie świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego. Świetlica pełni rolę miejsca aktywizacji społecznej i spotkań mieszkańców. Jednak ze względu na jej zły stan techniczny i braki w wyposażeniu, korzystanie z niej jest bardzo ograniczone, a prowadzenie w niej działań społecznych jest praktycznie niemożliwe.

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający	Projekt dodatkowy
Kazin		
<ul style="list-style-type: none"> „Czas na zmiany Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” w Kazinie Nasza szkoła Młodzi razem	Utworzenie Centrum Aktywności Wsi w miejscowości Kazin wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Program Aktywności Lokalnej w ramach Osi priorytetowej 9, w tym szkolenie animatora lokalnego
Uzasadnienie		
<p>W sołectwie Kazin w wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały zidentyfikowane następujące problemy społeczne: a) wysoki stopień uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tym obszarze wyniósł 10,45%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 9,09%, b) niski poziom kształcenia – przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata wyniósł 58,20%, przy średniej dla województwa wynoszącej 62,48%. Wśród powodów przyznania pomocy w 50% to bezrobocie, ale z problemem tym powiązane są inne przesłanki takie jak – długotrwała choroba, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełna rodzina czy też wielodzietność. Problemy te stanowią bowiem kluczową trudność w uzyskaniu przez rodziny pełnej i trwałej samodzielności poprzez uzyskanie/utrzymanie stałego zatrudnienia pozwalającego na odpowiednim poziomie zaspokoić podstawowe potrzeby rodzin. Wypracowany został model uzależnienia się od wsparcia pomocy społecznej, dlatego najpierw należy wzmocnić ich społecznie, podnieść umiejętności społeczne, z uwagi na powyższe konieczne są dziania tych osób mające na celu włączenia społecznego, żeby ich sytuacja nie wpływała na poczucie bycia „gorszym”, wykluczonym społecznie. Zjawisko to zagraża tym osobom, zwłaszcza korzystającym z pomocy społecznej. Osoby i rodziny WS są mało aktywne, odizolowane wykazują bierną postawę, mają niską motywację do podjęcia zmian. W konsekwencji są w trudnej sytuacji finansowej. W celu przeciwdziałania zjawisku WS konieczne jest aktywizowanie osób zagrożonych WS i włączenie ich w proces naprawczy, motywowanie ich do podejmowania aktywnych działań, poprawa sytuacji finansowej. Sojusznikiem w dokonaniu tych zmian i rozwiązania problemów społecznych może być również dobrze zorganizowana i aktywna społeczność lokalna.</p> <p>Aby przeciwdziałać w/w problemom zaplanowano:</p> <p>„Czas na zmiany”– projekt skierowany do rodziców otrzymujących zasiłek rodzinny - działania wspierające w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej, wsparcie psychologiczne, warsztaty kompetencji społecznych, szkolenia z zakresu rozwoju osobistego, nabycie umiejętności wspólnego spędzania czasu wolnego wspólnie z rodziną. Dzięki projektowi jego uczestnicy zdobędą nową wiedzę, umiejętności, nowe doświadczenia przydatne w życiu społecznym</p> <p>Projekt dodatkowy - edukacyjny skierowany do uczniów szkoły podstawowej w Paterku (do której uczęszczają dzieci z Wieszek) ma na celu prowadzenie zajęć wyrównawczych, które mają zwiększać ich szanse edukacyjne, a w efekcie poprawić zdawalność egzaminów zewnętrznych.</p> <p>Klub Młodzieżowy „Mała Akademia” w Kazinie - projekt przewiduje działania na rzecz dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez funkcjonowanie <u>klubu młodzieżowego</u> Głównym celem działalności Klubów będzie przygotowanie młodzieży do dorosłego, samodzielnego życia poprzez między innymi nabywanie umiejętności społecznych niezbędnych w dorosłym życiu, co odbywa się poprzez kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie oraz dokonywane wybory i decyzje, przewycięzanie własnych ograniczeń emocjonalnych i społecznych, kształtowanie konstruktywnych społecznie norm i odpowiedniego zachowania oraz wygaszanie postaw niepożądanych.</p> <p>Nasza szkoła – projekt edukacyjny skierowany do szkół m.in. w Paterku , jest odpowiedzią na problem niskiego poziomu kształcenia w szkole podstawowej, do której uczęszczają dzieci z Wieszek</p> <p>Młodzi razem – ma przyczynić się do wzrostu rozwoju społecznego dzieci i młodzieży, której rodzice korzystają ze świadczeń rodzinnych. Projekt zakłada integrację oraz aktywne uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem oraz wykluczonych społecznie (dzieci i młodzieży z rodzin korzystających z pomocy społecznej) w zajęciach animacyjno-kulturalnych i szkoleniowych</p> <p>Jednakże realizacja wszystkich powyższych projektów społecznych będzie możliwa tylko i wyłącznie w sytuacji wcześniejszej modernizacji i przebudowie pustostanu wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego z przeznaczeniem na centrum aktywności wsi. Powstała w ten sposób świetlica pełnić będzie rolę miejsca aktywizacji społecznej i spotkań mieszkańców. Jednak ze względu na jej zły stan techniczny i braki w wyposażeniu, korzystanie z tego budynku, prowadzenie działań społecznych jest praktycznie niemożliwe. Modernizacja polegająca na przebudowie i rozbudowie istniejącego obiektu - w zakresie prac przewiduje się roboty budowlane konstrukcyjne i wykończeniowe, roboty elektryczne i sanitarne (zmiana układu funkcjonalnego pomieszczeń, przygotowanie zaplecza kuchennego, zakup wyposażenia, dostosowanie do</p>		

potrzeb osób niepełnosprawnych). Wykonany zostanie także parking oraz oświetlenie zewnętrzne i ogrodzenie. Teren wokół obiektu zostanie zagospodarowany – plac zabaw, miejsca do rekreacji, urządzenia do ćwiczeń.

Paterek

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający	Projekt dodatkowy
<ul style="list-style-type: none"> „Złota Jesień” Klub Seniora w Paterku Działania na rzecz osób starszych	Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku	

Uzasadnienie

W sołectwie Paterek w wyniku przeprowadzonej diagnozy zostały zidentyfikowane następujące problemy:

- Występowanie obiektu, wykazującego techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą,
- Liczba osób w wieku 60 lat i więcej wynosi ponad 100 osób
- Paterek jest miejscowością w której występuje największa liczba ludności w wieku 60 lat i więcej (zaraz po Nakle nad Notecią)
- Występuje przestrzeń zdegradowana która można zagospodarować na cele społeczne.

Zatem jest miejscowością spełniającą kryteria zapewnienia opieki i włączenia społecznej ludności starszej.

Wobec powyższego działania adresowane są do seniorów i mają na celu ich aktywizację społeczną, przeciwdziałanie wykluczeniu, budzenie poczucia przydatności w społeczeństwie i ważności oraz wypełnienie czasu wolnego ciekawą ofertą tematyczną.

„Złota Jesień” Klub Seniora - Projekt skierowany do 65 osób niesamodzielnych, starszych zamieszkałych w Paterku oraz jego okolicach. Projekt przewiduje wsparcie na rzecz poprawy dostępu do usług opiekuńczych dla osób starszych świadczone w lokalnej społeczności. W ramach projektu przewidywane jest wsparcie dla osób starszych w ich codziennym funkcjonowaniu; przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych; pomoc w utrzymaniu kondycji psychofizycznej; wsparcie rodzin w opiece nad starszymi osobami;

Działania na rzecz osób starszych – Inicjatywy mające na celu aktywizację społeczną osób starszych oraz ich integrację w środowisku lokalnym, min. warsztaty, pikniki integracyjne, debaty, itp. Zadanie realizowane w trybie zlecenia zadań organizacjom pozarządowym na podst. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie art. 4 ust. 1 pkt 6. Zakłada się realizację min. 10 inicjatyw Przewidywany udział osób starszych 60 osób.

Powyższe projekty stanowią odpowiedź na występujący w tym sołectwie problem. Do ich realizacji jest zagospodarowanie i przebudowa budynku po starej szkole, który w tej chwili nie jest użytkowany.

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający	Projekt dodatkowy
Nakło nad Notecią		
<ul style="list-style-type: none"> Ognisko Wychowawcze – bezpieczny port Moja aktywność - moja przyszłość Świetlica socjoterapeutyczna – port nadziei „Mała scena – duże możliwości”	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie Centrum Rozwoju Społecznego Przebudowa Placu Zamkowego Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej i zagospodarowaniem terenu przyległego	

Uzasadnienie

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji na terenie Nakła nad Notecią (obszar niebieski) zdiagnozowano trzy negatywne zjawiska społeczne:

- wyższy niż w Gminie odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- wyższy niż w Gminie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
- wyższy niż w Gminie udział rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi względem ogółu rodzin na danym obszarze.

W celu przeciwdziałania tym problemom podjęto następujące działania

Ognisko wychowawcze – bezpieczny port, projekt skierowany do 50 dzieci w wieku od 6 do 13 roku życia. Jego celem jest działalność opiekuńcza w ramach placówki wsparcia dziennego funkcjonującego w ramach struktury MGOPS. Obecna sytuacja lokalowa Ośrodka spowodowała, że od sierpnia 2017r. działalność została zawieszona (poprzednie pomieszczenia przejęła szkoła podstawowa – z powodu reformy oświaty oraz z

powodu nawałnicy jaka miała miejsce w sierpniu). Rodzice dopytują się kiedy będzie możliwość wznowienia zajęć, ale brak jest pomieszczeń, które można będzie przeznaczyć na tego typu placówkę. Organizacja czasu wolnego, pomoc w lekcjach, działania profilaktyczną przyczynia się do poprawy sytuacji dzieci oraz pośrednio będą pozytywnie oddziaływać na całą rodzinę.

Moja aktywność moją przyszłością - Projekt przewiduje działalność Klubu Integracji Społecznej, w którym będą świadczone usługi reintegracji społecznej i zawodowej. Osoby bezrobotne zwłaszcza te powyżej 12 miesięcy potrzebują kompleksowego wsparcia w kierunku ich aktywizacji społecznej i zawodowej. Osoby te na nowo muszą wyrobić sobie nawyki zawodowe takie jak – punktualność, pewność siebie, łatwość nawiązywania kontaktów. Przewidywana jest efektywność zatrudnieniową na poziomie 25 % grupy skierowanej na zajęcia o charakterze zawodowym. Zatem ten projekt skierowany do 60 osób przyczyni się poprawy sytuacji materialnej całych rodzin

Świetlica socjoterapeutyczna- program przeznaczony jest dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym, uzależnieniami, rodzin niepełnych, borykających się z problemami bezrobocia i etykietą społeczną, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Odbiorcami programu będą dzieci powyżej 13 roku życia, które pozbawione są możliwości uzyskania harmonijnego rozwoju. Dzieci te wymagają wsparcia i pomocy w związku z licznymi problemami występującymi w ich domach. Trudno im jest nazwać uczucia i emocje, jakich doświadczają. Zazwyczaj doświadczają przykrych uczuć, otrzymują negatywne treści o sobie. Niestabilna sytuacja domowa powoduje, że dzieci te szczególnie narażone są na niebezpieczeństwa, są bardziej podatne na uzależnienia, agresję oraz zachowania poza normami społecznymi. Dodatkowym zjawiskiem jest postawa roszczeniowa, postawa wycofania społecznego- obie postawy zakłócają prawidłowy rozwój dzieci. Poprzez oddziaływania socjoterapeutyczne i profilaktyczne wychowankowie będą mieli możliwość poznać metody radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, reagowania w sytuacjach kryzysowych. Nauczą się jak rozwiązywać konflikty, jak radzić sobie ze złością, jak wyrażać swoje emocje. Dzięki aktywnym metodom warsztatowym wychowankowie poznają swoje mocne strony, poznają siebie, rozwiną umiejętności interpersonalne, pozwalające na satysfakcjonujące kontakty z rówieśnikami i dorosłymi. Ponadto nauczą się reakcji i odporności na stres, podejmowania decyzji, twórczości i afirmacji życia. Bardzo cennym aspektem programu jest funkcja edukacyjno- informacyjna w zakresie profilaktyki. Działalność tej placówki zostanie uzupełniona poradnictwem rodzinnym. Oddziaływanie na rodzinę musi być szerokie i wieloaspektowe. Często żeby pomóc dzieciom, najpierw trzeba pomóc rodzicom. Zatem tylko takie podejście do problemu może przyczynić się do poprawy wskaźników.

„Mała scena – duże możliwości” - działania skierowane do osób wykluczonych, w tym do dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Prowadzenie części działań świetlicy socjoterapeutycznej i Ogniska wychowawczego na terenie Placu Zamkowego. Podejmowane działania będą zmierzały do integracji środowisk, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Działania będą zmierzały do odkrywania i rozwijania swoich zainteresowań, przeciwdziałaniu nałogom oraz promocji zdrowego stylu życia.

Działania te będą możliwe po wcześniejszym przygotowaniu pomieszczeń na działalność tych placówek. Modernizacja i remont zdegradowanych przestrzeni pozwolą zrealizować powyższe projekty.

8.2. Komplementarność przestrzenna i problemowa

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Z efektów rewitalizacji przestrzennej (ze zmodernizowanej infrastruktury) będą korzystać nie tylko mieszkańcy miejscowości i terenów miasta wskazanych do rewitalizacji, ale również mieszkańcy innych miejscowości, przedsiębiorcy i turyści. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na całe Miasto i Gminę Nakło nad Notecią. Projekty te będą mieć pozytywny wpływ na obszar i mieszkańców, przyczynią się do zwiększenia integracji i aktywizacji społeczności lokalnej. Komplementarność przestrzenna zostanie zapewniona także poprzez skoncentrowanie części przedsięwzięć w jednym budynku. Ognisko Wychowawcze (projekt nr 13) oraz KIS (projekt nr 14) będą znajdowały się w przebudowanym budynku przy ul. Gimnazjalnej 10. (w ramach projektu nr 12). Z usług Ogniska będą mogły korzystać również osoby spoza obszaru rewitalizacji – potencjalne osoby korzystające z pomocy OPS. Dodatkowo projekt nr 14 przyczyni się do poprawy sytuacji socjalno - bytowej – poprzez specjalistyczne kursy zawodowe, staże i podjęcie zatrudnienia.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem. Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary.

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzennofunkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 6. Cele rewitalizacji i kierunki działań. Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Budynek zaadaptowany pod Ognisko wychowawcze oraz KIS jak również budynek zaadaptowany na placówkę socjoterapeutyczną zostaną wykorzystane jako baza lokalowa na działalność innych projektów miękkich realizowanych przez MGOPS. Obecnie OPS realizując projekty musi wynajmować pomieszczenia. Osoby które będą przejdą szkolenie w zakresie opieki nad osobami starszymi chorymi i niepełnosprawnymi uzyskają zatrudnienie w MGOPS – do realizacji usług opiekuńczych, co wpłynie na poprawę ich sytuacji materialno-bytowej.

8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 11 System zarządzania realizacją programu rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy Nakło nad Notecią w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

8.4. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz środków własnych Gminy Nakło nad Notecią.

8.5. Komplementarność międzyokresowa

W latach 2007-2013 na obszarze rewitalizacji zrealizowano szereg projektów, które świadczą o tym, że działania podjęte w ramach rewitalizacji stanowią kontynuację dotychczasowych kierunków działań. W perspektywie 2007-2013 przede wszystkim poprawiono stan infrastruktury aktywizacji społecznej i infrastruktury rekreacyjnej oraz technicznej. W obecnej perspektywie 2014-2020 w ramach rewitalizacji planuje się realizację projektów wykazujących komplementarność z projektami zrealizowanymi w latach 2007-2013, tj. planuje się remont świetlic wiejskich, obiektów infrastruktury społecznej w mieście i terenów publicznych oraz szeroko zakrojone działania z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej oraz animacji i integracji. Wskazywana komplementarność projektów planowanych z tymi zrealizowanymi w latach 2007-2013 polega na stopniowym, wszechstronnym rozwojowi obszarów rewitalizacji, w pierwszej kolejności poprzez rozwój infrastruktury, a następnie poprzez działania na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego. W latach 2018 – 2015 MGOPS realizował projekty systemowe oraz konkursowe w zakresie aktywnej integracji z wykorzystaniem takich narzędzi jak kontrakty socjalne oraz Programy Aktywności Lokalnej. Obecnie kolejne projekty miękkie będą kontynuacją tamtych działań.

Tabela 46. W latach 2007-2013 gmina zrealizowała następujące projekty:

Data udzielenia pomocy	Nazwa podmiotu udzielającego pomocy, nazwa programu	Forma pomocy (np. dotacja, ulga podatkowa)	Dofinansowanie (PLN)	Przeznaczenie pomocy
2009-2009	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (ROPS Toruń) 2007-2013	dotacja	259961.68	„Czas na zmiany- aktywna integracja naszym wspólnym celem”.

2010-2010	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (ROPS Toruń) 2007-2013	dotacja	237784.52	„Czas na zmiany- aktywna integracja naszym wspólnym celem”.
2012-2013	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (ROPS Toruń) 2007-2013	dotacja	564602.54	„Czas na zmiany- aktywna integracja naszym wspólnym celem”.
05.07.2012 25.04.2014	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (ARiMR)	dotacja	500 000,00	„ Budowa Centrum Ekologiczno-Kulturalnego w Trzeciewnicy”
03.09.2012 27.02.2014	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (ARiMR)	dotacja	113 844,00	Rozbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w Gumnowicach
03.09.2012 07.05.2014	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (ARiMR)	dotacja	90 272,00	„Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Michalinie”
09.05.2013 29.08.2014	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (ARiMR)	dotacja	212 230,00	„Owce Runo – nowoczesna świetlica centrum tradycji sołectwa Małocin”
09.05.2013 06.02.2015	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (ARiMR)	dotacja	211 831,00	Świetlica wiejska w Chrząstowie jako zielony zakątek sołectwa
2014-2015	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (ROPS Toruń) 2014-2020	dotacja	604975.00	„Aktywność naszą szansą” – reintegracja społeczna i zawodowa

9. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

9.1. Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna, rozumiana jako udział społeczeństwa w zarządzaniu jednostkami samorządu terytorialnego, to istotna część procesu rewitalizacji. Mieszkańcy a także inne grupy społeczne są włączone do działań na wszystkich etapach – począwszy od diagnozowania problemów a skończywszy na monitorowaniu całego procesu. Aby udział interesariuszy był rzeczywisty, partycypacja powinna odbywać się za pośrednictwem odpowiednich metod. Nie wystarczy jedynie informowanie określonych grup społecznych, ale ich aktywny udział na wszystkich etapach. Idea rewitalizacji opiera się bowiem na prowadzeniu działań na rzecz społeczności lokalnych, które przyczynią się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Stać się to może jedynie wtedy, gdy działania wspierane będą przez wszystkich interesariuszy, a zaangażowanie dotyczyć będzie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Interesariusze rewitalizacji:

- mieszkańcy obszaru rewitalizowanego
- inni mieszkańcy gminy
- firmy, przedsiębiorstwa, osoby prowadzące działalność gospodarczą
- organizacje pozarządowe
- jednostka samorządu terytorialnego

9.2. Formy partycypacji społecznej

Konsultacje społeczne pozwalają na możliwie najaktywniejszy udział interesariuszy w pracach nad projektem rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią został opracowywany przez samorząd gminny, a następnie poddany konsultacjom w celu weryfikacji i uzupełnienia zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych, technicznych, środowiskowych i przestrzennych.

Dzięki temu w prace nad projektem zaangażowani zostali wszystkie grupy interesariuszy, szczególnie te na co dzień związane z rewitalizowanym obszarem.

9.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nakło nad Notecią zorganizowane przez Urząd Miasta i Gminy trwały od 3 października 2016 do 26 października 2016.

Podczas ich trwania interesariusze mieli możliwość znoszenia uwag do konsultowanego projektu zarówno podczas spotkań jak i za pośrednictwem ankiety umieszczonej na stronie Urzędu Miasta i Gminy – www.naklo.pl.

Spotkania z interesariuszami odbyły się 25 października 2016 w Minikowie i 26 października 2016 w Nakle. W spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyli mieszkańcy miejscowości Kazin, Minikowo i Rozwarzyn, lokalni liderzy społeczni (sołtysi) oraz przedstawiciele władz miasta i jednostek organizacyjnych.

Uczestnikom spotkań wyjaśniono co oznacza i na czym polega rewitalizacja, akcentując aspekt społeczny, gospodarczy oraz zaangażowanie interesariuszy.

Uczestników spotkań podzielono na grupy zgodnie z miejscowością zamieszkania i poproszono o przeprowadzenie krótkiej burzy mózgów dotyczącej najważniejszych problemów występujących na terenie Gminy, szczególnie nacisk kładąc na zagadnienia dotyczące sfery społecznej. Dyskutowano nad zasięgiem obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego, zjawiskach kryzysowych w sferze społecznej i pozostałych sferach, wizjach rozwoju obszarów zaproponowanych do rewitalizacji.

Ponadto od 3 do 24 października 2016 w formie elektronicznej i audytoryjnej zbierane były ankiety wypełniane przez mieszkańców. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców dotyczących zjawisk kryzysowych występujących na terenie Gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zdegradowanych. Pytania ankietowe dotyczyły też potrzeb i oczekiwań grup interesariuszy związanych z rewitalizacją Gminy, a także proponowanych działań, które przyczynią się do ożywienia społecznego i gospodarczego obszarów zdegradowanych.

9.4. Konsultacje społeczne projektu lokalnego programu rewitalizacji

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji został udostępniony interesariuszom celem jego weryfikacji. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji trwały od 22.03.2018r. do 28.03.2018r. oraz od 21.06.2018 do 28.06.2018

Projekt LPR został umieszczony na stronie www.naklo.pl oraz wystawiony w Urzędzie Miasta wraz z formularzem uwag. Wypełniony formularz można było przysłać do Urzędu Miasta pocztą elektroniczną lub przynieść osobiście. Uwagi ustne – również telefoniczne – zbierał także specjalnie do tego celu wyznaczony pracownik Urzędu.

9.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Etap wdrażania i monitorowania LPR rozpocznie się po podjęciu przez Radę Miejską uchwały w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nakło nad Notecią i pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020. Etap ten potrwa aż do zrealizowania wszystkich założeń programu.

Burmistrz Gminy Nakło powoła w terminie trzech miesięcy od podjęcia przez Radę Miejską uchwały Rada ds. Rewitalizacji. Do udziału w pracach Rady zostaną zaproszeni: radni miejscy, dyrektor MGOPS, dyrektorzy szkół z terenu gminy, przedstawiciele mieszkańców, przedstawiciele sektora pozarządowego działającego na terenie gminy, sołtysi, ew. przedstawiciele innych środowisk. W miarę możliwości posiedzenia Zespołu Rewitalizacji powinny być otwarte. Głównym celem powołania Rady jest zapewnienie szerokiej informacji dla środowisk opiniotwórczych na temat prowadzonej rewitalizacji oraz zapewnienie wsparcia dla rewitalizacji ze strony możliwie licznych środowisk. Zadaniem Rady będzie przede wszystkim szeroko rozumiane doradztwo dla Zespołu Koordynatora Rewitalizacji.

10. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

10.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Prowadzenie skoordynowanych działań jest jednym z najważniejszych czynników warunkujących sukces wdrażania programu rewitalizacji. Dlatego tak ważny jest udział wszystkich podmiotów zaangażowanych

w proces a także sprawny przepływ informacji. Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Burmistrz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią, Rada Gminy i Interesariusze rewitalizacji.

Najważniejsze zadania poszczególnych uczestników procesu rewitalizacji.

Zadania: Burmistrz Miasta i Gminy Nakło nad Notecią

- Koordynowanie całego procesu rewitalizacji
- Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji
- Prowadzenie konsultacji społecznych
- Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia LPR

Zadania: Rada Miejska

- Zatwierdzenie i uchwalenie LPR
- Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy
- Uchwalanie zmian LPR
- Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku
- Stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych

10.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Koordinator Rewitalizacji oraz Zespół Koordynatora Rewitalizacji zostaną powołani przez Burmistrza Miasta i Gminy. Rolą Zespołu Koordynatora Rewitalizacji jest ścisła współpraca w realizacji zadań powierzonych Koordynatorowi. Zespół będzie podejmował decyzje kolegialnie, a w sprawach spornych decydujący będzie głos Koordynatora.

Do podstawowych zadań Koordynatora Rewitalizacji należeć będzie:

- Nawiązanie i bieżąca współpraca z sektorem NGO realizującym zadania w ramach programu,
- Orientowanie się w przebiegu realizacji RPO WKP, zwłaszcza w zagadnieniach istotnych dla rewitalizacji (organizacja konkursów),
- Udział w przygotowywaniu dokumentacji konkursowej dla uruchamiania projektów w ramach rewitalizacji, w tym określanie szczegółowych zadań wykonywanych w ramach poszczególnych projektów,
- Monitorowanie programu,
- Przygotowywanie informacji dla Rady Rewitalizacji określających przebieg zadań z zakresu rewitalizacji
- Organizacja cyklicznych spotkań informacyjnych na temat rewitalizacji
- Przygotowywanie informacji do serwisu www,
- Inicjowanie działań w kierunku zmiany programu jeśli zajdzie taka konieczność.

Koordinator Rewitalizacji będzie ściśle współpracował z Burmistrzem Miasta i Gminy Nakło oraz Przewodniczącym Rady Miejskiej – co ma zapewnić sprawność procesu decyzyjnego, podejmowania działań i prowadzenia prac na rzecz rewitalizacji. Proces decyzyjny będzie osadzony w kompetencjach poszczególnych organów władzy w gminie. Rolą Koordynatora Rewitalizacji będzie w tym zakresie przede wszystkim inicjowanie działań, do których formalnego wykonawstwa uprawnione są inne organy/podmioty. Ramowy zakres i forma współpracy Koordynatora Rewitalizacji z Urzędem Miasta i Gminy oraz innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, zostaną określone w drodze zarządzenia/zarządzeń Burmistrza Miasta i Gminy.

10.3. System informacji i promocji

Program rewitalizacji zakłada interwencję cechującą się określoną specyfiką, a jej istotnym elementem jest włączenie społeczne. Udział lokalnej społeczności w każdym z etapów procesu rewitalizacji jest kluczem do jego wdrożenia; zaangażowani interesariusze jak nikt znają lokalne potrzeby i problemy. Niezbędne jest zapewnienie wszystkim potencjalnie zainteresowanych podmiotom dostępu do wiedzy o kolejnych procesach związanej z rewitalizacją.

Aby zapewnić należytą informację i promocję działań zakłada się:

- Prowadzenie zakładki tematycznej poświęconej rewitalizacji,
- Na stronie internetowej – w zakładce tematycznej poświęconej rewitalizacji zostanie wyeksponowana informacja o możliwości składania wniosków i uwag do bieżąco realizowanych działań w ramach Programu oraz zostanie podany sposób zgłaszania tych uwag,
- Przedstawienie informacji oraz poznanie opinii ludności na temat rewitalizacji na spotkaniach sołeckich – co najmniej raz w roku; zagadnienie to będzie miało różny charakter w sołectwach należących do obszaru rewitalizacji (gdzie głównym celem będzie dyskusja na temat przebiegu procesu i możliwości jego bieżącego usprawnienia) i poza obszarem rewitalizacji (gdzie głównym celem będzie przekazanie doświadczeń z zakresu stymulowania rozwoju społecznego wraz z dyskusją na temat możliwości zastosowania w danym sołectwie analogicznej interwencji),
- Przedstawianie sprawozdań na sesjach Rady Gminy – na sesję zapraszani będą także najwięksi pracodawcy w gminie oraz sektor NGO,

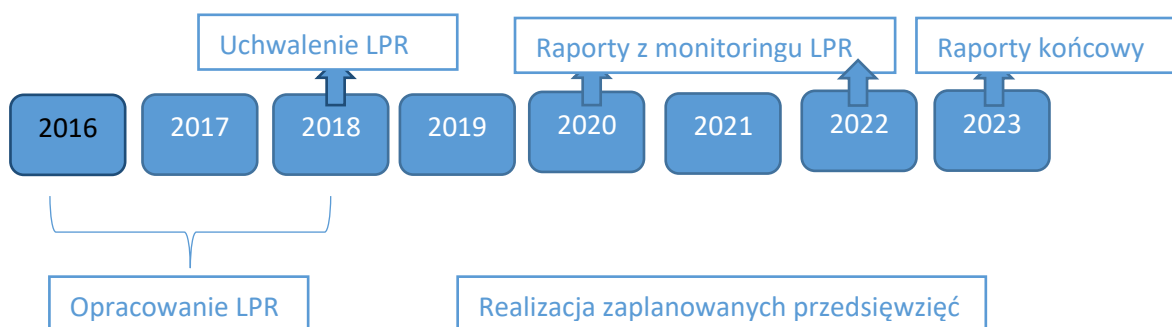
- Wykonanie badania ankietowego podsumowującego rewitalizację wśród mieszkańców rewitalizowanych miejscowości.

Niezależnie od powyższego – zakłada się, że bardzo dużą rolę w propagowaniu informacji na temat rewitalizacji mieć będą członkowie Rady Rewitalizacji (o której mowa w rozdziale System zarządzania realizacją programu rewitalizacji). W szczególności zakłada się, że sołtysi wszystkich sołectw (wchodzący w skład Zespołu) będą inspirować działania z zakresu rozwoju społecznego, o podobnym charakterze do działań podejmowanych

w ramach rewitalizacji, w reprezentowanych przez siebie sołectwach.

10.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram obejmuje lata 2016 – 2023. W latach 2016-2018 trwały prace nad opracowaniem programu, w roku 2018 został on uchwalony. Rok 2023 to rok zakończenia realizacji zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych.

11. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu

Osobą odpowiedzialną za monitorowanie będzie Koordynator Rewitalizacji, a więc monitoring będzie umieszczony w strukturze Urzędu Miasta i Gminy, co nie wyklucza powierzenia całości lub części zadań podmiotom zewnętrznym. Do udziału w monitorowaniu zobowiązani się także sołtysi rewitalizowanych sołectw.

System monitorowania i oceny skuteczności działań programu rewitalizacji będzie się opierał na:

1. Monitorowaniu nadrzędnych celów programu będzie się odbywało na podstawie:

- wywiadu bezpośredniego z uczestnikami działań aktywizacyjnych realizowanych w ramach programu rewitalizacji; uczestnicy działań aktywizacyjnych zostaną zobowiązani do udzielania informacji na potrzeby monitoringu w trakcie i po zakończeniu Programu,
- danych pozyskanych od Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią.

2. Monitorowaniu za pomocą wskaźników produktów i wskaźników rezultatów określonych w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla powiatu nakielskiego na lata 2016 – 2023 „Aktywna i przedsiębiorcza Dolina Noteci” (wskaźniki LSR) – zgodnie z tabelą zawartą w rozdziale „Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk”. Ponieważ założenia rewitalizacji są zgodne merytorycznie z tą strategią, użycie tych samych wskaźników, jest nie tylko uprawnione i właściwe, ale wręcz pozwoli na łatwą i bezpośrednią ocenę stopnia realizacji strategii za pomocą realizacji programu rewitalizacji w gminie Nakło nad Notecią.

Monitoring rzeczowy obejmie cały proces realizacji programu rewitalizacyjnego. Polegać będzie na analizowaniu danych i kontroli zakresu merytorycznego, postępów w realizacji kolejnych punktów harmonogramu, weryfikacji podmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji.

Raport z monitoringu publikowany będzie co dwa lata. Raport będzie publikowany na stronie www w zakładce poświęconej rewitalizacji oraz będzie przekazywany Radnym.

Raport będzie zawierał zarówno dane za raportowany okres, jak i dane skumulowane od początku realizacji Programu (w przypadku zagadnień, dla których takie skumulowane ujęcie jest możliwe i zasadne merytorycznie do wykonania).

Niezależnie od powyższego, zgodnie z wymogami formalnymi określonymi w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe

w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”:

- Raz na kwartał Zespół Koordynatora Rewitalizacji będzie przekazywał do IZ RPO sprawozdania z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałań RPO WK-P,
- Raz na dwa lata Zespół Koordynatora Rewitalizacji będzie przekazywał do IZ RPO sprawozdania zawierające informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych).

12.1. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Modyfikacje do programu mogą być wprowadzone w przypadku zaobserwowania sytuacji niemożliwych do przewidzenia na etapie programowania interwencji. Jako że program ma charakter otwarty, aktualizowanie jego zapisów będzie możliwe w sytuacji zmiany otoczenia społecznego, prawnego czy finansowego. W szczególności program może być zmieniany w przypadku:

- Identyfikacji nowych potrzeb – wpływających na redefinicję zakresu interwencji.
- Znaczącej zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, wpływającej na istotne zmiany potencjału obszaru rewitalizacji w tym zwłaszcza obiektywne uwarunkowania wpływające na brak możliwości realizacji założonych wskaźników.
- Zmiany warunków finansowania zakładanej w programie interwencji.
- Zmiany zaangażowania lokalnej społeczności w realizację programu.
- Zmiany zaangażowania lokalnego sektora NGO w realizację programu.
- Znaczącego niezadowolenia mieszkańców obszaru rewitalizacji z postępów procesu rewitalizacji – wyrażonego w skargach składanych do Urzędu Miasta i Gminy lub podczas spotkań sołeckich.

- Zgłoszenia postulatu zmiany programu przez interesariuszy (w takim przypadku dokonuje się szerszych konsultacji mających na celu rozpoznanie rzeczywistej skali oczekiwań w zakresie kontynuacji lub zmiany programu).
- Zaistnienia innych okoliczności silnie wpływających na warunki realizacji programu, w tym zwłaszcza zagrażających osiągnięciu zakładanych wskaźników programu.

Jeśli znajdzie potrzeba wprowadzenia zmian do programu, odbywa się to poprzez przyjęcie zmienionego programu przez Radę, na wniosek Burmistrza Miasta i Gminy. Jeśli zmiany będą dotyczyły istotnych zmian merytorycznych, zwłaszcza w aspekcie ograniczania pierwotnie wskazywanego zakresu interwencji, zmiany zakresu planowanej interwencji lub ograniczania pierwotnie określanych wskaźników programu, niezbędne będzie przeprowadzenie konsultacji społecznych. Konsultacji nie wymagają zmiany o charakterze wyłącznie technicznym lub formalnym – związane z systemem wdrażania lub finansowania programu. Zmiany partnerów społecznych realizacji programu (w tym zmiany współpracujących z gminą przy realizacji programu organizacji sektora NGO) nie wymagają zmian programu.

ⁱ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nakło nad Notecią uchwalony 30.06.2016r str. 83 uchwał XXIII/482/2016

ⁱⁱ Z możliwością zwiększenia na etapie naboru do konkursu